

SSK MORA V DEŽELNI SVET!

Ob hudi krizi, v katero je zabredla rimska dvodomna komisija, zadobivajo skorajšnje deželne volitve v Furlaniji-Juljski krajini zmeraj večji pomen. Grozi namreč nevarnost, da bo parlament predčasno razpuščen in da bo sedanje legislature konec tik pred začetkom tako imenovanega "belega" polletja, ko po ustavnih določilih predsednik republike ne more razpustiti zakonodajnih zbornic. "Belo" polletje pa se bo začelo pred koncem tega leta. Če bo zakonodajna doba prekinjena, bo spet romal v predal tudi zakonski predlog o celoviti zaščiti naše slovenske narodne manjšine, ki bo spet ostala praznih rok, vsem Fassinovim obljubam oziroma zagotovilom navkljub.

V tem pogledu prihajajo deželne volitve 14. junija kot naročene, saj bodo urejene razmere v deželi Furlaniji-Juljski krajini lahko vsaj delno zapolnile praznino, ki bo nastala zaradi krize parlamenta in osrednje vlade v Rimu.

Kot smo v našem časniku napisali že nekajkrat, bodo na teh deželnih volitvah slovenski volivci in volivke na Tržaškem in Goriškem imeli priložnost, da dajo preferenčni glas kandidatu Slovenske skupnosti Ivu Jevnikarju, ki nastopa na listi Ljudske sredine za reforme. S tem bodo omogočili njegovo izvolitev v novi deželni svet, iz katerega je bila Slovenska skupnost pred petimi leti "izgnana", za kar se je treba "zahvaliti" tistim italijanskim političnim silam, ki so odobrile nove in za našo narodno manjšino naravnost pogubne volilne predpise.

Deželna zbornica je tribuna, na kateri bo naš predstavnik nastopal, ne da bi ga omejevale in pogojevale nobene sponse, razen tistih, iz katerih se ne more in ne sme izviti noben pripadnik še vedno zapostavljene slovenske manjšine v Italiji. To je tudi glavna in temeljna razlika med kandidatu Iva Jevnikarja in kandidaturami drugih Slovencev na listah raznih italijanskih vsedravnih strank. Na tretji strani našega časnika sicer Ivo Jevnikar sam lepo in nazorno opozarja na temeljne smernice svojega bodočega dela.

Preden zaključimo te vrstice, naj poudarimo še en razlog, ki po našem odločno govori v prid kandidatu Jevnikarju. Poslanska zbornica je pred kratkim z veliko večino odobrila zakon, ki tako spreminja oziroma dopolnjuje posebni statut dežele Tridentinske-Južne Tirolske, da bo tudi v tridentinski avtonomni pokrajini ladska skupnost imela svojega ali svoje izvoljene predstavnike. Gre za uresničevanje načela o zajamčenem manjšinskem zastopstvu, ki ga je SSK vedno zagovarjala in zahtevala njegovo uresničenje v okviru Furlanije-Juljske krajine. Italijanska večina je to načelo odločno odklanjala, češ da v pravnem pogledu ne vzdrži kritike. V resnici je šlo, kot je dejal zgodovinski voditelj Južnih Tirolcev, za pomanjkanje politične volje. Glasovanje v eni veji italijanskega parlamenta, ki ga omenjamo, pa mu daje prav.

To je en razlog več, da v nedeljo, 14. junija, podpremo kandidatu Iva Jevnikarja.

DRAGO LEGIŠA

OB ZAKONU ZA JEZIKOVNE MANJŠINE V ITALIJI

BABILONSKI STOLP PRED NAMI?

ANDREJ BRATUŽ

V biblični prispodobi velikanskega stolpa v Babilonu naj bi se med ljudmi pomešali jeziki in tako lahko danes govorimo o babilonski zmešnjavi, če želimo kje označiti jezikovno zmedo.

In prav to babilonsko prispodobo je uporabil lep del italijanskega tiska ob razpravi o manjšinah v parlamentu. Problematika jezikovnih skupnosti je namreč naenkrat prišla v ospredje širše javnosti. Vse to postaja danes v Italiji pa tudi v Evropi vedno bolj aktualno. Pri tem gre predvsem za parlamentarno diskusijo o zakonskem osnutku za zaščito jezikovnih manjšin, ki ga je že odobrila ustavna komisija in je sedaj v razpravi v poslanski zbornici na plenarnem zasedanju. Kar zadeva Evropo, pa lahko zatrdimo, da so se z že odobrenimi načelnimi, a precej razčlenjenimi dokumenti tako parlamentarne skupščine Evropskega sveta kot s strani evropskega parlamenta danes oblikovale že dokaj jasne smernice za neko splošno manjšinsko zaščito na evropski ravni. To je gotovo imela pred seboj tudi Italija, kot so tudi v razpravi dejali razni politični predstavniki večine, saj je sprejem podobnega zakona tudi primerno spričevalo za pripadnost Evropski uniji.

Koliko pa je jezikovnih manjšin, ki jih zadeva omenjeni zakon? Rimski dnevnik *Il Messaggero* je v posebnem okviru z nekakim zemljevidom jezikovnih manjšin naštel 13 etničnih skupnosti, ki se bodo lahko poslužile tega zakona. To so Frankoprovincalski v Dolini Aosta, Južni Tirolci v bocijski pokrajini, Furlani, Okcitanzi v Piemontu, Ladinci v pokrajini Belluno, Slovenci v deželi Furlaniji-Juljski krajini, koroški Nemci prav tako pri nas, Hrvatje v deželi Molise, Katalonci na

Sardiniji (Alghero), Sardinci, Grki v Apuliji (Lecce), Romi in Sinti (povsod) ter Albanci v Kalabriji (in Siciliji).

Kot vidimo, je ta mapa manjšin zelo pestra in raznolika. Zanimivo, da je ob teritorialno priznanih jezikovnih skupnostih tudi romska (ciganska) skupnost, ki bi verjetno ne spadala med zgodovinske manjšine v državi - posebej z vsemi problemi, ki so s tem povezani.

Kaj pa sploh predvideva omenjeni zakon? Prvi člen po udarja, da je sicer uradni jezik italijanski. Posamezne ozemeljske porazdelitve teh skupnosti bo moral obravnavati pokrajinski svet, kjer manjšine žive oz. pride v poštev ta zaščita. Nato bo to lahko zahtevala ena tretjina svetovalcev v zadevnih občinskih svetih ali pa najmanj 15% občanov prizadetih občin, lahko pa pride v poštev tudi referendum na občinski ravni. Pouk manjšinskega jezika bo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Na višjih šolah bo pouk kulture in tradicije manjšine. Na univerzi pa je predviden pouk jezika in kulture manjšine. Nadalje bo dovoljena raba manjšinskega jezika v občinskih svetih pa še v pokrajinskem ali deželnem svetu na ozemlju, ki ga predvideva zakon. Predvideni so tudi prevodi v manjšinske jezike oz. italijanski jezik. Tudi na sodiščih bo možna uporaba manjšinskega jezika preko tolmačev. Predvidena je tudi mož-

nost povrnitve poitalijančene- ga priimka v prvotno obliko, in to le z navadno prošnjo na župana oz. na ministra za pravosodje. Med drugim zakon predvideva tudi uvedbo radijskih in TV oddaj v manjšinskih jezikih. Celoten proračun za izvajanje zakona nakazuje letno dvajset milijard lir.

Samo dva primera najaktualnejših dogodkov s tega področja. Prvi, ki meji že na komičnost, je po pisanju dnevnika *Il Giornale* iz Milana v tem, da so organi finančnega ministrstva poslali davkoplačevalcem iz Doline Aosta pozive z imeni krajev, ki jim jih je dal še fašizem in jih danes več ni. Npr. znano turistično središče Saint-Vincent je postalo San Vincenzo delle Fonti, bližnji trg Châtillon se je spremenil v Castiglione Dora, zimski center La Thuile pa kar v Porta Vittoria... Bolj vzpodbudna vest pa je prišla iz parlamenta, kjer so odobrili zakon za Ladince na Tridentinskem, ki jim med drugim predvideva tudi zajamčeno zastopstvo v deželnem svetu.

KAJ PRIČAKUJEMO SLOVENC?

Pisali smo že, da omenjeni zakon ne bo neposredno zadeval treh priznanih manjšin (Južna Tirolska, Dolina Aosta, Slovenci - tu objavljamo simbole strank zadnjih dveh in Okcitanec). Te manjšine namreč že imajo, ali pa (kot Slovenci) pričakujejo določeno in razčlenjeno zaščito, ki se ne more primerjati s to, ki je sedaj v razpravi. Jasno je, da so novosti tega zakona tudi za italijansko stvarnost naravnost revolucionarne, saj prvič v zgodovini Italije dopuščajo uradno rabo drugih jezikov skoraj po celem državnem ozemlju. S tem se seveda današnja politična večina odpira Evropi, v kateri sicer že je. To je vsekakor pozitivno in za vse koristno. Prav zato pa tudi ne bo nikakršnega bibličnega stolpa, ki bi ustvarjal nove zmede med državljani. Slovenci se le čudimo, da so specifični zakonski osnutki za našo zaščito nekeje zaspali oz. že dolgo let čakajo na razpravo in odobritev. Res se v komisijah parlamenta nekaj dela, toda zastoja so le predolgi. Upamo, da bomo doživeli uzakonitev vseh naših pravic pred tretjim tisočletjem...

Znani francoski poznavalec manjšinskih in narodnostnih vprašanj Denis de Rougemont je zapisal pomenljive misli o jeziku, kulturi in sploh o svetu vrednot. Tako neke pravi: "Formula totalitarnih režimov je točno in vsiljeno skladje - v okviru ozemeljsko začitane države - med najbolj heterogenimi stvarnostmi bivanja: to so jezik, kultura, rasa, vera, šege, pravo, ekonomija in politična stranka na oblasti... Jezikovne meje pa niso vedno konfesionalne meje... kulturne meje ne sovpadajo z mejami konfederacije (Švice, op.p.)." Prav gotovo lahko te besede lepo veljajo tudi za problem narodnih oz. jezikovnih manjšin, ki jih je že nekoč tlačila fašistična diktatura, v odnosu do večinske oblasti. V demokratični državi pa danes že zmaguje jezikovni pluralizem.

02 Saša Rudolf
AROGANCA BREZ MEJA...

LJUDEM, KI JIH JE PRIZADEL
POTRES, ŽELIMO POMAGATI.
ZATO BOMO TUDI
NA UREDNIŠTVU ZBIRALI
DENAR, KI GA
BOMO POTEM
IZROČILI NAJBOLJ
POTREBNIM DRUŽINAM.
ZA POTRESENCE

02 Janez Povše
ZA SPREMEMBO V GORICI...

03 Drago Legiša / intervju
IVO JEVIKAR

04 Jurij Paljk
SVEČANOST OB KONCU SINODE

05 Ivan Žerjal
OCENA ROMANJA FATIMSKJE MARIJE

06 ZVONU NA POT

06 Danijel Devetak
ČRNO ZLATO BORISA PANGERCA

09 Ivan Žerjal
NAŠE ŠOLSTVO: POMEMBNA JUBILEJA

12 Erika Jazbar / pogovor
SLIKARKA LORETTA DORBOLO

13 Igor Devetak
V BRDIH O EVROPI

15 Erik Dolhar
SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

SVET OKROG NAS

AROGANCA BREZ MEJA...

SAŠA RUDOLF

Miloševićeva poteza, da "zvestega" Črnogorca Momira Bulatovića imenuje na čelo jugoslovanske zvezne vlade, je v Podgorici delovala prav obratno, kot si je želel srbski voditelj. Ne le, da ni pomirila razdraženih Črnogorcev, ki Beogradu očitajo, da jim ne priznava ustavno priznane enakopravnosti, pač pa je vzbudila še večjo nejevoljo, češ srbska aroganca je šla tako daleč, da sami izbirajo črnogorske predstavnike v skupnih organih. Črna gora se v svoji zgodovini ni nikdar uklonila tujcu, poudarjajo v Podgorici, ohranila je neodvisnost in svobodo tudi v dolgih 400 letih, ko so Srbi ječali pod turškim jarmom. Tako so Miloševićevu kandidatu Momiru Bulatoviću obrnili hrbet tudi omahljivci in podprli koalicijo 36-letnega Mila Đukanovića, ki se je predstavila na nedeljskih političnih in upravnih volitvah z geslom "za boljše življenje". Zmagovita koalicija je prejela dobro polovico veljavnih glasov, medtem ko se je Bulatovića socialistična stranka morala zadovoljiti z nekaj več kot tretjino. Nad 6 odstotkov pa je prejela Liberalna koalicija, ki je seveda bliže Đukanovićeve avtonomistični politiki, kot pa Bulatovićevemu centralizmu.

Koalicija je potrdila uspeh tudi na upravnih volitvah, saj si je zagotovila oblast v 14 od 21 občin.

Pričakovati je, da se bo spor med Beogradom in Podgorico v prihodnjih mesecih še zaostрил. Srbija ne more dovoliti črnogorske odcepitve, saj bi se s tem odpovedala izhodu na morje, zato bo Beograd nujno moral najti kompromis. Zmagovalec Đukanović bi morda popustil pri odcepitvenih težnjah, vendar le pod pogojem, da se demokratizacija, ki jo polagoma uvaja v Črni gori, razširi na Srbijo. Na to pa verjetno Milošević ni pripravljen, saj bi moral spremeniti politično usmeritev za dobrih 180 stopinj. Obenem bi tak zasuk predstavljaj konec sanj o veliki Srbiji, ki so povzročile najprej vojno v Sloveniji in na Hrvaškem, nato razkroj nekdanje Jugoslavije in končno etnično čiščenje s štiriletnimi strahotami bosanske vojne.

Kljub porazom, izgubi ozemlja v Slavoniji in na kninskim področju Milošević vztraja. Če se bo odcepila še Črna gora, če bo dokončno zavrelo na Kosovu, bo Srbija izgubila svojo zgodovinsko zibelko, tako da bo od velike Srbije ostal le še beograjski pašaluk. Iz najnovejše zgodovine se Milošević ni naučil ničesar, iz leta v leto išče nove zunanje nasprotnike, ki naj bi bili krivi za poraze srbskega naroda, Srbija pa je v svetu vedno bolj osamljena.

POTRESI IN PRETRESI

MIRO OPPELT

Katastrofalni potres je spet prizadel severne predele Afganistana. Uničenih je bilo 60 vasi, računajo, da je povzročil pet tisoč mrtvih. Nad 45 tisoč ljudi je ostalo brez breme strehe, saj je ujma porušila tudi jame, kamor je našlo zatočišče pred državljansko vojno na deset tisoče oseb, ki so se umaknile pred talebani. Slednji, katere podpirata Pakistan in Saudska Arabija, nadzorujejo dve tretjini dežele, ostale Rabanijeve pristaše pa podpira šiitski Iran. Humanitarne organizacije le s težavo prodirajo v gorsko pokrajino brez povezav. Prizadeta območja so na poprečni višini dva tisoč metrov. V osrednjem predelu Afganistana pa še pred potresom človekoljubne organizacije niso mogle do poldruga milijona Hazarasov, saj so vključeni med dvema ognjema. 160 tisoč ljudem grozi smrt za lakoto.

V tem okviru je pretresla svet nova jedrska tekma

Svet slovenskih organizacij za Goriško ocenjuje bližnje občinske volitve kot izjemno pomembne. To je namreč priložnost, da pobliže pregledamo delo sedanje občinske vladajoče večine, in sicer v luči vseh možnosti in zahtev, ki jih tudi pred mesto Gorica postavlja nov čas oziroma prihodnost. Predvsem je mogoče prepoznati dejstvo, da bi Gorica kot mesto posebnega izvora in zlahtne vloge, ki jo ima v ožjem in širšem prostoru, lahko storila več, kot je storila doslej. Zaslužila bi pospešeno vključevanje v najširše sodobne tokove, sredi katerih bi mogla uveljaviti svoje enkratne posebnosti in dragocenosti. Vsesplošni hitrejši razvoj mesta more v tem trenutku očitno omogočiti le sprememba politične miselnosti, zaradi tega vidi Svet slovenskih organizacij za Goriško v zavezništvu Oljke, ki jo predstavlja županski kandidat Ario Rupeni, tisto priložnost, ki bi mogla uresničiti uspešnejšo in prodornejšo Gorico prav za vse njene meščane. V okviru omenjenega zavezništva predstavlja Slovenska skupnost s svojimi osrednjimi kandidati, ki so Erika Jazbar, Božidar Tabaj in Miloš Čotar, nepogrešljivo jamstvo za soustvarjanje odprtega, dinamičnega in sodobnega mesta, v katerem bo na tem našem prostoru zaživela nova Evropa z vsemi svojimi bogatimi značilnostmi.

med Indijo in Pakistanom. Dokaz popolne svetovne neurejenosti na pragu tretjega tisočletja. Kako daleč je in obenem kako nujna je potreba po utrditvi svetovne organizacije. V svetu je kar 44 držav, ki lahko proizvedejo jedrske bombe. Med temi je veliko zelo revnih z nestalnim političnim okvirom. Prav šibkost političnih vodstev je spodbudila Pakistan in Indijo, da utrdita majave režime z oboroževalno tekmo. Po veliki finančni krizi je Azijo pretresla še jedrska. Kako naj velike jedrske sile - Kitajska in Francija sta do pred kratkim sami še izvajali jedrske poskuse - lahko moralno prisilijo ostale, naj se odpovedo orožju, s čimer same obilno razpolagajo! Saj so tudi dajale potuho in sredstva južnoazijskima državam za orožje množičnega uničevanja.

Ob vstopu v novo tisočletje ostaja svet še vedno jetnik preteklosti in talec prihodnosti.

sko v zavezništvu Oljke, ki jo predstavlja županski kandidat Ario Rupeni, tisto priložnost, ki bi mogla uresničiti uspešnejšo in prodornejšo Gorico prav za vse njene meščane. V okviru omenjenega zavezništva predstavlja Slovenska skupnost s svojimi osrednjimi kandidati, ki so Erika Jazbar, Božidar Tabaj in Miloš Čotar, nepogrešljivo jamstvo za soustvarjanje odprtega, dinamičnega in sodobnega mesta, v katerem bo na tem našem prostoru zaživela nova Evropa z vsemi svojimi bogatimi značilnostmi.

Z željo po hitrejšem in učinkovitejšem razvoju je umešno pristopiti tudi do deželnih volitev. Kandidat Ivo Jevnikar kot predstavnik Slovenske skupnosti na listi Ljudske sredine za reforme (*Centro popolare riformatore*) nedvomno zagotavlja zavzemanje za kar najcelovitejše sodelovanje z vsemi tistimi dejavniki, ki si na deželni ravni v največji meri prizadevajo za polno upoštevanje zahtev novega časa v smislu tehtnejšega ovrednotenja vseh izvirnih posebnosti, ki jih mora uveljaviti naša dežela. S podporo navedenim kandidatom za občinske volitve v Gorici kakor tudi kandidatu za deželne volitve se Svet slovenskih organizacij za Goriško zavzema za vsesplošni hitrejši prehod v prihodnost ter še posebej za interese celotnega prebivalstva na tukajšnjem mestnem in deželnem območju.

- SSO ZA GORIŠKO

POLITIČNA ZASTOPANOST MANJŠIN

USTAVNI ZAKON ZA LADINCE: POTRDITEV TEMELJNE PRAVICE

Poslanska zbornica je dne 28. maja odobrila v prvem branju ustavni zakon, ki uvaja v posebni statut Avtonomne dežele Tridentinske-Južne Tirolske vrsto določil za zaščito ladinske narodnostne skupnosti.

Zakon bo moral zdaj odobriti še senat in ga bosta morali v skladu s posebnim postopkom za sprejemanje ustavnih norm dokončno potrditi še obe parlamentarni zbornici v drugem branju.

Glavnina določil sprejete ustavnega zakona govori o zastopanosti Ladincev v izvoljenih telesih. Tako člen 2 določa posebno volilno okrožje, ki bo Ladincem zagotovilo zastopnost v tridentinskem pokrajinskem svetu (v bocenskem žez uživajo minimalno zajamčeno zastopnost) in s tem tudi v deželnem svetu, člen 3 določa, da bo Ladincem zagotovljena zastopnost v predsedstvu deželnega sveta, člen 4 pa določa, da bo Ladincem zagotovljena zastopnost celo v deželni vladi Tridentinske-Južne Tirolske. Člena 7 in 8 naj bi olajšala zastopnost Ladincev v predsedstvu bocenskega pokrajinskega sveta in v bocenskem pokrajinskem odboru.

SSK pozdravlja četrtkovo glasovanje v poslanski zbornici, saj je v njem prišla do izraza volja parlamenta, naj bi Italija bolj poskrbela za zaščito narodnostnih manjšin, ki živijo na njenem ozemlju, in to v skladu s 6. členom republiške ustave ter s številnimi mednarodnimi obvezami države.

SSK o tem izraža pričakovanje in zahtevo, naj italijanski parlament in druge pristojne oblasti čimprej poskrbijo tudi za pravično zaščito slo-

venske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini. Nevzdržno je, da Slovenci v Italiji, ki smo priznana manjšina, še danes nimamo urejenega pravnega položaja in da postajamo drugorazredni državljani tudi v primerjavi s pripadniki drugih narodnostnih manjšin v državi.

SSK naposled ugotavlja, kako tudi primer ustavnega zakona za zaščito ladinske manjšine na Tridentinskem-Južnem Tirolskem potrjuje, da je zastopnost v izvoljenih telesih in sploh soudeležba v političnem življenju temeljna pravica narodnostnih manjšin. Spoštovanje te pravice smemo in moramo zahtevati tudi Slovenci v Italiji.

PRODORNI USPEH UNION VALDÔTAINE

Na nedeljskih deželnih volitvah je Dolina Aosta spet potrdila velik in skoraj absolutni uspeh avtonomistične stranke Union Valdôtaine. Ta politična sila je namreč izvolila kar 17 deželnih svetovalcev na 35. Leta 1993 jih je izvolila 13. Prav zato je sedanji uspeh te manjšinske stranke v Italiji, ki je bila in je velika zaveznica slovenske manjšine in posebej SSK, toliko bolj viden. Največ preferenčnih glasov je prejel bivši deželni predsednik A. Rollandin. Druge stranke so seveda tudi izvolile nekaj svojih svetovalcev, a brez velikih dosežkov. Zlasti večje koalicije, kot Oljka ali Pol svoboda, so tu nastopile razcepljene; precej je izgubila tudi Severna liga.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

ZA SPREMEMBO V GORICI SE JE NUJNO OBRNITI PRAV NA VSE GORIČANE

Pretekli teden smo na tem mestu izrazili prepričanje, da se je še posebej na volitvah v Gorici nujno obrniti na celotno volilno telo. To pomeni, da svojih sil znotraj zavezništva Oljke ne usmerjamo zgolj v strnitev lastnih vrst, pač pa tudi v vplivanje na tisti del someščanov, ki podpirajo trenutno vladajočo občinsko večino. Prepričati je torej treba del tistih, ki se prepoznavajo v sedanjem vodstvu občinske uprave, da oddajo svoj glas drugačni politiki. V nasprotnem primeru bo vse po starem, razen v kolikor ne bi prišlo do večjega premika zaradi novega časa samega, česar pa vse do volilnih rezultatov ni mogoče zanesljivo napovedati. In kako se je mogoče učinkovito obrniti na pristaše sedanje občinske uprave? Pomembno in vplivno je, da se nanje zares obrnemo. Enako važno je, da se nanje obrnemo s pozitivnim programom. Programom, ki bo jasno pokazal, da bi Gorica lahko šla v prihodnost odločneje, hitreje in uspešnejše. Programom, ki bo dokazal, da bi postala Gorica z drugačnim vodenjem mnogo vplivnejša in pomembnejša, kot je. Toliko bolj obvezujoče bo morala postati vplivnejša in pomembnejša v prihodnje, sicer bo v skrajnem primeru izrinjena iz osrednjih življenjskih tokov. Poudarek je torej na pozitivnem programu, s katerim naj bi se obrnili na vse Goričane, saj bi imelo vsakršno demoniziranje nasprotnika za posledico utrjevanje

ostre meje med zagovorniki sedanje uprave in vsemi tistimi, ki se zavzemajo za drugačno politično miselnost. Demoniziranje bi namreč sprožilo demoniziranje z nasprotni smeri in tako bi prišlo do krča vsesplošnega zapiranja, kar bi le utrdilo sedanje stanje.

Posebej pomemben je v takšnem okviru nastop manjšine. Kljub temu da je večinski del manjšine zaobsežen v koaliciji Oljke, se najbrž ne bo mogoče izogniti tekmovanju med posameznimi manjšinskimi komponentami. V idealnem primeru do takšnega tekmovanja seveda sploh ne bi smelo priti, zakaj prav vse komponente v bistvu izgubijo, v kolikor bi bila poražena koalicija v celoti. Naloga torej ni lahka, saj mora tudi manjšina ponuditi pozitivni program, ki naj bi prepričal pristaše sedanje občinske uprave. Tudi manjšina mora izpostaviti takšen razvojni program, v katerem ne bo imela v mislih le sebe, pač pa interese celotnega mesta oziroma občine. Manjšina naj torej stopnjuje svoj predvolilni nastop tako, da bo opazna in slišna, vendar s predlogi, ki pomenijo hitrejši in učinkovitejši razvoj prav za vse občane. S predlogi, ki ne nudijo političnemu tekmeu povoda za demoniziranje, ki bi bilo le njemu v prid. Takšno ali podobno predvolilno obnašanje bi bilo verjetno najučinkovitejše in zakaj ne na koncu tudi uspešno.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / IVO JEVIKAR

GLASUJMO PREUDARNO IN NE LE POLOVIČNO!

DRAGO LEGIŠA

Le še dober teden nas loči od deželni volitev, katerih izid bo, kot soglašajo domala vsi politični opazovalci, izrednega pomena za nadaljnjo usodo Furlanije-Juljske krajine. Mimo dejstva, da nas bo novoizvoljeni deželni zbor pospremil v tretje tisočletje, bo tudi od novih deželni poslancev odvisno, če bo dežela ohranila posebni statut in kako bo izoblikovano razmerje med njenimi posameznimi stvarnostmi. Ivo Jevnikar je kandidat Slovenske skupnosti na listi Ljudske sredine za reforme. Predstavlja se v tržaškem in goriškem volilnem okrožju ter ima po splošnem mnenju stvarne možnosti, da se vrne v deželni svet, iz katerega je bil, kot smo v našem časniku nekajkrat napisali, "izgnan" zaradi novih krivičnih volilnih predpisov.

Od katerih dejavnikov je predvsem odvisna Tvoja vrnitev v deželno zbornico?

V prvi vrsti od premišljenega ravnanja naših volivcev. Povedano še bolj jasno: od tega, ali mi bodo naši volivci zaupali preferenčni glas. Če torej ne bodo le prekrizali simbola Ljudske sredine za reforme (Centro Popolare Riformatore), temveč bodo zraven zapisali tudi moj priimek JEVIKAR.

Kot je znano, se je morala Slovenska skupnost zaradi krivične volilne zakonodaje sprijazniti z mislijo, da tokrat ne nastopi samostojno, zgolj s tradicionalnim znakom lipove vejice. Pred petimi leti, ko so uvedli prve hude ovire za izvolitev deželni zastopnikov številčno manjših strank, je sicer Slovenska skupnost s samostojno listo napredovala za tisoč glasov, kljub temu pa je po 29 letih delavne in konstruktivne prisotnosti v deželnem svetu iz njega izpadla.

O zajamčenem ali vsaj olajšanem zastopstvu slovenske manjšine v deželnem svetu, ki ga vztrajno zahtevamo, doslej ni ne duha ne sluha. Tudi med Slovenci so nekatere sile bolj zainteresirane za glasove v korist lastne ideološke izbire kot pa za izvolitev avtentičnega slovenskega predstavnika, čigar izvolitev bi ne bila odvisna od dobre volje ali računov večine.

Za letošnje volitve so "pragove" za vstop v deželni svet še dodatno zaostrili, tako da bi bil samostojni nastop brez upa zmage. Poiskati je bilo treba možnost primerne volilne povezave, da bi se le vrnil v deželni svet.

Z Ljudsko sredino za reforme imamo to možnost, saj je koalicija sprejela naše programske točke in bo nedvomno izvolila najmanj po enega, mogoče po dva svetovalec tako v Trstu kot v Gorici. Kdo bo iz pisane družine kandidatov izvoljen, bo odvisno samo od števila preferenčnih glasov.

Če bi vsi slovenski volivci, ki bodo podprli omenjeno koalicijsko listo, v simbolu katere je tudi "lipova vejica", zapisali še preferenčni glas, bi bil med vsemi na listi nedvomno prvi. To je torej zdaj res odvisno le od nas in od naše zavzetosti.

Katerim problemom boš v okviru svojih prizadevanj dajal prednost in zakaj?

Slovenska skupnost je vedno postavljala na prvo mesto ohranitev in nemoten vsestranski razvoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Pri tem pa seveda ne pozabljamo na samoumevno dejstvo, da

živimo v okviru italijanske države in dežele Furlanije-Juljske krajine in da torej z ostalimi državljani delimo skrb za zaposlovanje, gospodarstvo, prostorsko politiko, varstvo okolja, prevoze, zdravstvo, skrbstvo, izobraževanje, kulturo, znanost, šport itd. Naši ljudje seveda potrebujejo politično zaslombo, posredovanje, pomoč tudi pri reševanju vsakodnevnih problemov. O vsem tem obširno govori skupni program Ljudske sredine za reforme, ki se v glavnem drži smernic dosedanje levosredinske deželne vlade, ki jo je vodil Giancarlo Cruder, torej kandidat naše koalicije za ponovno predsedniško mesto.

Ko se pripravljajo reforme tako ustave kot deželnega statuta, si bo treba prizadevati za jasna določila glede enakopravnosti in posebnih pravic manjšine v skladu z ustavnimi in mednarodnimi obveznostmi, za pravičen volilni zakon in zajamčeno zastopstvo.

Odobritev zaščitnega zakona je sicer v pristojnosti parlamenta, vendar je jasno, da krajevna in deželna politika močno vplivata na postopke v Rimu, zato bi bila v primeru izvolitve to moja posebna skrb. Ob tem pa od nekdanj zagovarjamo razlago 6. člena ustave, ki jo je pred leti osvojilo tudi ustavno sodišče, da načelo o varstvu manjšin obvezuje vse državne in druge javne organe. Tudi dežela lahko stori še marsikaj, da bi Slovenci in slovenščina dosegli dejansko enakopravnost.

Nadalje ima dežela pomembno vlogo pri spodbujanju prijateljstva in sodelovanja ob meji. To se je pokazalo v času osamosvajanja in prizadevanja za mednarodno priznanje Slovenije. Naš takratni svetovalec je odigral izredno vlogo pri oblikovanju naklonjenih stališč deželne večine, tudi v nasprotju z rimskimi vrhovi. V času priprav na evropsko integracijo Slovenije bo Furlanija-Juljska krajina še naprej igrala pomembno vlogo, če bo hotela oziroma če bodo to spodbujali člani novega deželnega sveta.

Pri delu v deželnem svetu moramo upoštevati še to, da biti deželni svetovalec pomeni biti za čas mandata "profesionalni politik", torej človek, ki se ukvarja z reševanjem skupnih zadev s polnim urnikom, ne le v času, "ukradenem" družini, počitku ali drugim zanimanjem, kot to sicer velja v naših razmerah. Področij dela pa je še in še.

V čem so se najbolj pokazale škodljive posledice odsotnosti Slovenske skupnosti v zadnji deželni legislaturi?

Kar deset tisoč odraslih, zavednih Slovencev in Slovenk, ki zvesto

FOTO BUNRACA

NA DEŽELNIH VOLITVAH
GLASUJ IN NAPIŠI PREFERENCO TAKO:

Jevnikar

podpirajo misel o tem, da moramo biti Slovenci tudi v politiki subjekt, in ki predstavljajo nezamenljiv del naše narodne skupnosti, je bilo brez možnosti soodločanja o skupnih zadevah. To se je pokazalo na številnih področjih.

Že dejstvo, da je bil v 60-glavem deželnem svetu en sam Slovenec, izvoljen na listi Demokratične stranke levice, pomeni za manjšino nazadovanje, saj so običajno sedeli v deželnem svetu po dva slovenska predstavnika iz vsedržavnih levičarskih strank in po en zastopnik Slovenske skupnosti. Včasih zaradi sodelovanja, včasih zaradi tekmovalnosti je večglasna prisotnost naših zastopnikov koristna, ko gre za zadeve, ki so nam skupne.

Dramatično pa se občuti odsotnost lastnega svetovalec v zadevah, kjer se med Slovenci razhajamo. V iztekajočem se mandatu je to primer zajamčenega zastopstva, ki mora biti po našem mnenju prosto vsakega pogojevanja narodnostne večine. Dalje je tu odnos do vloge lastnikov, srenj in jesarjev pri načrtovanju in upravljanju kraškega parka in sploh izbor o teritoriju, kjer ostajajo na levi nerazumljivi predlogi proti zasebnim lastnikom. Novosti v zakonu o deželnih prispevkih za kulturne in druge dejavnosti niso zadovoljile vseh manjšinskih ustanov. Razlike so v pojmovanju "multikulturalnosti", in še bi lahko našteval.

Poslanska zbornica razpravlja o zakonu, ki naj zavaruje jezikovne manjšine v državi. Gre sicer za hvalevredno in za Italijo naravnost zgodovinsko dejanje, vendar mora naša slovenska manjšina spet čakati, češ da bo njen zaščitni zakon na vrsti po volitvah. Kako si razlagaš to novo odgoditev?

Omenil sem, da igrata krajevna in deželna politika veliko vlogo pri rimskih odločitvah, ki nas zadevajo. Tudi tokrat je očitno iz naših krajev prišel "signal" v Rim, da se ne mudi, čeprav imamo tako na tržaški občini kot na goriški pokrajini in v deželnem svetu take koalicije kot v Rimu.

Že pri nekdanjih socialistih se je pokazalo, da je v opoziciji lažje zahtevati naše pravice, kot pa jih uveljavljati na oblasti. Za našo skupnost, ki ves povojni čas čaka na pravično zaščito, je to hudo razočaranje, ki pa seveda ne sme hromiti vere v boljše čase in volje do spreminjanja razmer. Tudi na volitvah lahko jasno pokažemo svoje mnenje o tem.

Glede zaščitnega zakona upam, da je poročevalec Maselli res bistveno popravil prvotni delovni osnutek poenotene besedila zakonskih predlogov o zaščiti in da se bo vladna večina posvetovala z manjšino ter upoštevala njena stališča.

Ostaja dejstvo, da smo res zadnja manjšina v Italiji. Okvirni zakon o pravicah jezikovnih manjšin je na dnevnem redu poslanske zbornice, prvo branje je zelo uspešno prešlo tudi predlog ustavnega zakona v korist Ladincev v tridentinski pokrajini, ki jim med drugim zagotavlja zajamčeno zastopstvo v pokrajinskem in deželnem svetu, še več: v predsedstvih in v odborih pokrajinskega ter deželnega sveta!

Ali se Ti ne zdi, da je zares napočil čas, ko bi bilo nujno, da se naš položaj internacionalizira? Kakšen vtis si v tem pogledu odnesel s svojega nedavnega obiska v ZDA?

O tem smo nekoliko razpravljali na nedavnem simpoziju o položaju Slovencev v Italiji, ki ga je v New Yorku pripravil Ameriški slovenski kongres. V svojem referatu sem primerjal položaj Južnih Tirolcev in Slovencev v Italiji. Med drugim sem anali-

ziral tri dejavnike, ki so bistveni za ohranitev kake manjšine: 1) zavest, življenjsko voljo, enotnost v bistvenih zadevah pri sami manjšini; 2) odnos države, v kateri živi manjšina, do njenih pravic; 3) podporo matične države in vsestransko narodno povezanost, ne glede na meje.

Glede našega položaja lahko pri vsakem izmed naštetih dejavnikov najdemo tudi hude šibke točke. Pri prvem demografsko šibkost, politično razdvojenost, določeno pojmovanje multikulturalnosti, ki se mi zdi nevarno. Pri drugem še nepreseženo italijansko asimilacijsko politiko, nepravno državo, kar zadeva spoštovanje ustavnih in mednarodnih obveznosti glede naših pravic.

Pri tretjem, pri podpori matične države, lahko razpravljamo o svetlih in temnih platih skupnega slovenskega prostora. Omeniti moramo zelo dragoceno moralno in finančno podporo matice. Glede politične, diplomatske pomoči pa je treba ugotoviti, da ne Jugoslavija ne samostojna Slovenija nista izbrali poti internacionalizacije, ki jo je konec petdesetih let ubrala Avstrija glede Južne Tirolske, ko je spravila Italijo na zahtevano klop pred Združenimi narodi.

Česa v tem pogledu še najbolj pričakuješ od matične Slovenije? Ta je med drugim ta čas članica Varnostnega sveta OZN.

Slovenija verjetno ni imela moči, da bi odločneje nastopila za naše pravice, čeprav je ta skrb nedvomno prisotna v njeni zunanji politiki. Tik pred mednarodnim priznanjem se je januarja 1992 znašla pred italijanskim izsiljevanjem s Trilateralne pogodbo, ki naj bi obravnavala le pravice italijanske manjšine v Istri. Potem ponovno ob vprašanju vstopanja v Evropsko zvezo.

Skrb za vstop v NATO in Evropsko zvezo pa ne sme siliti v nepotrebnost obzirnost in zamegliti dejstva, da ima Slovenija povsem čiste račune glede varstva manjšin. Standardi varstva italijanske manjšine v Sloveniji bistveno presegajo tako bilateralne kot multilateralne mednarodne obveznosti Slovenije. Tudi po svoji ustavi in mednarodnih pogodbah ima Slovenija pravico in dolžnost, da štiti svoje manjšine v sosednjih državah. Vsaj pozitivno recipročnost menda lahko zahteva, v smislu višanja standarda zaščite Slovencev v Italiji na raven, ki jo uživajo Italijani v Sloveniji.

Če pa bi nam hoteli vsiliti slab zaščitni zakon, pričakujemo ustrezno ostro odzivanje Republike Slovenije tudi v mednarodnih forumih.

Kako bi kratko strnil svoj volilni program?

Znova ponesti v deželni svet glas demokratično izvoljenega samostojnega slovenskega predstavnika, ki naj konstruktivno sodeluje pri oblikovanju lepše gospodarske, socialne in kulturne prihodnosti naših otrok, ki naj se bori za pravičen zaščitni zakon, za zajamčeno zastopstvo Slovencev v izvoljenih telesih, za pravice našega človeka na naši zemlji, za enakopravno in plodno sožitje z večino, za sodelovanje med sosednjima državama, a tudi za strpnejše odnose v manjšini.

Bi morda v našem časniku obelodanil svoje glavno volilno geslo?

Ne podlezimo malodušju! 14. junija pojdemo optimistično na volišča. Glasujmo preudarno in ne samo polovično! S tem da ob prekrizanem simbolu Ljudske sredine za reforme zapišemo preferenčni glas, lahko izvolimo v deželni svet svojega samostojnega zastopnika!

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

PRAZNIK SVETE
TROJICE

Še veliko vam imam povedati, a zdaj ne morete nositi. Ko pa pride on, Duh resnice, vas bo uvedel v vso resnico, ker ne bo govoril sam od sebe, temveč bo povedal, kar bo slišal, in oznanjal vam bo prihodnje reči. On bo mene poveljal, ker bo iz mojega jemal in vam oznanjal. Vse, kar ima Oče, je moje, zato sem vam rekel: Iz mojega jemlje in vam bo oznanjal. (Janez 16, 12-15)

SVETA TROJICA, NAJVEČJA SKRIVNOST
NAŠE VERE

Teologi ponavadi govorijo o Sv. Trojici kot o zadnji vsebini nove zaveze in še posebej evangelijev. Pravijo, da gre za največjo skrivnost. Večkrat se zgubljajo v neskončnih in malo razumljivih razpravah o tem, kako skrivnost Svete Trojice utemeljuje vse druge skrivnosti. Sam Tomaž Akvinski, eden največjih teologov krščanstva, je ob koncu razprav o Bogu in Sveti Trojici dejal, da je vse njegovo govorjenje kakor slama. Sveti Avgustin je po velikanskem intelektualnem naporu, s katerim se je lotil razodete resnice o Sveti Trojici, primerjal svoje početje dečku, ki se igra na morski obali in misli, da bo v majhno luknjo v morskem pesku prelil celo morje. Še vrsta drugih krščanskih mislecev o Sveti Trojici govori bolj samozavestno, včasih ti dajejo vtis, da o njej celo preveč vedo. Resnica je pač ta: gre za veliko skrivnost, ki je do konca nihče ne more razumeti. Gre za resnico vere. Prav v to smer je razmišljal najgloblji poznavalec božje skrivnosti, evangelist Janez, ki pravi: "Boga ni nikoli nihče videl; edino rojeni Sin, ki biva v Očetovem naročju, je pripovedoval o njem" (Jn 1,18).

Pripovedoval nam je o Bogu kot dobrem očetu. Kadarkoli je Jezus spregovoril o Bogu, je v njem nekaj zapelo, se radostno odprlo. Na usta mu je prišla beseda "blagor"; milozvočna beseda, ki razodeva srečo in nepopisno veselje. Pravimo, da so Jezusovi blagri srce evangelija, vselega oznanila. Z njimi Jezus razodene svojim učencem in množici obraz svojega Očeta. V vzkliku "blagor", ki ga lahko pospremimo z vzklikom "raduj se", "bodi srečen", je polnost ljubezni, polnost veselega zanosa, ki ga Jezus izraža, ko kliče svojega Boga "Abba" - Oče. Ko Jezus izgovarja blagre, bere iz srca svojega Očeta. Govori nam o njem tako kot umetnik zna govoriti o svoji umetnini. Zaupa nam skrivnost svojega življenja, to, kar mu je bilo dano najdražjega: božje srce samo, veselje sinovstva, sreča, da je Sin ljubljenega Očeta.

K tej podobi Boga nas vrača evangelij. Po tej poti bomo bližji osrednji resnici krščanstva o Bogu kot o Sv. Trojici. Blagor vam! Srečni ste lahko! Tako vzklika Jezus. Blaženi ste, če ste srečni s srečo Boga samega. Sreča Boga je v dajanju samega sebe. Božji dar samega sebe je Jezus Kristus, ki je po navzočnosti Duha "z nami do konca sveta". To je komunikacija božjega življenja, krogotok večne sreče. Na ta način Bog postaja vse v vsem, kot je z globoko intuicijo zapisal sv. Pavel.

Praznik Sv. Trojice je zato praznik občestva. Bog ni zaprta knjiga. Je veselo sporočilo, ki gre od ust do ust, od srca do srca. Vloga Svetega Duha, Duha resnice, je razodevati ljudem pomen popolnega občestva v Bogu. Kadar to občestvo zavladava med ljudmi, je Bog med njimi. Cerkve je skupnost, ki naj bi občestvo Svete Trojice konkretno doživljala in nato živela v vsakem liturgičnem, oznanjevalnem in karitativnem dejanju.

V nedeljo, 31. maja, se je v Ogleju s svečanim bogoslužjem, ki se je pričelo ob 18. uri, slovesno zaključila II. goriška sinoda.

"Čas sinode je čas novosti, nenehne odprtosti vsemu, kar Sveti Duh govori Cerkvi. Sveti Duh po veselem in trpečem doživljanju sinode govori naši Cerkvi takole: S težavo si začela novo pot, toda pot je dolga, ne ustavi se, ampak prenesi v življenje pozitivne izkušnje sinodalnih komisij, njihovega duha prenesi v župnijske in nadškofijske pastoralni svet, razvijaj ljubezen, zaupanje in enotnost, polno občestvo: Škof, duhovniki, verniki in diakoni, bodite združeni na skupni poti!" S temi besedami je goriški nadškof p. Antonio Vitale Bommarco nagovoril zbrane vernike v polni oglejski baziliki. Že v zgodnjem popoldanskem času so se verniki zbi-

rali okrog bazilike, vsaka župnija goriške nadškofije je poslala v Oglej svoje zastopstvo in seveda človeka, ki je nosil sinodalni križ, znamenje, ki je dve leti spremljalo in označevalo dogajanje v vsaki cerkvi v naši nadškofiji. Razveseljivo je bilo predvsem dejstvo, da se je srečanja udeležilo izredno veliko mladih, med njimi veliko skavtov, ki so tudi skrbeli za razdeljevanje mašnih listov, s katerimi so verniki lažje in globlje spremljali sveto mašo.

K sveti maši je v Oglej vabilo slovesno in ubrano pritrkovanje, za katerega so tudi letos skrbeli slovenski pritrkovalci iz Podturna v Gorici in okoliških vasi. Med njimi sta na Goriškem najbolj znana brata Štakul iz Podturna; žal je prav med pritrkovanjem 65-letnega Daria Štakula tik pred pričetkom maše zadela kap. Čeprav so mu brat Peter in drugi pritrkovalci hoteli pomagati, zanj ni bilo pomoči. Umrli je prav med pritrkovanjem, ki ga je imel najraje. Bolniško maziljenje mu je prinesel podturnski župnik Ruggero Dipiazza. Družini, sorodnikom in prijateljem umrlega izrekamo tudi mi iskreno sožalje. Sicer pa je mašo spremljalo ubrano petje pevcev iz vse goriške nadškofije, med njimi je bilo tudi precej slovenskih.

Nadškof se je vsem sinodalcem zahvalil za opravljeno delo in si zaželel, da bi vse

dobro, kar je bilo sklenjeno med sinodo, sedaj našlo svoje ustrezno mesto v pastoralnem življenju krajevne Cerkve. Sinoda se je torej za goriško nadškofijo slovesno zaključila prav na Binkošti, praznik, ko kristjani molimo k Svetemu Duhu, da bi nas s svojo milostjo prepočil in nam dal moč za vztrajno in vsakodnev-

Goriška sinoda, v kateri smo dejavno sodelovali tudi slovenski kristjani, je pokazala na veliko novih izzivov, ki čakajo na odgovor prav vsakega kristjana. Med sinodo je prišlo na dan dejstvo, da imajo v današnji Cerkvi vedno večjo vlogo prav krščanski laiki, katerih življenje v raznih plasteh današnje družbe je iz-

no pričevanje in življenje v Kristusu in po Kristusu. Goriška sinoda je pokazala, da je krajevna Cerkva živa in dejavna, pokazala pa je tudi vrsto pomanjkljivosti, ki označujejo njeno pastoralno delo v naši družbi; obenem je dala vrsto napotkov, kako šibkosti odpraviti, kako naj postanejo kristjani zares pričevalci Kristusa in njegovi učenci.

rednega pomena za pričevanje današnje Cerkve in evangeljske Resnice.

Seveda bo čas pokazal sadove pravkar minule sinode, prav od vsakega posameznika pa bo odvisno, kako se bodo zaključki sinode udeležili v vsakdanjem življenju goriške družbe in seveda enotnega cerkvenega občestva.

NEKAJ O IKONI SV. TROJICE

KROG JE ODPRT

Skrivnost Svete Trojice kot vir in vzor vsake enotnosti je na genialen način "upodobil" v znani ikoni (iz 15. stol.), vidni podobi Nevidnega, ruski menih Andrej Rublev, "svetnik, poln radosti in luči".

Ikonograf mora biti prepojen s ponižnostjo, sladkostjo in usmiljenjem, pravijo ruski izvedenci; izogibati se mora praznim in nepotrebnim besedam. Biti mora umirjen, nedovzet za jezo in nevoščljivost. Za vzhodno Cerkve je namreč slikarstvo izraz notranjega duhovnega življenja, ikona je materializacija slikarjeve molitve. Če je v zahodnih cerkvah pomembna prižnica, je na Vzhodu uvod v skrivnost lepo petje, podoba-

ikona pa pove o skrivnosti več kot vsaka razlaga, kajti simboli so globlji od pojmov. Ikona postane priložnost za srečanje z Nevidnim, kajti v tišini vabi v notranjost.

Ikona Sv. Trojice govori sama in razodeva veliko bogastvo pomenov. Nakažimo jih samo nekaj. V ikoni vidimo tri osebe, ki sedijo pri mizi. Njihova telesa so dolga, nadnaravna. V obrazu so si enake, saj jim je božja narava skupna; njihove drže pa so različne, kajti vsaka ima svoje poslanstvo. Na mizi, ki predstavlja svet, je kelih, v katerem je jagnje; to je center podobe, teološko središče. Z lahkoto lahko najdemo v poslikavi geometrične like, kot so krog

(popolnost), trikotnik (božja popolnost); tri osebe skupno pa nam dajejo podobo keliha-žrtve iz ljubezni. Leva figura je Bog Oče, začetek vsega, iz njega izvira vse. On je Stvarnik, vir življenja, ki se daje v izobilju. Oče gleda Sina, na sredi podobe, s pogledom se mu daje, tako da mu je Sin enak. Eden se v oblikah dopolnjuje z drugim. "Jaz in Oče sva eno..." Oče daje Sinu nalogo: žrtvovati se, da bi človek spoznal ljubezen Očeta in se vrnil k njemu. Sin sedi pod hrastom, drevesom življenja, lesom križa. Na isti navpičnici so namreč drevo, Jezus in kelih. Na desni strani pa sedi tretja Božja Oseba - Sv. Duh. Njegovo telo je obrnjeno proti onima dvema: sprejema ju, s povešeno glavo izraža pozorno poslušanje tega, kar si Oče in Sin govorita. To premleva. Njegov po-

gled je usmerjen v besede Očeta in Sina, hkrati pa gleda oba v oči. Njegovo telo je sklonjeno nad mizo-svet, kajti Sv. Duh je duh stvarstva: vel je nad vodami med stvarjenjem, on je tudi tisti, ki je prisoten v vsakomer, prebiva v nas (mi smo tempelj Svetega Duha...).

Perspektiva je obrnjena, vse silnice najdejo stičišče v gledalcu. Vsi smo vabljani, da pristopimo k tej mizi, kjer vera daje smisel skrivnosti in ljubezni. Ikona "lovi" gledalca, želi, da bi se ta srečal z upodobljenimi osebami. Mali kvader, vklesan v mizo, je svet, kot so si ga predstavljali v srednjem veku (pravokoten kvader na stebrih). To je naš svet, naše mesto, prazen prostor, rana v središču in samem srcu treh Božjih oseb. Krog ni sklenjen, je odprt.

DD

SREČANJE CERKVENIH GIBANJ S SVETIM OČETOM

ČAS VERSKE ZRELOSTI LAIKOV

DANIJEL DEVETAK

Na dan pred binkoštnim praznikom so se na Trgu sv. Petra v Vatikanu prvič srečali s papežem predstavniki 56 cerkvenih gibanj z vsega sveta. V objemu Berninijevih stebrov na trgu je bilo v soboto, 30. maja, zbranih nad tristo tisoč vernikov s petih celin. Svež val mladih in odraslih se je zgnetel okrog svetega očeta, da bi "videl Petra", da bi praznoval Kristusovega naslednika, Cerkev in sam sebe.

Janez Pavel II. jih je sprejel z močnimi besedami: "Vi ste odgovor, ki ga je navdihnil Sveti Duh, na dramatične izkize konca tisočletja!" To je bil enkratni dogodek, kajti prvič se je zgodilo, da so se gibanja in nove cerkvene skupnosti, mnoge od katerih so se rodile iz novega duha drugega vatikanskega cerkvenega zbora, skupaj srečale v Vatikanu s papežem. Vladala je velika želja zakričati svetu lastno vero in pristno veselje, ki

je prevzelo prisotne. Z barvanimi majicami, klobučki in lepaki so bili s petjem in pričevanji prisotni ne samo predstavniki velikih in znanih gibanj, ampak tudi zastopniki maloštevilnih in komaj roje-

nih skupin. To je bil velik praznik laikov, kristjanov, ki so želeli pričati svojo vero. "Papež nas vabi, da pričamo o življenju proti negativnemu sporočilu, ki ga vsak dan daje svet."

Pred svetim očetom so spregovorile velike karizmatične osebnosti, ki so pustile globoko sled v življenju Cerkev tega stoletja. Govorila je Chiara Lubich, ustanoviteljica skupnosti ognjiščarjev (prišlo jih je nad stodeset tisoč iz 182 držav), močne besede zvestobe Cerkev je izrekel tudi Kiko Argüello, španski slikar in glasbenik, ki je v letih '60 ustanovil gibanje neokatekumenov (petnajst milijonov skupnosti je danes razširjenih po 104 državah). Ganljive in žive besede je spregovoril Jean Vanier (Vera in Luč), ki je nato padel na kolena pred sv. očetom. Slednji ga je objel in poljubil, kot bi hotel poljubiti celo množico, ki mu je vzklikala iz veselja. Pred papežem je nastopil tudi msgr. Luigi Ciussa-

ni, star milanski duhovnik, ustanovitelj v Italiji znanega gibanja Comunione e Liberazione.

Janez Pavel II. jih je kljub vidni utrujenosti nagovoril s prodornimi besedami: "Sveti Duh je med nami! Prek gibanj darovi Svetega Duha vdirajo kot silen veter, ki razvema in priteguje osebe v nove poti misijonske vneme, in to v koreniti službi evangeliju." Gibanja, je še rekel sv. oče, naj bodo odgovorna: to je čas za njihovo zrelost. "Velika je njihova naloga v svetu, ki ponuja življenjske modele brez Boga in v katerih je vera mnogih trdno preizkušana, pogosto utišana in zatrta."

Večno mesto je tako doživelo neke vrste pripravo na bogati spored dogodkov in romanj, ki so predvidena za veliki jubilej. Do Božiča 1999, ko bo papež odprl sveta vrata, manjka nekaj nad 570 dni. Tedaj bodo namreč romarji (na dan kakih 80.000) prihajali v Rim - tako napovedujejo izvedenci - vsak dan z osemnajstimi letali, z dva tisoč dvesto avtobusi, z dvanaajstimi vlaki in 6.300 avtomobili.

SVETNIK TEDNA

13. JUNIJA

SILVESTER ČUK

ANTON PADOVANSKI, REDOVNIK IN CERKVENI UČITELJ

Skoraj ni cerkve, kjer ne bi našli kipa ljubeznivega svetnika, frančiškanskega redovnika, ki drži v naročju božje Dete, v roki pa ima lilijo - simbol čistosti. To je sveti Anton Padovanski. Na njegov god po nekaterih frančiškanskih svetiščih blagoslovajo lilije, ki jih potem razdelijo med vernike. Sveti Anton velja za zavetnika zaročencev in poročenih; verni ljudje pri nas in po svetu se mu priporočajo v najrazličnejših potrebah, težavah in stiskah. Znamenit je zlasti kot pomočnik pri iskanju izgubljenih reči.

Sveti Anton, ki je pridevek Padovanski dobil po italijanskem mestu Padova, kjer je leta 1231 umrl in so nad njegovim grobom sezidali veličastno baziliko, po rodu ni Italijan, temveč Portugalec. Rodil se je proti koncu leta 1195 (točnega datuma ne vemo) v Lizboni, glavnem mestu Portugalske. Pri krstu je dobil ime Fernando. Plemiški starši so ga poslali v stolniško šolo, zatem pa je vstopil v samostan redovnikov avguštincev, kjer je ostal dve leti. Ko mu je bilo šestindvajset let, je bil posvečen v duhovnika. Čez dve leti je srečal redovnike sv. Frančiška Asiškega in zaprosil za sprejem v njihove vrste. Njegova prošnja je bila uslišana.

Kot frančiškan si je privzel ime Anton. Leta 1221 se je srečal s Frančiškom Asiškim, ki ga je dve leti pozneje imenoval za prvega profesorja teologije svojega reda v Bologni. Na tem mestu ni vzdržal dolgo. Sveta vnema ga je gnala v južno in srednjo Francijo, kjer je zaslovel kot od Boga navdihnjeni pridigar. Kamor je prišel, povsod so vrele skupaj množice, tako da so bile cerkve premajhne in je pogosto pridigal na trgih. Njegova beseda je imela takšno moč zato, ker jo je potrjevalo njegovo svetniško življenje. Nekoč je rekel: "V raznih jezikih govori, kdor je napojen s Svetim Duhom. Razni jeziki so različna pričevanja o Kristusu: ponižnost, uboštvo, potrpežljivost in pokorščina. Z njimi govorimo, ko živimo tako in to kažemo drugim. Živa je govorica, kadar govorijo dela. Umolknejo naj, prosim, besede, govorijo naj dela... Zaman besediči o poznavanju postave, kdor z dejanji uničuje svoj nauk."

Leta 1227 so ga izvolili za predstojnika frančiškanov v severni Italiji. Ko je bil na lastno prošnjo te službe razrešen, se je nastanil v samostanu Sv. Marije v Padovi, kjer je pisal svoje znamenite govore za svetniške praznike. Zaradi popolne telesne izčrpanosti, ki je bila posledica njegovih nenehnih potovanj, strogih postov in spokornosti, so njegove moči pojemale. 13. junija 1231 je izdihnil dušo, star komaj šestindvajset let. Pokopali so ga v Padovi. Na njegovem grobu so se začeli goditi številni čudeži. Ko so bili zanesljivo potrjeni, ga je papež Gregor IX. že 30. maja 1232, torej manj kot leto dni po njegovi smrti, slovesno razglasil za svetnika. V Padovi in po Italiji sploh je sv. Anton tako slaven in tako čiščen, da mu pravijo "Il Santo" (Svetnik) in nikoli Sant'Antonio. Naslov cerkvenega učitelja je sv. Antonu Padovanskemu dal papež Pij XII. leta 1946.

Ta priljubljeni svetnik je (ob sv. Antonu Puščavniku, ki goduje 17. januarja) zavetnik številnih slovenskih ljudi. Ime Anton je četrto med najpogostejšimi slovenskimi osebimi imeni.

OSEM OD TISOČ ZA KATOLIŠKO CERKEV

VSE SE JE SPREMENILO, SAMO PODPIS OSTAJA

Vse se spreminja, samo podpis ostaja. Še vedno je namreč dovolj vaš podpis na obrazcu za davčno prijavo v kvadratku, kjer piše *Chiesa Cattolica*. Gotovo je tudi to, da bo vaša pomoč prišla na kraj, kjer je pomoč potrebna. Letos pa je vrsta novosti. Letos so namreč zamenjali obrazec davčne prijave 740, ki se sedaj imenuje UNICO, zamenjali pa so tudi obrazca 101 in 201 za odvisne delavce, ki se odslej imenujeta CERTIFICAZIONE. Spremenila se je oblika, spreminila sta se ime in tudi časovni rok za oddajo davčne prijave. Davčna obrazca UNICO in CERTIFICAZIONE se pričneta oddajati 1. junija letos na poštah uradih ali pa v pooblaščenih bankah.

Vsak katoličan bo s preprostim podpisom v veliki meri pomagal pri vzdrževanju in spodbujanju delovnih spodbud ško-

fije in še posebno pri delu dobrodelne ustanove Caritas. V Italiji so bila tako zbrana sredstva namenjena zbirališčem za brezdomce, zbirnim središčem za otroke v težavah, skupnostim za nekdane zasvojenice z mamili in za središča, kjer se nudi pomoč bolnikom, ki so okuženi z aidsom. Poskrbelo se je tudi za razne tečaje, ki so namenjeni nekdanjim zapornikom in handicapiranim ljudem. Zbrana sredstva so bila namenjena tudi ljudem, ki se borijo proti oduševanju, in za nova delovna mesta; organizirale so se družinske posvetovalnice. Obenem so bila sredstva namenjena ustanovam, ki skušajo nuditi pomoč in se zavzemajo za dobro, vse tisto dobro, ki bi ga vsakdo od nas rad storil. Med drugim je Italijanska škofovska konferenca CEI namenila štiri milijarde lir, ki jih je zbrala s podpisom Osem od

tisoč, za vse potrebne ljudi, ki jih je prizadel potres v Umbriji in Markah.

S sredstvi, ki so se nabrala s podpisom Osem od tisoč, so tudi sezidali nove župnije v naseljih, kjer so župnijska poslopja edino središče družbenega življenja. Sredstva, zbrana s podpisom za Osem od tisoč, so pomagala pri razvoju in boljšem življenju celih narodov v Tretjem svetu z več kot 3000 mednarodnimi pobudami zadržništva in drugimi sorodnimi oblikami stvarne pomoči. Tako zbrana sredstva so tudi pomagala 38.000 duhovnikom, ki delujejo v naših župnijah in škofijah, in vsem tistim, ki v imenu naših škofij delujejo v misijonih ("fidei donum"); gre za pravo vojsko velikih prostovoljcev in delavcev karitativne ljubezni.

Od leta 1996 do 1999 bo Italijanska škofovska konferenca CEI namenila 100 milijard lir,

zbranih s podpisom Osem od tisoč, za ohranitev in obnovo skoraj 70 odstotkov vse naše kulturno-umetniške imovine. Pred letom 2000 - velikim jubilejem - to pomeni narediti gesto velikega pomena in pričevanja, ki ju ima Cerkev za umetniško-kulturno-zgodovinsko imovino, za katero se zaveda, da je sicer res v njeni lasti, da jo pa mora deliti z vsemi ljudmi naše družbe.

Zaupanje, ki so ga izkazali verni in neverni ljudje Cerkvi, je zelo veliko; in bilo je dobro vloženo. Brez nepotrebne birokracije in strateških računov, v znamenju čiste prozornosti - saj je porazdelitev sredstev Osem od tisoč vsako leto objavljena v vidnejših dnevnikih in drugih sredstvih javnega obveščanja - bodo sredstva pomoči prišla zares tja, kjer je največja potreba po njih.

FRANC VONČINA, DUŠAN JAKOMIN, ZVONE ŠTRUBELJ

ZADOVOLJNI Z USPEHOM ROMANJA FATIMSKÉ MATERE BOŽJE

IVAN ŽERJAL

Slovesnostjo na Repentabru v petek, 29. maja, se je končalo majsko romanje fatimske Matere Božje po slovenskih župnijah na Tržaškem. Procesije z lučkami do repentabskega svetišča in maše, ki jo je daroval tržaški škof Evgen Ravignani (ob njem so bili vikar za Slovenijo Franc Vončina, salezijanski inšpektor iz Ljubljane Stane Hočevar in vrsta drugih tržaških slovenskih duhovnikov), se je udeležilo lepo število slovenskih vernikov. To je bil svečan in uradni zaključek romanja, ki pa se je še nadaljevalo do 31. maja: kip je namreč obiskal še Padriče, Gro-pado, Bazovico in Pesek.

Kot nam je povedal predsednik Duhovske zveze Du-

šan Jakomin, ki je bil tudi član pripravljalnega odbora, so s tem romanjem slovenski duhovniki in verniki hoteli po eni strani počastiti 50-letnico Marijanskega shoda (ta bo 13. septembra na Opčinah), po drugi strani pa obuditi vero, poživiti molitev in spoštovanje nedelje ter maš, tudi v okviru priprav na jubilejno leto 2000. G. Jakomin je tudi napovedal, da bo prihodnje leto v Slovenskem pastoralnem središču misijon.

Kakšen pa je bil odziv vernikov? Kako so ljudje po žup-

nijah spremljali obisk? Po mnenju škofovega vikarja Franca Vončine je bil povsod odziv nad pričakovanjem. Ljudje so se zavzeli tako za pripravo kot za molitev ob fatimski Mariji. Romanje, je še dejal msgr. Vončina, je bila res posrečena pobuda in fatimska Mati Božja je res pritegnila ljudi okrog sebe.

Kot je povedal voditelj pripravljalnega odbora romanja, openski župnik in dekan dr. Zvone Štrubelj, je od 3. do 31. maja fatimska Marija obiskala 29 slovenskih verskih skupnosti. Udeležba je bila povsod zelo dobra, v vsaki

skupnosti od 100 do 150 ljudi, v večjih središčih tudi dvakrat toliko. Lahko trdimo, da se je romanja tako ali drugače udeležilo okoli 5.000 ljudi. Dr. Štrubelj smo tudi vprašali za oceno. "Ocena romanja," pravi, "je nedvomno zelo pozitivna. Odziv ljudi je bil zelo dober. Tudi duhovniki so se na svojem teritoriju v glavnem vsi potrudili. Kar pa se tiče skupnega odziva oz. povezovanja, se je pokazal naš slovenski sindrom vrtičkarstva: vsak je rad na svojem vrtu, da naredi svojo dolžnost, čez prag pa je težko stopiti. To se je videlo na Repentabru, ko

dejansko ni bilo duhovnikov, razen škofovega vikarja msgr. Vončine, Dušana Jakomina, Toneta Bedenčiča, Franca Pohajca, Franca Zlobca, Žarka Škerlja in mene. Če pa preidemo na splošno oceno, lahko rečemo, da je romanje prebudovalo v ljudeh nekaj novega, nekaj svežih sil. Predvsem se je pokazalo, kako se je vsaka skupnost znala organizirati, pričakati Marijo, pripraviti program, okrasiti cerkev, splesti vence. Pokazalo se je tudi, da ravno tam, kjer ni duhovnikov, so obisk fatimske Marije najlepše pripravili, npr. v Mačkoljah, pri Sv. Vincenciju in drugod. Laiki so se izkazali. To so pozitivni znaki, da v naših skupnostih obstaja nekaj ljudi, ki vzamejo stvar v roko, nekaj organizirajo in imajo tudi tisto pravo zavest."

Dr. Štrubelj pa opozarja tudi na določene pomanjkljivosti, npr. na to, da ni bilo povsod povezave s šolo. Do organiziranega obiska otrok iz vrtca in osnovne šole je prišlo npr. samo na Opčinah (dr. Štrubelj ni znano, če je do tega načrtno prišlo tudi v drugih župnijah). "To je bila velika škoda, saj bi se lahko v vsakem kraju povezali s šolo in bi s to pobudo seznanili učence in dijake. V pripravi programa je očitno to manjkalo. V odboru je bila tudi openska didaktična ravnateljica in prav ona je spodbujala druge člane odbora, naj povejo svojim duhovnikom, da vključimo tudi šole. To je za prihodnost zelo važno, pri tem romanju pa je bilo v zelo omejenem številu."

REVIJA, KI POVEZUJE VSE SLOVENIJE

ZVONU NA POT

V uglednih prostorih Slovenske matice v Ljubljani so v sredo, 27. maja, predstavili revijo Zvon. Že v glavi revije piše, da gre za družbeno-kulturno revijo.

Na predstavitvi so bili prisotni predstavniki treh Mohorjevih družb in založbe Družina. Vse štiri družbe finančno omogočajo izid prenovljene revije, ki jo bo odslej vodil znani slovenski publicist in časnika Jože Horvat (na sliki). Celovško Mohorjevo družbo, ki bo tudi odslej Zvon tiskala, je zastopal Franc Kattinig, ki je po krajšem uvodu, v katerem je zaželel reviji srečo, predal besedo uredniku dosedanjega urednika revije Celovški zvon Vinku Ošlaku; ta je opisal težave, s katerimi so se srečevali pri delu. Ošlak je poudaril, kako se je sam zavzemal za ohranitev imena Zvon.

objavljala aktualne prispevke in v slogu zahodnoevropskega feljtona, v katerem se npr. umetniška refleksija družbi s politično, skušala pritegniti bralca z jezikom, v katerem je misel zbrana in mirna in kot taka najbolj prepričljiva." Horvat je v kratkem, a jedrnatem nagovoru tudi povedal, da revija noče biti odlagališče dobrih člankov, temveč upa, "da bomo vznemirjali, vendar ne bomo hkrati senzacionalistični, da bodo pisci o vseh temah, od literature do verstev in politike, govorili jezik, ki bo vsakršen problem bralcu posredoval kot nekaj normalnega in vrednega pogovora. V ta namen bo treba marsikaj, o čemer bo beseda, osvoboditi etiket in predsodkov, kot se je to, upam, precej posrečilo pri pogovoru o katoliški literaturi, o županičevih veri ali politiki in kulturi ter verouku v pričujoči številki." Na koncu si je Horvat zaželel, da bi bil boljši urednik od prejšnjega, saj: "...bo vsakdo, ki bo prišel za mano, upravičeno hotel biti boljši od mene."

Priložnostne besede so spregovorili tudi urednik Družine dr. Janez Gril, dr. Janez Dular in tajnik Goriške Mohorjeve družbe ter naš stalni sodelavec Marko Tavčar. Prav iz Tavčarjevega govora povzemamo nekaj misli zaradi aktualnosti, lepega in sočnega jezika, vedre toplote, zmerne optimizma in širokega pogleda na kulturo in nas same ter na naše težave: "Biti komu za botra je v naših krajih velika čast. Veselim se zato, da v imenu Goriške Mohorjeve družbe lahko ob predstavitvi obnovljenega Zvona voščim reviji dolgo življenje in predvsem, da bi s svojo prisotnostjo v slovenskem prostoru nas vse bogatila, nas informirala in formirala ali oblikovala v smislu tistih vrednot, v katere verjamemo in ki so bile vodilo svetniškemu škofu Slomšku, a tudi njegovemu prijatelju, našemu primorskemu duhovniku in narodnemu buditelju Valentinu Staniču, ki mu Primorci, še zlasti pa Goričani, marsikaj dolgujemo.

Pri Goriški Mohorjevi družbi se vedamo pomena in zahtevnosti te-

pravijo, da vsakega posebej nagovarja, da kljub preizkušnjam in skušnjavam po lepšem življenju vztraja na svojem, da ostaja zvest svojim koreninam, svojemu jeziku, svojemu bistvu.

Zakaj pravim to danes, ko vseslovenski javnosti predstavljamo nov časnik, ki o sebi trdi, da povezuje vse Slovenije? To pravim, da bi vse nas ponovno opozoril na skrb, ki naj jo ta na novo zasnovana revija z ugledno tradicijo ohranja in še razvija, da bi pomagala ljudem, ki jim je pri srcu »Slovenščina cela« - in to povsod, kjer živimo, sredi madžarskega, nemškega ali hrvaškega in italijanskega sveta ali drugod po svetu in ne nazadnje v matični domovini. Zvon naj torej pomaga, da bomo z ljubeznijo skrbeli za materinščino, za ohranitev zgodovinskega spomina in kulturne dediščine, da bomo spoštovali to domovino in njene naravne lepote in čudesa, da bomo cenili, kar nam je bilo dano, in da bomo to neverjetno duhovno bogastvo čim bolj neokrnjeno oz. po možnosti še obogateno z novimi dosežki in stvaritvami izročili svojim otrokom in vnukom.

Sam prihajam iz Devina, se pravi iz kraja ob tisti jadranski obali, ki je bila res slovenska in vzdolž katere Slovenci še obdelujemo kak pašten s trtami in oljkami ali ob kateri je na privezi še kaka naša barka, pa čeprav rabljena le za športne namene. Prihajam torej iz vasi, ki je ravno na sredi poti med Trstom in Gorico in o kateri pravimo, da je dom lepe Vide, tiste nečimrne »punce«, ki jo je laskav zamorec zvalil na španski dvor. Tam se je jokala po sinku, možu in domu, a zaman. Tako je lepa Vida postala arhetip.

O tej znani ljudski pesmi, ki je doživela čast Prešernove obdelave, pri nas

To naj bo torej voščilo s primorske strani, da bi novi Zvon znal izpolnjevati svoje poslanstvo."

Za kroniko povejmo še to, da je urednik Zvona imel posluh za zamejstvo, saj je v uredniški odbor uvrstil kar dva predstavnika naše skupnosti: pisateljico Ivanko Hergold in časnika Jurija Paljka, ki bosta v družbi Janka Čara, Jožeta Horvata, dr. Jožeta Marketza, Matije Ogrina, Igorja Senčarja, Braneta Senegačnika in Primoža Zevnika.

ZUT

NOVI ROMAN
DUŠANA
JELINCIČA

Pri založbi Lipa v Kopru je izšla nova knjiga tržaškega pisatelja Dušana Jelinciča. Gre za roman Budovo oko, ki so ga v sredo, 27. maja, predstavili v Tržaški knjigarni v Trstu, v petek, 29. maja, pa v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani. V petek, 5. junija, pa ga bodo predstavili v Katoliški knjigarni v Gorici.

Budovo oko je alpinistični roman, podoben tistim, ki jih je Jelincič pred tem napisal: *Biseri pod snegom* in *Zvezdane noči*. Vendar, medtem ko le-ta obravnava resnične dogodke (alpinistične odprave na Himalajo, katerih se je udeležil tudi avtor), je *Budovo oko* izmišljena zgodba: skupina ameriških alpinistov se odpravi na Himalajo, da bi poizvedela o pred letom dni izginulih alpinistih in da bi seveda osvojila vrh najvišje gore sveta, Everesta. Tu prikaže Jelincič spopad med zahodnim in vzhodnim svetom, svetom hrepenenja po dosežkih in svetom ponotranjenosti, razmišljanja in duhovnosti. V romanu se prepletata pustolovščina in mistika, vendar protagonist ni več avtor sam, kot v prejšnjih romanih, ampak nastopajo izmišljene osebe. Gre za izmišljeno zgodbo, ki pa bi lahko bila - kot je sam avtor povedal na tržaški predstavitvi - tudi resnična. V Tržaški knjigarni je o romanu spregovorila Matejka Grgič, ki je med drugim dejala, da je roman lahko berljiv, saj Jelincičev slog pritegne bralca in avtor ohranja ravnotežje med različnimi elementi, ki so prisotni v knjigi, in ne zaide v banalnosti.

Za okusno grafično opremo romana je poskrbel Luciano Kleva.

IŽ

ZA KONEC
KLAVIRSKI
RECITAL

S klavirskim recitalom goriškega pianista Massima Gona v Kulturnem domu v Trstu se je v petek, 22. maja, končala koncertna abonmajska sezona Glasbene matice 1997/98.

Massimo Gon je priznan goriški izvajalec, znan tako krajevno kot tudi širšemu občinstvu. Študij klavirja je začel pri petih letih, diplomiral je na konservatoriju Tartini v Trstu z ministrskim priznanjem, prejel pa je že več državnih in mednarodnih nagrad. Igral je že z mnogimi znamenitimi simfoničnimi orkestri, poučuje pa na tržaškem konservatoriju. Niti ni prvič, da je nastopal za Glasbeno matico.

Na koncertu se je predstavil z raznolikim sporedom. Prvi del recitala je bil posvečen francoskim impresionistom. Gon je izvedel dve skladbi Debussyja, *Images 1* in *L'Isle Joyeuse*, ter skladbo Ravela *Gaspard de la nuit*. Drugi del so v celoti obsegale *Slike z razstave* Musorgskega, ki so očarale prisotno, sicer maloštevilno, občinstvo. Predvsem je treba povedati, da je bil Gon v drugem delu prepričljivejši, pa tudi veliko bolj sproščen kot v prvem delu. Pri skladbah Debussyja in Ravela se je namreč mestoma pokazala - kljub dolgotrajnemu ploskanju po prvem delu - določena napetost, ki je vplivala na izvedbo skladb. Kljub temu lahko rečemo, da je bil Gonov recital užitek za ljubitelje glasbe, ki so se udeležili koncerta.

S tem recitalom se je torej končala sezona GM 1997/98. Pri tem je treba omeniti, da je bil pred Gonom v aprilu še koncert mešanega zbora Hrast iz Doberdoba, ki je navdušil občinstvo in dokazal, da je med najboljšimi slovenskimi zborovskimi sestavi.

IŽ

ČRNO ZLATO V ŽILAH
BORISA PANGERCA

DANIJEL DEVETAK

Z leve: Boris Pangerc, Nadja Marinčič, Danilo Japelj (foto Bumbaca)

zlorablajo. "Še nikoli me niso tako skelele korenine." Kljub tuji krvi na klancu je domača zemlja za Pangercja še vedno oplojujoča, njegov tabernakelj. Drugi razdelek poezij - z naslovom *Zamejska balada* - oz-

načujejo slutnje, nemir, osamljenost in odtujenost. "Samo prevare / in zarotno počutje / pri nas je vedno tako." In vendar najde avtor kljub tesnobi moč, da ostaja vder. Še več: v njem za trenutek vzplamti puntarski duh. "Koliko žrtve zahteva Zdravljica!" Tretji sklop pesmi je posvečen erotični liriki - *Nimfa zarotna*. Pesnik z rahločutnimi in obenem moško krepkimi besedami govori z bogatimi metaforami in domiselnimi besednimi zvezami o drhtenju, kopnenju in hrepenenju po

načrta, po svojih, sicer dokaj skromnih močeh mu bomo zato pomagali. Gotovo pa bomo Zvonu ostali zvesti, kot znamo Primorci biti zvesti. Na naši strani smo narodnostno mejo še največ časa ohranili skorajda neokrnjeno in na Goriškem in na Tržaškem tudi 70-letno bivanje pod italijansko oblastjo nam še ni povsem zamorilo življenjske moči. Še se sliši slovenska beseda, še lahko ustvarjalnosti naših umetnikov pripisujemo dela, ki so velika za narod, a tudi za obče človeštvo.

"Moj Breg / kakor svit / kakor slap / kakor davni grad." S temi stihmi, ki razodevajo razbodelo domotožno čustvo in žlahtno ljubezen do rojstne vasi, se začne zadnja pesniška zbirka zamejskega kulturnega in prosvetnega delavca Borisa Pangercja z naslovom *Črno zlato*. To je "najzrelejši literarni sadež z drevesa Pangercjeve linke", pravi v uvodni besedi Tone Partljič o poezijah, ki so "polne energije, sle, zelenih izvirov, plamenov, vročinskih niti, sladkih ugrizov, mehkih grobosti..."

Zbirko, ki jo je izdala koprška založba in literarna revija Fontana, so 22. maja predstavili tudi na tradicionalnem večeru v prostorih Katoliške knjigarne na Travniku v Gorici. Nekaj uvodnih besed o reviji, ki obstaja celih enajst let, in njenih literarnih naporih je spregovoril urednik Danilo Japelj. Ta je konec februarja letos že predstavil knjigo zamejske časnikarke Neve Lukeš. Prav manj znanim Primorcem - in z velikim veseljem tudi zamejcem - koprška založba rada objavlja literarna dela, saj se zaveda njihove vrednosti v širšem slovenskem kulturnem prostoru.

Na osebni in izjemno prodoren način je nato predstavila zbirko in globoko pogledala v pesnikovo dušo ravnateljica goriškega klasičnega liceja Primož Trubar prof. Nadja Marinčič. Prirediteljem večera se je najprej zahvalila, da so jo "privabili iz zatohlih birokratskih zadržev" v živi svet besede, ustvarjalnosti in duha. Prvi sklop poezij otožno in samozavestno riše pes-

BEL PRIROČNIK KROŽKA ŠČEK

AKTUALNA MISEL JOSIPA VILFANA

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

Ko sem sestavljala svojo knjigo, se nisem spomnila na italijanski samostalni *il bagno*, ki ga v italijanščini uporabljajo, tudi ko povprašajo v kakem lokalni, kje je stranišče. Te italijanske besede nikakor ne smemo sloveniti s *kopalnico*, ko mislimo na *stranišče*, *WC*, *ve-ce* ali celo na *toaletu*. Zgodilo se mi je, da sem pri sestvovala v Sloveniji zadregi svojega ožjega rojaka, ko ga je v lokalni nekdo debelo debelo pogledal, ko je vprašal po kopalnici.

Kako pa je kaj s slovenjenjem glagola *chiedere*.

Za ta italijanski glagol imamo mi več različic. Vprašali so me za mnenje. Vprašali so me po dovoljenju. Zaprošil je za osebnostno izkaznico. Zahtevali so sestanek. Mogoče so zanj tudi pismeno zaprosili. Prosil jo je za roko. Prosil je za podporo. Naredil je prošnjo za podporo. Naredil je vlogo proti krivični obtožbi. Zaprošili so za revizijo kazni. Zahtevamo spoštovanje človeških pravic.

Kako hudo je, če kdo, ki ne misli slovensko, samozavestno reče oz. napiše: Vprašal sem podporo, vprašali so se-

stane, vprašal je novo osebnostno izkaznico, ko bi bila mogoče sprejemljiva le zveza vprašati za.

Vplivov italijanščine se tukaj pri nas zaveda vsakdo, ki je do izražanja dovolj občutljiv. Manj pa se zavedamo vplivov drugih jezikov in smo takoj veseli, če lahko uporabimo izraz, ki zveni drugače, kot bi bilo nam blizu. Tako je za pesem, popevko, melodijo vdrla k nam beseda *viža*, ki ni nič drugega kot nemška *die Weise* istega pomena. Vem, da sem se v šoli še trudila, da bi zamenjala bodočnost s prihodnostjo in bodoč s prihodnjim, danes pa že mnogi govorijo samo o bodočnosti.

Pa mikavnost glagola *smatrati*, ki ga tako radi uporabljamo namesto glagolov *imeti* za, *meniti*, *misli*. Dejali bomo torej: Imam ga za poštenjaka, o njem mislim samo dobro, menim, da se bo vse dobro izteklo.

Zelo smo občutljivi, če uporabljamo kdo besede, ki jih imamo kot pridobljene besede skupaj z Italijani in jih ogorčeno imenujemo *tujke*. Na napake v oblikovanju stavkov in oblikovanju besednih zvez pa kar pozabljamo. No, o tem pa prihodnjic.

V sredo, 27. maja, so v Vilfanovi dvorani Krožka za družbeno vprašanja Virgil Šček v Trstu predstavili knjigo zgodovinarja dr. Egon Pelikana z naslovom *Josip Vilfan v parlamentu - Discorsi parlamentari dell'on. Josip Vilfan*. Knjigo je izdal krožek Virgil Šček v okviru zbirke t.i. "belih priročnikov", v njej pa so zbrani govori in drugi posegi Josipa Vilfana v italijanskem parlamentu, ko je v 20. letih skupaj z drugimi slovenskimi in hrvaškimi poslanci zastopal slovensko in hrvaško prebivalstvo, ki je po 1. svetovni vojni prišlo pod Italijo. Izid knjige pa je omogočila Zadruga kraška banka.

Na predstavitvi so bili prisotni avtor dr. Egon Pelikan ter zgodovinarja dr. Milica Kacin-Wohinz in prof. Jože Pirjevec, ki so v svojih posegih obravnavali Vilfanovo življenje, delo ter osebnost in pomen ter razmere v obdobju, v katerem je Vilfan deloval. Rdeča nit delovanja tega velikega primorskega politika pa je bila vseskozi politika ohranjanja slovenske in hrvaške narodne skupnosti na ozemljih, ki so po 1. svetovni vojni pripadla Italiji. Iz predstavitve v krožku Šček pa izhaja tudi, kot je dejal dr. Pelikan v svojem posegu, da je bil Josip Vilfan dedič srednjeevropske humanistične tradicije, kar se tiče obravnavanja nacionalne-

ga vprašanja. Zavzemal se je za vsebinsko usklajeno, demokratično in sredinsko pot, daleč od vsake skrajnosti. V tem je Josip Vilfan aktualen, kakor so aktualna tudi druga njegova načela, kot npr. razlikovanje med narodnostjo in državljanstvom, nasprotovanje narodnemu indiferentizmu idr.

Na predstavitvi sta spregovorila tudi predsednik krožka Šček dr. Rafko Dolhar in urednik zbirke "belih priročnikov" Ivo Jevnikar, ki je na kratko orisal vsebino knjige in podčrtal njeno aktualnost tudi v današnjem času, saj se Slovenci v Italiji še danes moramo soočiti s problemi, s katerimi je imel opravka Josip Vilfan že v 20. letih v rimskem parlamentu. Dr. Dolhar pa je opozoril na važnost publikacij krožka Šček, saj se z njimi zapolnjujejo vrzeli v naši polpretekli zgodovini.

IZ

PREDSTAVITEV KNJIG GOSKA BREZ NOSKA IN PRAV ZARES

Naša zamejska otroška revija Pastirček v svojem 52. letu neprekinjenega samostojnega izhajanja tiska te dni dve novi zbirki pesmi dragocene dolgoletne sodelavke Zore Saksida. Knjigi sta namenjeni predvsem osnovnošolskim otrokom.

Prvo, z naslovom *Goska brez noska* (o živalih), so ilustrirali dijaki Pedagoškega liceja Anton Martin Slomšek iz Trsta in Pedagoškega liceja Simon Gregorčič iz Gorice. Drugo, ki nosi naslov *Prav zares* (o letnih časih), pa je ilustrirala Danila Komjanc. Knjižici je uredil in oblikoval urednik Marijan Markežič. Posebnost zbirk je tudi prednaslov *Skozi luknjo v knjigo*, saj bosta knjigi skozi luknjo priviti s pisanim vijakom. Zbirki bomo predstavili na dveh Pastirčkovih dnevih, t.j. v Gorici v soboto, 6. junija, in na Opčinah v torek, 9. junija.

Prvič v zgodovini zamejskega šolstva so sodelovale pri pripravi knjig in njuni predstavitvi vse tri stopnje šole (osnovna, nižja in višja srednja). Na programu bodo poleg predstavitve še petje, recitacije, igrana pravljica, nagrajevanje najbolj zvestih Pastirčkovih sodelavcev v tem šolskem letu. Na ogled bo tudi razstava ilustratorjev obeh knjig in otroških risbic za naslovno stran Pastirčka v prihodnjem šolskem letu.

TRIJE SLOVENC V VODSTVU ČASNIKARSKE ZBORNICE

Trije slovenski zamejski časnikarji so bili pred dnevi izvoljeni v vsedrjavne in deželne organe Časnikarske zbornice. Že v prvem krogu sta bila izvoljena časnikarja Miro Oppelt in Sergij Premru. Prvi bo zastopal časnikarje v vsedrjavnem svetu v Rimu, drugi pa v deželnem svetu v Trstu. V drugem krogu je bil za publiciste izvoljen v deželni svet Ennio Kuret. Vsem trem iskreno čestitamo in želimo mnogo uspehov pri odgovornem delu.

Po štirih zaporednih mandatih se je od vsedravnega sveta Časnikarske zbornice v Rimu poslovil naš odgovorni urednik dr. Drago Legiša. Od sadov njegovega dela in prizadevanj je treba omeniti predvsem dejstvo, da slovenski časnikarski pripravniki lahko polagajo državni izpit v materinem jeziku. Na njegov predlog je namreč vsedrjavni svet odobril ustrezno spremembo poslovnika, kar je pravosodno ministrstvo kmalu potrdilo. Prej so časnikarske izpite lahko polagali v materinem jeziku le južno-tirolski kandidati.

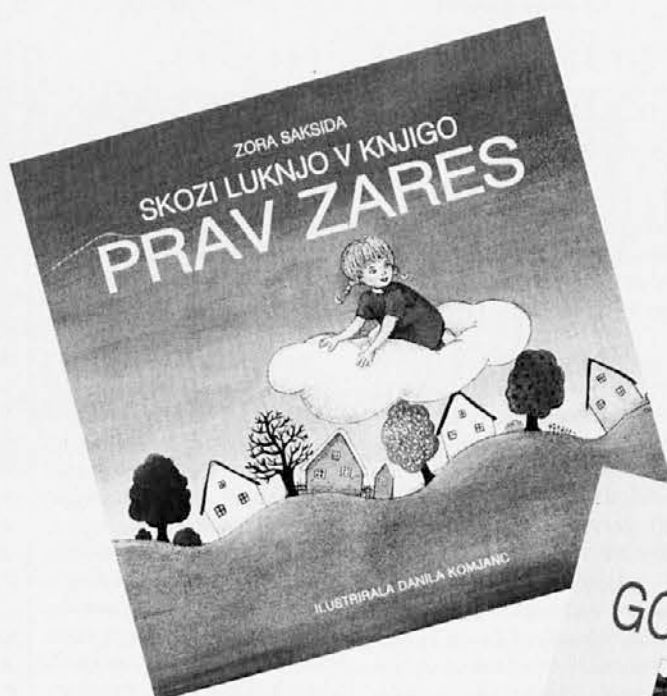
Odkar je postal veljaven novi poslovnik, je sedem slovenskih kandidatov položilo v Rimu izpite v materinščini, en kandidat pa izpite pravkar polaga.

7

ČETRTEK
4. JUNIJA
1998

PASTIRČKOV DAN

GORICA, SOBOTA, 6. JUNIJA 1998 OB 9. URI V K.C. L. BRATUŽ
OPČINE, TOREK, 9. JUNIJA 1998 OB 8.30 NA OŠ F. BEVK

PREDSTAVITEV ZBIRK PESMI ZORE SAKSIDA

SODELUJEJO
BARBARA RUSTJA
UČENCI OŠ
DIJAKI SŠ
DIJAKI PEDAGOŠKEGA LICEJA
IZ GORICE IN TRSTA

BANCAGRICOLA
KMEČKA BANKA

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
CREDITO COOPERATIVO DEL CARSO

TISKOVNO OBVESTILO

ODSTOPIL PROSEŠKI
JUSARSKI ODBOR

Administracija za ločeno upravljanje juserskega premoženja s Proseka nam je 30. maja poslala naslednje tiskovno obvestilo:

"Sporočamo Vam, da je dne 27. maja 1998 naš odbor, ki je bil izvoljen na podlagi zakona 278 z dne 17. aprila 1957, napovedal odstop prefektu tržaške pokrajine, deželnemu odborniku za javne ustanove in tržaškemu županu zaradi vztrajnega zavlčevanja in neizpolnjenih

obljub tržaške občinske uprave, ki s takim odnosom ovira naše redno delovanje."

"Ta odločitev bo privedla do odstopa celotnega odbora, če v roku tridesetih dni oblasti, do katerih smo se obrnili, ne bodo smatrale potrebno, da razčistijo nastalo situacijo."

Pod obvestilom je podpisan predsednik proseškega juserskega odbora Bruno Rupel.

VOLILNA KAMPAJA PREHAJA
V ODLOČILNO FAZO

Tudi na Tržaškem prehaja volilna kampanja za deželne volitve v odločilno fazo. Volitve bodo v nedeljo, 14. junija, torej že čez deset dni, zato se kar vrstijo volilni shodi, srečanja idr. raznih kandidatov, ki se zavzemajo za izvolitev v deželni svet.

Od leve: Ivo Jevnikar, Nanti Olip, Karel Smolle in Martin Breclj (Foto Kroma)

Tudi dejavnost Slovenske skupnosti je zelo živahna. Tako se je njen kandidat Ivo Jevnikar, ki nastopa na listi Ljudske sredine za reforme (Centro popolare riformatore) konec prejšnjega in na začetku tega tedna večkrat srečal z volivci, in sicer v nedeljo, 31. maja, pri Sv. Jakobu in v Škedenju, v ponedeljek, 1. junija, pa v Repnu. Iz vseh teh srečanj je izšla splošna ugotovitev o pomembnosti preferenčnih glasov za izvolitev kandidata. SSK poudarja tole: če se glasuje le za simbol, ne da bi se izrazila tudi preferenca, je to le polovičen glas.

V ponedeljek, 1. junija, je SSK gostila tudi ugledna koroška politična delavca. Na obisku sta namreč bila slovenski poslanec v avstrijskem državnem parlamentu Karel Smolle in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Nanti Olip. S tem obiskom sta hotela podpreti prizadevanja SSK za izvolitev Iva Jevnikarja v deželni svet Furlanije-Juljske krajine, poleg tega pa je na ponedeljkovem srečanju tekla tudi beseda o prihodnjem konkretnem skupnem sodelovanju. Smolle in Olip sta se v spremstvu predstavnikov SSK srečala s predsednikom dežele F-Jk Cruder-

jem, potem pa je bila v dopoldanskih urah na sedežu SSK v Trstu tiskovna konferenca, na kateri sta bila poleg koroških gostov prisotna še deželni tajnik slovenske stranke Martin Breclj in kandidat za deželne volitve Ivo Jevnikar.

Na začetku je Breclj opozoril, da je prav pred kratkim italijanski parlament odobril zakon za zaščito ladinke manjšine, v katerem je govor tudi o zajamčenem zastopstvu tako v izvoljenih telesih kot tudi v izvršnih organih. Dejal je še, da je znotraj slovenske manjšine v Italiji veliko pomislekov glede zastopnosti, vendar se je treba ob

tem zamisliti in prilagoditi mišljenje današnji stvarnosti.

Smolle je orisal dogovor, po katerem bo v bližnji prihodnosti znova sedel v avstrijskem parlamentu, in sicer na listi Liberalnega foruma (Smolle je bil pred leti poslanec na listi Zelenih). S to stranko se je namreč dogovorila koroška Enotna lista, na podlagi dogovora pa bo poslanec Liberalnega foruma odstopil mesto Smolletu, ki bo samostojno deloval kot predstavnik koroških Slovencev. Smolle je tudi dejal, da se manjšina ne sme odpovedati osnovnim demokratičnim pravicam, med katere nedvomno spada pravica do zastopnosti v izvoljenih telesih, saj gre v tem primeru za participacijo manjšine. Zato naj SSK ne odneha s svojimi prizadevanji za dosegajočega zastopstva.

Nanti Olip pa je orisal dogovor, ki je privedel do oblikovanja liste Demokracija 99 za koroške deželne volitve, ki bodo prihodnje leto. Listo sestavljajo slovenska Enotna lista, Zeleni, Združeni Zeleni in Liberalni forum. Cilj je izvoliti slovenskega predstavnika v koroški deželni zbor in tako premestiti omejitve, ki so doslej to preprečevale. Tudi po tem dogovoru je prepuščena slovenskemu izvoljenemu predstavniku avtonomija. Olip je dalje podčrtal pomembnost, da ima manjšina lastne interesne zastopnike, ki niso odvisni od vsedravnih strank. Samo na podlagi urejenega partnerstva med večino in manjšino je namreč možen resničen in stvaren dialog.

ONKOLOG SIMON ŠPACAPAN V DSI

POMEMBNOST ČLOVEČNOSTI
ODNOSOV V ZDRAVNIŠKEM POKLICU

MATJAŽ RUSTJA

V ponedeljek, 1. junija, je bil gost večera v Društvu slovenskih izobražencev dr. Simon Špacapan. Goriški rojak, ki je zaposlen v onkološkem centru v Avianu pri Pordenonu, je govoril o onkologiji, smeri medicine, kjer je raziskovanje nujno sredstvo za nove terapije, kjer pogostokrat rastejo upanja in utvare.

Nastop dr. Špacapana je bil tehten, trezen, prepleten z močjo izkustva in neomajne vere v raziskovanje, vendar tlakovan s človečnostjo in dostojanstvom, ki ga je nepreklicno vreden vsak človek. Nedvomno je tematika zelo pereča, ker se veže na največje bogastvo, ki ga ima človek, torej življenje, za katerega je nedvomno vsak pripravljen storiti prav vse, da bi ga ohranil. Moč preživetja ali samoohranitve pelje namreč človeka po vsakršni poti, vredni poizkusa, tudi razumsko neutemeljeni in posejani z zlorabami. Zato je treba družbo čim bolj informirati, molk zaradi strahu ne pripelje nikamor, sami pa si lahko pomagamo z zgodo diagnozo.

Raziskovanje je prišlo v zadnjih letih do izredno zanimivih zaključkov, ki dajejo veliko upanja, čeprav je pot do zmage še dolga. Največji problem pri onkologiji je namreč številčnost različnih rakastih obolenj. Vsak rak pa ima svojo zgodovino in torej možno te-

rijo; lahko bi rekli, da je vsak bolnik unicum. Ne moremo posploševati raka in prav zaradi tega dejstva je dr. Špacapan skeptično ocenil možnost, da bi lahko v prihodnosti premagali vse vrste tumorjev.

V laboratorijih so v zadnjih letih izboljšali in odkrili kar nekaj zdravljenj, ki vlivajo raziskovalcem in ljudem veliko upanja. Omenjeno je bilo zdravljenje s sistemom ATRA, ki s preprosto sestavino iz vitamina A uspešno napada akutne levkemije, pa še zdravljenje s presaditvijo kostnega mozga ali pa imunoterapija. Kemioterapija pa je seveda še zelo razširjeno zdravljenje, ker napade moč boleznij t.j. divjo rast celic, čeprav ni najboljše sredstvo, ker ni selektivno in uničuje vse celice, ki se razmnožujejo. Večer se je dotaknil tudi zadnjega dosežka ameriškega raziskovalca Falkmana, ki je dokazal (čeprav še na laboratorijskih živalih), da lahko napadamo bolezen, če ji onemogočimo vaskularizacijo celic.

Dejstvo pa je, da se mora del onkologije ukvarjati s terminalnimi bolniki, s tistimi, ki jim je dano le upanje. Ob njih zdravnik začuti omejenost medicine in človeka, nemoč pred življenjem in naravo, vendar prav v takih trenutkih je treba človeku vrniti dostojanstvo, mu nuditi človeško toplino, primerno podporno terapijo in duhovno pomoč. Človek-zdravnik se mora izkazati posebno ob tovrstnih diagnozah in posvečati bližnjemu več časa; ne tiči vsa moč medicine samo v raziskovanju in zdravljenju. Metoda Di Bella, ki jo je dr. Špacapan ocenil za neuspešno, ima prav to moč, da zdravnik posveča več časa človeku-bolniku in mu tako tudi psihološko pomaga. Človečnost medsebojnih odnosov pa zabriše marsikatero rano.

Večer je dr. Špacapan sklenil s citatom, s katerim je tudi uvodoma jasno predstavil tematiko: pogosto zdravimo, včasih ozdravimo, vedno tolažimo...

NABREŽINA:
OTVORITVI RIBIŠKE
POTI NA ROB

V nedeljo je devinsko-nabrežinska občina odprla res lepo stezo, ki vodi k morju do nabrežinskega Brega. Po tej poti so skozi stoletja hodili naši ribiči, da bi z ulovom prehranjevali takrat številne družine.

Pot je opremljena z lepimi smerokazi, ki so dvojezični; na začetku in na koncu poti, ob obali, je krajša obrazložitev pomena te pobude. Kar pa moti, je to, da so železniško progo Trst-Opčine poimenovali s fašističnim imenom Trieste-Villa Opicina, kar niti v italijanskem jeziku ne obstaja več. /ANTEK

TRST PRIHODNOSTI,
PERSPEKTIVE
ZA RAZVOJ

Projekt Trieste Futura - Trst prihodnosti je že več kot leto dni v središču pozornosti tržaške gospodarske, politične in upravne stvarnosti. Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja za zainteresirane člane srečanje o vsebini in perspektivah projekta, ki ga bosta uvedla Federico Pacorini (podpredsednik Združenja Trieste Futura, predsednik Združenja tržaških industrialcev) in dr. Lucio Susmel (projekt manager Združenja Trieste Futura, predsednik Raziskovalnega centra - Science Park v Trstu). Srečanje bo v Gregorčičevi dvorani (ul. Sv. Franciška 20) v ponedeljek, 8. junija, ob 20. uri. Vljudno vabljeni!

VRSTA POBUD
ZVEZE CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV

V petek, 5. junija, bo v openski župni cerkvi z začetkom ob 20.30 koncert organistov, ki so se udeležili tečaja pod vodstvom organistke prof. Angele Tomanič.

Ob koncu šolskega leta se navadno delajo prvi obračuni tudi glede delovanja raznih organizacij in ustanov. Zveza cerkvenih pevskih zborov (ZCPZ) iz Trsta je posvetila po izvedbi božičnih koncertov letos januarja veliko pozornost organizaciji revije otroških zborov Pesem mladih v mesecu marcu in dveh koncertov letošnje revije Primorska poje. Njeni pevci pa so sodelovali tudi pri nekaterih skupnih pobudah slovenskih župnij, npr. ob romanju fatimske Matere Božje v mesecu maju in ob nekaterih drugih priložnostih. Precej dela je bilo tudi z načrtovanjem poletnega pevskega seminarja za otroke v sodelovanju z openskimi pevskimi zbori Vesela pomlad, ki naj bi jih izpeljali v mesecu avgustu. Ti tečaji naj bi bili tudi pedagoškega pomena, saj so nanje vabljeni tudi učitelji osnovnih šol.

Zelo pozitivno pri ZCPZ ocenjujejo tudi celoletni enkratmesečni orgelski tečaj, ki ga vodi izkušena organistka iz Ljubljane, prof. Angela Tomanič. Poletni orgelski tečaji v organizaciji ZCPZ so namreč že dolgoletna stvarnost, a pokazalo se je, da je potrebno predvsem mladim organistom nuditi možnost rednega izpopolnjevanja in učenja. To redno delo že kaže prve sadove v nekaterih župnijah na Tržaškem. Enajst tečajnikov je namreč skozi vse šolsko leto obiskovalo ta srečanja in si pridobivalo izkušnje, ki jim bodo koristile tudi ob spremljanju raznih obredov med letom. Ob zaključku tečaja bodo ti organisti nastopili na koncertu, ki bo v petek, 5. junija, v openski župni cerkvi z začetkom ob 20.30. Vsak posebej nam bo zaigral pesem ali skladbo glede na izkušnje in pridobljeno znanje. Tečaj se bo gotovo nadaljeval tudi v prihodnjem letu.

Pri ZCPZ pa so posvetili po februarjem zasedanju sveta Zveze veliko pozornost tudi analizi možnosti, da bi spremenili oz. obogatili nedeljsko mašo, ki jo oddaja Radio Trst A. Rojanski organist prof. Mamolo je svoj čas predlagal, da bi v Rojan prihajali zbori iz raznih krajev Tržaške, Goriške in Benečije in sodelovali pri maši. Na seji sveta pa so prisotni predstavniki cerkvenih zborov menili, da bi bilo bodisi s pastoralnega bodisi zborovskega vidika bolj koristno, ko bi radio obiskoval posamezne župnije in tako s svojo prisotnostjo spodbujal delo v teh krajih. Sam radio pa bi na ta način lahko bolj opravljal svojo funkcijo prisotnosti na teritoriju. Po daljši razpravi se je izoblikovalo stališče, ki je bilo tudi predstavljeno duhovnikom, in sicer, da bi radio po cel mesec oddajal iz ene cerkve. Med tem časom bi lahko pri bogoslužju pel domači zbor, lahko pa bi tudi gostovali zbori iz sosednjih župnij. Seveda bo ta zamisel terjala še veliko dela na ravni pogovorov in koordinacije med ZCPZ, župnijami in radiom.

S poletjem čakajo člane ZCPZ še nekatere dogovorejene obveznosti, npr. sodelovanje pri praznovanju farnege zavetnika pri Novem Svetem Antonu, nadalje sodelovanje pri spominskih obredih v tržaški Rižarni in še Ciril-Metodova pobožnost na Vejni. V mesecu avgustu, in sicer v dneh od 9. do 15., pa prireja ZCPZ v zdravilišču Banovci pri Ljutomeru tradicionalni poletni seminar, na katerega so vabljeni organisti in pevci in njihovi sorodniki. Tudi letos bodo tečaj vodili priznani strokovnjaki, poskrbljeno pa bo tudi za družabnost, izlete in rekreacijo.

OB 200-LETNICI OPENSKE IN 130-LETNICI TREBENSKE ŠOLE

VAŽNOST RAZVIJANJA ČUTA NARODNE PRIPADNOSTI TER DEMOKRATIČNEGA MIŠLJENJA

IVAN ŽERJAL

Konec prejšnjega tedna je potekal v znamenju proslavljanja visokih obletnic naših šol. V nedeljo, 31. maja, je velika množica napolnila openski trg Brdina, da bi prisostvovala slovesni proslavi ob 200-letnici slovenskega šolstva na Opčinah. Dan prej, v soboto, 30. maja, pa so v Trebčah proslavili 130-letnico domače osnovne šole in 20-letnico njenega poimenovanja po junaku Pinku Tomažiču.

Občutena trebenska proslava je potekala na šolskem dvorišču z bogatim kulturnim sporedom, ki so ga oblikovali domača godba Viktor Parma in osnovnošolci. Le-ti so med drugim sestavili besedilo šolske himne, ki jo je uglasbil Matjaž Šček. Na proslavi so tudi razvili prapor, ki sta ga blagoslovila župnik Jože Sraka in openski kaplan Franc Pohajač. Prišlo je tudi do odkritja spominske plošče Pinku Tomažiču, ki jo je izdelal Pavel Hrovatin. Na proslavi, ki jo je povezovala učiteljica Mira Grgič, je v imenu staršev spregovorila Loredana Kralj, slavnostna govornica pa je bila openska didaktična ravnateljica Stanislava Sosič Čuk, ki je med drugim dejala, da šola ne sme nuditi samo golega znanja, ampak mora ljudi tudi pripraviti na vstop v življenje, v nelahko življenje, ki ga da-

Posnetek proslave 200-letnice šole na Opčinah (Foto Kroma)

le spregovorila didaktična ravnateljica Čukova. Govornica je med drugim poudarila, da mora šola razviti v otroku trden občutek narodne pripadnosti in identitete ter demokratično in kritično mi-

med vsemi domačimi dejavniki: šolo, Cerkvijo, kulturnimi in športnimi društvi idr. Nadvse bogat je bil spored proslave, zamisel o kateri je prišla - kot sta povedala predstavnik staršev Dunja

Naj pri tem še dodamo, da se je obeh proslav udeležilo veliko uglednih gostov, začeni s konzulom Republike Slovenije v Trstu Zorkom Pelikanom, predstojnikom zavoda za šolstvo iz Kopra Mirkom Zormanom, pedagoško svetovalko za slovenske šole v Italiji prof. Andrejo Duhovnik-Antoni in tržaško občinsko odborico za šolstvo Mario Tereso Bassa-Poropat.

Poleg njih pa so bili prisotni še številni predstavniki verskega, kulturnega in političnega življenja Slovencev v Italiji, ki so prinesli svoje pozdrave. Pismene pozdrave so poslali tržaški šolski skrbnik Ugo Mannini, predsednik poslanske komisije za Slovence po svetu Marijan Schiffrer, bivša ravnateljica Lucija Barej Križman in Oskar Bole ter bivši katehet Viljem Žerjal.

S petjem Premrove Zdravljice se je končal uradni del proslave. Udeleženci so se še dalj časa zadržali na Brdini, kjer je bila nato ob zvokih ansambla Zamejski kvintet velika zakuska, ki so jo prispevale domače slaščičarne, pekarne, gostilne in picerije ter posamezniki. Domače gospodarske ustanove, zlasti Zadruga kraška banka (prisoten je bil njen predsednik Pavel Milič), pa so s svojo podporo pripomogle, da je svečana proslava uspela.

Omeniti je treba še, da so ob proslavljanju obletnic openske in trebenske šole v obeh vaseh odprli več razstav: tako so v Prosvetnem domu na Opčinah odprli razstavi Ročna dela naših babic in Fotografski prikaz prvih razredov od leta 1945 dalje, v prostorih osnovne šole France Bevk pa razstavo z naslovom Učila, učni pripomočki, fotografije in šolske potreščine v nekdanji šoli. V šoli v Trebčah pa so odprli razstavi, posvečeni starim šolskim predmetom in učilom ter Pinku Tomažiču. Ob 200-letnici šole so na Opčinah izdali tudi lepo brošuro, v kateri so natisnjeni program proslave, slavnostni govor, zgodovinski podatki šole, spomini bivših učencev in podatki o današnji šoli France Bevk.

OBVESTILA

IŠČEM v najem stanovanje. Telefonirajte na upravo Novega glasa (Trst) ali v večernih urah na tel. št. 942808.

SLOVENSKA GLASBENA šola. Koncertna pobuda Rojan vabi na glasbeno srečanje mladitih v nedeljo, 7. junija, ob 20.30 v rojanskem Marijinem domu, ul. Cordaroli 29. Spored bodo oblikovali mladi glasbeniki-diplomanti na konservatoriju Giuseppe Tartini v Trstu in na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Nastopili bodo duo Falciano-Fratnik (klarinet in klavir), Jana Drasič-klavir, Neža Gruden-rog in duo Marco Zaccaron-klavir in Elena Spinetti-flavta. Izvajali bodo skladbe Beethovna, Poulenc, Schumanna, Dukasa in Chopina. Vstop prost.

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 8. junija, na kulturni večer ob izidu druge knjige Zore Tavčar Slovinci za danes - v zdomstvu in emigraciji. Delo bo predstavil zdomski pisatelj Zorko Simčič, nastopil bo tudi oktet Adoramus iz Novega mesta. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, z začetkom ob 20.30.

V ZILJSKO dolino! Med zelene gozdove, med Ziljske in Karnijske Alpe, ob reki Zili, v Zahomec, Ziljsko Bistrico do Prešeškega jezera itd.! Ogle-

dali si bomo tudi nekaj lepих fresk. To na izletu 13. junija, ki ga prireja Klub prijateljstva. Vpisovanje v trgovini Fortunato, ul. Paganini 2 v Trstu, do polne zasedenosti mest!

KD RDEČA zvezda vabi na koncert ženskega, moškega in mešanega zbora pod vodstvom Rada Miliča: prireditve bo 8. t.m. ob 20.30 v cerkvi sv. Urha v Samatorci z naslovom Z mislijo na Češko.

DAROVI

ZA POTRESENCE v Posočju: dr. Ivan Košir 100.000; N.N. 150.000.

V SPOMIN na blagega, dobrohotnega Justa Lavrenčiča daruje Ksenija Levak vd. Budal 50.000 lir za cerkev na Katinari.

ZA KARITAS v Ajdovščini: S.B. 30.000 lir; A.C. 50.000 lir.

ZA CERKEV v Nabrežini: Gruden 35.000; Mihelič 50.000; Jazbec 20.000; M. Ukmar 20.000; Rudež 20.000; v spomin na mamo Valerijo daruje Nada Pertot 75.000; v spomin na dragega sina Karla daruje Rafaela Pupis 300.000; Braidia 50.000; Bratina 20.000; v spomin na Karla Pupisa daruje teta Zmaga 250.000; na mesto cvetja na grob pok. Karla Pupis daruje Lidija Radovič 50.000; A. Caharija 15.000; Miloš 50.000; Caharija 45.000.

MAČKOLJE / 29.-31. MAJA

PRAZNIK ČEŠENJ LEPO USPEL

FOTO KROMA

V Mačkoljah je potekal od 29. do 31. maja tradicionalni, letos že šestinadeseti Praznik češenj. Priljubljeno in vedno množično obiskano veselico je priredilo Prosvedno društvo Mačkolje, katerega člani so tudi tokrat poskrbeli, da ni manjkalo domače hrane in pijače (seveda tudi češenj) ter plesa in zabave.

Vsak dan so bili od 17. ure dalje odprti dobro založeni kioski, od 20.30 naprej pa je

pozno v noč trajal ples ob zvokih priznanih zamejskih ansamblov: Happy Day, Kraški kvintet in Kraški ovčarji.

V nedeljo, 31. maja, je potekal tudi kulturni spored, ki so ga oblikovali mešani pevski zbor Rupa-Peč, istrska folklorna skupina Šavrin in anka Šavrinke iz Gračišča pri Kopru ter mladinska glasbena skupina Kraški muzikanti s tržaškega Krasa.

ZAHVALA

Po dolgi bolezni je v visoki starosti umrl naš dragi
JUST LAVRENČIČ

Pokopali smo ga na domačem pokopališču dne 27. maja. Srčna hvala vsem, ki ste kakorkoli počastili pokojnikov spomin, posebna zahvala gre g. župniku Antonu Žužku, g. Mariju Gerdolu, cerkvenim pevcem in organistu Oskarju Kocjančiču, Oskarju Kjudru ter dr. Zorku Hareju za poslovilne besede.

Hčerki Vera in Vojka ter sin Milan z družinami, brat Nando, zet Drago, vnuki in pravnuki ter ostali sorodniki.

Katinara, 30. maja 1998

Posnetek proslave 130-letnice šole v Trebčah (Foto Kroma)

nes živimo. Zato mora šola vzgajati ponosne in pokončne ljudi, ki iskreno izpričujejo svojo pripadnost in ohranjajo zvestobo koreninam.

Kot že rečeno, je dan kasneje, v nedeljo, 31. maja, velika množica ljudi prišla na opensko Brdino, kjer je potekala skoraj tri ure trajajoča proslava ob 200-letnici slovenske šole na Opčinah. Dvesto let je že, odkar je leta 1798 takratni openski župnik Matija de Jurco organiziral prvo šolo na Opčinah, takrat imenovano trivialko. Od takrat je šola odigrala neprecenljivo in nenadomestljivo vlogo v vaški skupnosti, saj je odločilno prispevala h kulturnemu, družbenemu in seveda narodnostnemu dvigu prebivalstva. Tudi na tej proslavi je o vlogi in pomenu šole

šljenje, kar bo okrepilo njegovo samozavest. Šola pa mora tudi pomagati otroku razvijati pozitivne človeške lastnosti, ki so potrebne za vzpostavljane prijaznih, toplih in pristnih medčloveških odnosov. Za doseg teh ciljev so potrebni dobro pripravljene in odgovorni učitelji, ki bodo mogli delovati kakovostno in uspešno. Tega pa danes šola ne more narediti sama, naloga sloni na ravnateljski celotni družbi: "Vse življenjske oblike in vsebine, s katerimi se otroci in mladi ljudje soočajo vsak dan, bi morale postati predmet globalnega preučevanja v šoli in doma." Nekaj podobnega je pozneje dejal tudi openski župnik in dekan Zvone Štrubelj, ko je poudaril nujnost sodelovanja in povezovanja

Sosič in Sandi Pertot - na začetku leta. Levji delež so pri tem imeli seveda otroci, ki danes obiskujejo openski vrtec in osnovno šolo France Bevk, pa še dijaki nižje srednje šole Srečko Kosovel, s petjem, plesom in recitacijami. Pri tem so sodelovali še zbori Vesela pomlad, tercet Ver laetum, harmonikar Egon Taučer in pianist Martin Vremec. Nastopili so tudi gostje, in sicer mladinski pevski zbor osnovne šole iz Trebnjega v Sloveniji. Poleg tega so spored, ki ga je povezovala Marija Štekar, oblikovali tudi trobilni kvintet godbenega društva Prosek in združeni zbori z Opčin, od Banov in s Ferlugov, ki so pod vodstvom Aleksandre Pertot in Sveta Grgiča zapeli vrsto pesmi, na koncu pa še Zdravljico.

PO ŠESTINTRIDESETH LETIH

SREČANJE BIVŠIH DIJAKOV TRGOVSKE STROKOVNE ŠOLE

Na povabilo prizadega organizatorja in sošolca Zvonka Simčiča so se v soboto, 23. maja, zbrali v gostilni Turri v Štandrežu nekdanji dijakinje in dijaki, ki so obiskovali tretji letnik strokovne šole v Gorici v letu 1961/62.

Nekdanjim gojencem in gojenkam III.a in III.b razreda, ki letos praznujejo 50-letnico življenja in nekateri že uživajo zasluženi pokoj, drugi pa se radujejo v družbi malih vnukov, sta se pridružila tudi takratna razrednika profesorja Štefan Bukovec in Emil Doktorič, ki sta se z veseljem odzvala vabilu in se takoj znašla v prijateljskem okolju. Bivši "strokovnjaki" so

prišli od vsepovsod: iz Gorice, Brd, s Krasa, iz Štandreža in Sovodenj ter celo s Trbiža, tako da je bila družba nad vse peštra, a vendar med seboj tesno povezana, kakor da ne bi bilo poteklo že celih 36 let, odkar so se razšli, zapustili šolo, ki jim je omogočila vključitev v delovno življenje.

V prijetnem razpoloženju, ki so ga popestrili veseli glasovi dveh harmonikarjev, je večer potekal ob obujanju daljnih spominov in izmenjavanju novic življenjskih poti posameznih sošolcev. Končal se je s slovesno zaobljubo, da se bodo vnovič srečali najkasneje čez pet let.

SB

MESTNA SEKCIJA SSK OB BLIŽAJOČI SE VOLILNI PREIZKUŠNJI

V četrtek, 28. maja, so se zvečer zbrali člani mestne sekcije SSK ob bližajočih se občinskih oz. deželni volitvah ter obnovi desetih rajonskih svetov mesta Gorice. Sejo je vodil sekcijski tajnik Karlo Brešan, ki je prisotnim obnovil politični položaj koalicijskih in slovenskih kandidatov, ki tekmujejo za občinski svet. Kot znano, se SSK predstavlja na skupni listi Oljke in podpira županskega kandidata Aria Rupenija. Brešan je povzel nekatere točke programa omenjenega kandidata in poudaril, da bodo v občinskem svetu sedeli slovenski ljudje, le če bo vsak volivec izrazil preferenco za svojega kandidata. Isto načelo seveda velja tudi za volitve v rajonske svete, kjer se SSK predstavlja v koalicijski Oljki.

Na seji je bil prisoten tudi dosedanj svetovalec Bernard Špacapan, ki je poudaril zgodovinski pomen bližajočih se volitev v luči izkušenj, ki jih je sam doživel pod Valentijevo upravo. Spregovorila je tudi kandidatka SSK za občinski svet Erika Jazbar in poudarila svoje prizadevanje za izvolitev take uprave, ki bi bila do slovenske narodnostne skupnosti spoštljivejša oz. ki bi vodila do matične republike Slovenije konstruktivno in pragmatično politiko.

Govorili so tudi o volitvah v deželni svet. Kandidat za goriško in tržaško okrožje Ivo Jevnikar je orisal koalicijsko, v kateri nastopa avtonomno in s svojim simbolom SSK; to je Ljudska sredina za reforme.

Poudaril je dejstvo, da se v videmskem okrožju in na predlog SSK predstavlja tudi mlada Benečanka, Romina Cencig, kar je za te slovenske kraje pomembna novost.

KANDIDATI SLOVENSKE SKUPNOSTI

V nedeljo zjutraj so se zbrali kandidati, ki jih je ob bližajoči volilni preizkušnji predlagala SSK za deželni ter občinski svet oz. za prenoval rajonskih svetov mesta Gorica.

ZA DEŽELNI SVET kandidira v goriškem okrožju na skupni listi Ljudska sredina za reforme, na kateri je s svojim znakom prisotna tudi SSK, častnikar Ivo Jevnikar.

ZA OBČINSKI SVET SSK nastopa na listi Oljka s tremi kandidati, to so: Erika Jazbar, Božidar Tabaj in Miloš Čotar.

Tudi v POSAMEZNIH RAJONSKIH SVETIH je prišlo do koalicijske

cije levsredinskih sil Oljke, kandidati SSK so: za Svetogorško četrt/Placuta Marko Bukovec in Mara Černic; v rajonu Pevma-Oslavje Štmaver Silvan Primožič, Silvan Bensa, Matjaž Pintar, Lorenzo Persoglia in Mirjam Radinja; za Podgoro Milan Jarc in Walter Bandelli; v Štandrežu se predstavljajo Dimitri Braini, Miroslava Braini, Marjan Breščak in Marko Zavadlav; v Stražicah so Fran Podveršič in Andrej Vogrič; pri Sv. Ani Matjaž Pintar in Robert Cotič; za center Bernard Špacapan in na Rojcah Saša Quinzi.

UMRL JE MILAN IPAVEC

ODŠEL JE DOBER MOŽ

V noči na četrtek, 21. maja, je po nekajmesečni bolezni zaključil svojo zemeljsko pot Jožef Milan Ipavec. Pokojni se je rodil v Anhovem 3. marca 1925 kot drugi sin v družini premožnega kmeta Antona Ipavca in Jožefe Bevcar. Odraščal je v rodni vasi, v času fašističnega raznarodovalnega pritiska je za njegovo narodnostno in versko vzgojo skrbel gornjepoljski dušni pastir g. Izidor Zavadlav, ki je odločno vplival na njegovo osebnost. Leta 1947, še pred priključitvijo, se je preselil z materjo in mlajšim bratom Vladimirom v Gorico. Mati je istega leta umrla in z bratom sta ostala sama. Tedaj se je Milan zaposlil kot električar v bolnišnici Usmiljenih bratov v ulici Diaz, ob preselitvi pa jim je sledil najprej v Vilo sv. Justa in končno v bolnišnico sv. Janeza od Boga, kjer je služboval do upokojitve. Leta 1963 ga je prizadela smrt mlajšega brata, tako da je ostal čisto sam. Takrat je večkrat sanjal o starejšem bratu Lojzetu, ki je leta 1944 umrl v nemškem taborišču, ko še ni dopolnil 23 let. Porodila se

mu je želja, da bi poiskal njegov grob in prepeljal njegove posmrtni ostanke domov. Večkrat se je podal v Nemčijo, vztrajno iskal sledi za njim in končno našel njegov grob med slovenskimi sotrpini, čeprav je bil zajet kot italijanski vojak. Tedaj se je obrnil po pomoč na Obrambno ministrstvo v Rimu, ki je poskrbelo za prenos Lojzetovih posmrtnih ostankov v Gorico. Po zaslugi Milanove pietete Lojze danes počiva v vojaški grobnici na goriškem pokopališču, nedaleč od družinskega groba.

O pokojnem Milanu je bolniška sestra, ki je z njim delala v bolnišnici, dejala, da je bil zelo dober človek. To lahko potrjuje vsi, ki so ga poznali. Vsakomur je rad pomagal. Od ljudi ni pričakoval ne denarja ne priznanja, temveč le večno plačilo, ki ga je Kristus obljubil vsem, ki v njegovem imenu kaj dobrega storijo.

Pogreb je bil v soboto, 23. maja, v cerkvi sv. Ivana. Prav številni so se v cerkvi od njega poslovili. G. Cvetko Žbogar, ki je daroval mašo, se ga je spomnil na občutenimi besedami, kakor jih je pokojni zaslužil. Bog naj nam še da takih dobrih moži.

DOBERDOBICI NA VSAKOLETNEM ROMANJU

ROMARJEVI VTISI MED FATIMO IN SANTIAGOM DE COMPOSTELO (1)

DARIO BERTINAZZI

Doberdobska župnija organizira že vrsto let večdnevno romanje. Doslej smo bili v Lurdu, Rimu, po južni Italiji, letos pa smo poromali na Portugalsko in v Španijo.

Let iz Ronk do Lizbone je bil za nekatere pravo doživetje. Od tod smo se podali v Fatimo, kjer smo ostali tri dni. Vtisi, kot jih podoživi vsakdo, so bili za nekatere, ki jim je ostal Lurd nepozaben, bolj blede, drugi so se spotikali ob vsej moči kramarji, ki pač spremlja božje poti; vsi pa smo v tej navlaki doživeli notranji mir, ki je potreben, da razumemo smisel romanja. Doživite maše, rožni venci in zlasti enkratni križev pot so nam ostali v nepozabnem spominu. Spotoma smo smuknili še v Tomar, kjer je na hrišču mogočen grad Jezusa Kristusa. Pripadal je redu Kristusovih vitezo. Zidali so ga od 12. do 17. stoletja v nam tujem manueliskem slogu, brez katerega ni portugalske zgodovine. Počasi smo jo spoznavali na svoji poti. Naslednje mesto je bilo Batalha. Znameniti samostan S. Maria da Vitoria, ki je hkrati spomenik osvoboditeljem Portugalske, hrani najbogatejši prime-

rek portugalske gotike, oplenjene z manuelsko umetnostjo. Začeli so ga graditi leta 1388. Našega soromarja glasbenika je najbolj začudila portugalska grobnost v Alcobaça, kjer sta v cistercijskem samostanu Santa Maria iz leta 1178 dva kraljeva sarkofaga. Kralj Don Pedro je dal kronati svojo mrtvo ljubico tako, da jo je izkopal, jo mrtvo posadil na prestol in pred tem razpadajočim truplom so se morali pokloniti vsi tedanji veljaki. Sedaj ta kraljica Ines de Castro počiva v nasprotno ležeči prečni ladji. Pokopana sta tako, da bo ob vstajenju, ko se bosta dvignila iz groba, on zagledal najprej njo in ona njega...

Dih in utrip Atlantskega oceana smo občutili v obmorskem ribiškem mestu Nazaré

s prečudovitimi plažami, vendar z morjem, v katerem se zaradi valov ne da kopati. Visoko nad morjem, na zelo strmi pečini je kapelica s kipom Marije iz Nazareta. Omembe vredna je Coimbra. Tu živi v karmeličanskem samostanu še zadnja fatimska vidkinja s. Lucija. Zanimal nas je stari kraljevi dvor, ki je spremenjen v univerzitetno središče. Ponaša se z enkratno knjižnico, v kateri je študiral tudi sv. Anton, z dvorano za podeljevanje univerzitetnih diplom, mračno sobico za izpite in seveda nepozabno manuelsko univerzitetno kapelo - Sala dos Capelos, kjer se še danes poročajo študentje. Te poroke so enkratne: ko se poročni obred konča, položita ženin in nevesta na prag kapele tradicionalno študentsko ogri-

njalo in gresta po njem na dvorišče. To je simbolika - s poroko se zaključijo študentsko življenje. Če pa je še lepo zapeta stara študentska pesem, ki je nastala v 12. stoletju, Fado da promessa ali pa Trova do amor Lusitana (podobna je naši slovenski Adijo ledih stan...), potem je to gotovo enkratni dogodek. Naš glasbenik se je čisto slučajno sprehal po ozki ulici in slišal igranje Chopina ter odkril tamkajšnje Akademijo za glasbo. Mesto slovi tudi po odlični fakulteti za klasično filologijo, filozofijo in portugalski jezik. Naslednje mesto je bila na vrsti Braga, ki slovi po burni zgodovini. Tu so domovali Rimljani, Vizigoti, Mavri, šele v mirnem času si je mesto uredilo škofijo in univerzo, kjer trenutno študirajo portugalski jezik tudi trije Slovenci. Mesto je poznano po kiparju Nicolaosu Santereosu, ki je v 16. stol. ustanovil svojo šolo. Eno njegovih največjih del je gotovo Doječa Marija. Kip je še vedno na zunanjsčini tamkajšnje katedrale. Gotsko katedralo pa so poplemenitili z visoko barokiziranim dvonadstropnim zlatim korom in velikimi orglami. Ta instrument je za veliko večino portugalskih katedral rahlo vprašljiv. Povsod so jih naredili prevelike in premočne, tako da ob igranju forte pride do bobnenja, kar daje občutek grmenja in tresenja. Mogoče je to tudi razlog, da jih skoraj nimajo posnetih.

DALJE

ZBOROVSKA REVIIJA

TRŽAŠKI ZBOR GALLUS NASTOPI V CERKVI NA TRAVNIKU

Zadnjo soboto je bil v cerkvi sv. Ignacija na Travniku zanimiv koncert pevskih zborov, ki ga je priredila deželna zveza zborov USCI. Na koncertu so nastopili štirje zbori, in sicer mešani zbor iz kraja Budoj v pordenonski pokrajini, zbor Castions delle mura iz kraja Bagnaria Arsa v videmski provinci, mešani zbor Jacobus Gallus iz Trsta in zbor sv. Cecilije iz kraja Piazzola sul Brenta blizu Padove.

Posamezni pevski zbori so predstavili samo skladbe iz zakladnice nabožne glasbe, tako klasične polifonske kot romantične ali moderne zborovske literature. Tržaški zbor J. Gallus, ki ga vodi dirigent Janko Ban, je predstavil šest skladb iz različnih glasbenih obdobij. Zbor je najprej zapel tri Gallusove motete (Stetit Jesus in medio, Quasi cedrus in Exultate iusti in Domino), nato skladbo S. Rahmaninova Bogorodice Devo. Sledila sta Marija Kogojca Večerni zvon in na koncu Pavleta Merkuja Ave, gratia plena. Zbor Gallus je vsekakor prepričljivo odpel svoj program in tako res častno zastopal slovensko zborovsko petje pri nas.

DVE POBUDI ZA ČLOVEŠKO RAST NAŠIH OTROK

OŠ PETER BUTKOVIČ DOMEN: OBISK NA IRSKEM IN ŠE KAJ

TEREZA SREBRNIČ

Enotedensko majsko potovanje po "zeleni" Irski se je gotovo zapisalo v prijeten spomin skupini naših šolarjev in njihovim spremljevalcem.

NAŠI UČENCI NA IRSKEM

V sklopu evropskega projekta Comenius sta namreč sovođenski osnovna šola in srednja šola sv. Cirila in Metoda iz Trsta obiskali pobrateno osemletko Scoil Chroinain v vasi Rath Cuil, kakih 25 km od Dublina. Od 9. do 15. maja smo gostje odkrivali lepote in zanimivosti Dublina in okoliških krajev. Najzanimivejše pa je bilo verjetno bivanje po irskih družinah, ki so šolarje sprejele, in seveda skupna srečanja na šoli Chroinain.

Iz Sovodenj je odpotovalo 10 učenk in učencev 4. in 5. razreda ter osem spremljevalcev. S Tržaškega pa je bilo kar 47 srednješolcev ter več kot deset spremljevalcev. Nad celo skupino je skrbno "bdel" tržaški ravnatelj Marijan Kravos. Enkratno doživetje: za mnoge prvo potovanje z letalom, za druge prvič "samostojno" daleč od doma, za večino prvič na Irskem, prvič gostje irskih družin, ki imajo drugačne navade, kulturo, jezik, hrano ... Vsekakor obogatitev za vse!

Na šoli Chroinain so učenci in dijaki preživeli dva šol-

Sovodenjski učenci v centru Dublina

ska dneva. Porazdeljeni v skupine so sodelovali pri likovni, glasbeni, plesni delavnici ter v igranju hokeya, nogometa, košarke... V četrtek, 13. maja zvečer, pa je bil na sporedu bogat Comenius day, na katerem je vsaka šola predstavila nekaj iz zakladnice svoje kulturne tradicije. Sovodenjski učenci so zapeli nekaj pesmi in živahno, ljubko zaplesali oblečeni v narodne noše. Irski so predstavili svoje tipične ljudske plesne v čudovitih oblekah. Res enkratno umetniški užitek ob nastopu (skoraj profesionalno) vrhunske folklorne-plesne skupine. Na večeru je nastopil tudi znani violinist, vodja ansambla Chieftains, ki izvaja tradicionalno irsko glasbo.

Med bivanjem na Irskem je naša skupina obiskala tudi znano jamo Dunmore Cave, ki je prvič omenjena že v 9. stoletju po Kr. V njej so Vikin-

gi leta 928 pobili večjo skupino žensk in otrok. Raziskovalci pa so našli tudi kovance že iz let 897 in 926. Ogledu jame je sledil večurni postanek v znanem mestu Kilkenny, ki se ponaša s starodavnim mogočnim gradom, lepo gotsko cerkvijo in tipičnim mestnim središčem.

Prestolnico Dublin smo večkrat obiskali in si ogledali značilne ulice, kjer so vsaka vhodna vrata druge barve, nato Trinity College s čudovito mogočno knjižnico in centralno Bank of Ireland. Časa je bilo dovolj tudi za nakupe, a vseeno je dan odhoda prišel kar prehitro, saj smo se začeli privajati na irsko deželo!

DEDKI IN BABICE NE BODO VEČ SAMI...

Tako je zvenelo pomenljivo sporočilo, ki so ga izrazili vrhovski in sovođenski osnovnošolci na prisrčnem Prazniku babic in dedkov dne

30. aprila letos na sovođenski šoli. Pobudo za take vrste srečanja je dal sindikat upokojencev CGIL-SPI. Učenci obbeh šol so se v času pred praznikom osredotočili na odnos, ki ga imajo s svojimi nonami in nonoti: kako preživljajo čas z njimi, kaj najraje skupaj delajo, o čem se pogovarjajo, se skupaj igrajo? Nastal je tako cel kup otroških umetnin: izvirnih risbic, spisov, pisem, poezij in vse to so otroci na srečanju predstavili. Nad vsemi pričakovanji so atrij sovođenske šole napolnili simpatični, veseli gostje - glavni junaki - babice in dedki! Med gosti so bili tudi ga. ravnateljica, sovođenski župan, predstavniki sindikata in pomembni gost - časnikar, glavni urednik vsedržavnega glasila upokojencev *Liberetà* Tito Cortese. Vse občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanju šolarjev. Sledilo je podeljevanje priznanj vsakemu učencu ter nekaterim gostom. Sindikat je pripravil tudi pogostitev za vse prisotne. Obema šolama je podaril vrsto primernih knjig.

O tej pobudi bo poročalo vsedržavno glasilo *Liberetà*, gradivo pa naj bi bilo objavljeno v posebni brošuri v septembru. Vsekakor naj gre sindikalni organizaciji vse priznanje za tako pobudo, ki skuša ovrednotiti dedke - babice, osebe, ob katerih vsak dan živimo, a ostajajo večkrat le na robu te drveče - porabniške družbe. Izkazalo pa se je, da v naših krajih le ni tako slabo, saj imajo none, nonoti po družinah še tisto važno, nepogrešljivo mesto, ki jim pripada.

ZAČELA SO SE POPRAVILA V KOČI SV. JOŽEFA

V Koči sv. Jožefa v Žabnicah so v preteklem tednu začela popravila, ki bodo tej priljubljeni letoviški postojanki oskrbela osnovne napeljave. Dela so bila nujno potrebna, saj je Koča sv. Jožefa vsa leta bila poletno središče mladine, ki deluje v naših organizacijah. Nove napeljave bodo tej koči omogočile prijetnejše bivanje, kar bo v spodbudo še marsikateri mladinski skupini, da si bo izbrala ta kraj za svoj poletni oddih. Vsako temeljito delo prinaša tudi nove stroške, zato se odbor Katoliškega tiskovnega društva, ki se je zavzel, da so dela stekla, obrača na vse prijatelje s prošnjo za velikodušno pomoč.

GLASBENI POKLON PIANISTA JANA BRATOŽA

Kot tretji koncert v okviru glasbenega poklona ob koncu šolskega leta na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo E. Komel bo nastopil v sredo, 10. junija, ob 20.30 v komorni dvorani Kulturnega centra Bratuž v Gorici, s samostojnim koncertom pianist Jan Bratož, ki letos končuje študij v eksperimentalnem razredu prof. Sijavuša Gadžijeva. Predstavil se bo s skladbami Bacha, Beethovna, Liszta, Rahmaninova in Šostakoviča.

POLETNI CENTER "SREČANJA 1998"

Zavod sv. Družine in Sklad Mitja Čuk prireja poletni center Srečanja 1998. Namenjen je otrokom od 6. do 13. leta starosti in bo deloval od 15. junija do 10. julija (od ponedeljka do petka, od 8. do 13. ure) v prostorih Zavoda sv. Družine v Gorici (ul. Don Bosco 66). Na programu so zanimive dejavnosti, ekskurzije itd. Vpisovanje: dovolilnice je treba izročiti v Zavodu ali na sedežu SSO v Gorici (tel. 536455) najkasneje do 12. junija dopoldne.

ODER 90 V NOTRANJI GORICI

Sredi maja se je dramska skupina Oder 90 napotila v Notranjo Gorico pri Ljubljani. V soboto, 16. maja zvečer, je uprizorila letošnjo komedijo *Dan oddiha*. Skupina (prisotnih je bilo skoraj 30 članov) je nato prenočila v Rakitni, kjer je bila gost že tretje leto. Naslednjega dne je šla v Cerkljo, kjer je imela popoldnevo drugo predstav. Kljub deževnemu in razmeroma mrzlemu vremenu je bila dvorana polna. Po predstavi so bili člani skupine povabljeni na zakusko, kjer so si izmenjevali mnenja o gledaliških izkušnjah. Naj povemo še to, da je bil celotni izkupiček obbeh predstav namenjen potresencem na Bovškem in Kobariškem. - M. MARINI

OBVESTILA

POTOVANJE Z NOVIM GLASOM v Benelux od 6. do 11. julija. Kdor bi se želel udeležiti potovanja, naj se čimprej javi, ker je na razpolago le še nekaj mest. Program in informacije dobite na naši upravi, tel. 533177.

DRUŠTVO SLOVENSKIH upokojencev vabi na 7. redni občni zbor, ki bo v soboto, 6. junija, ob 16. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

SOŽALJE

Pritrkovalci in ŽPS iz Rupe-Peči izražajo globoko sožalje družini Darja Štakula ob njegovi nenadni smrti.

DAROVİ

ZA POTRESENCE v Posočju: N.N. 100.000; N.N. 100.000; Angela Malič Klede 25.000;

Marija Pavletič 50.000; Alma Pavletič 50.000; N.N. Rupa 30.000; MePZ Rupa-Peč 100.000; druž. K.A. 500.000 lir.

ZA NOVIglas: Darinka in Franjo Tomsčič ob zlati poroki 100.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: Jožica Černic 55.000 lir.

ČESTITKE

Anki in Branku Černic, ki sta v teh dneh slavila srebrni jubilej, čestitajo odborniki Katoliškega tiskovnega društva in jima želijo še veliko sreče in razumevanja na skupni poti.

Zaradi preobilice gradiva bomo nekatere prispevke objavili prihodnjič. Sodelavcem in bralcem se opravičujemo. /URED.

SKD HRAST - DOBERDOB V SODELOVANJU Z OBČINSKO UPRAVO DOBERDOB

vabi na praznik

30-LETNICE HRAST

• SOBOTA, 6. JUNIJA 1998:

ob 19. uri otvoritev razstave čipk; ob 21. uri tekmovanje v briškoli; zvečer ples z ansamblom Juke Box

• NEDELJA, 7. JUNIJA 1998:

ob 11. uri: slavnostno pobratenje občine Doberdob in občine Bled (SLO); ob 17. uri: start tekme IV. Pokal pomladi - kross tekma z gorskimi kolesi, odprta vsem amaterjem; ob 16.30 podelitev startnih števil; ob 19.30: nagajevanje najboljših kolesarjev IV. Pokala pomladi; zvečer ples z ansamblom Status symbol

PROGRAM BO POTEKAL V OBČINSKEM PARKU POD PLATNENIM ŠOTOROM. VSTOP PROST!

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV

• Sobota, 6. junija: ob 20.30 prosta zabava.

• Nedelja, 7. junija: ob 17. uri srečanje pritrkovalcev; ob 19. uri nastop MPZ Mirko Filej, nagajevanje, nastop štandreške dramske skupine z veseloigro *Jaz sem Berto*; sledi plesna zabava.

NA VOLJO ODLIČNI ŠPARGLIJI, DOMAČE JEDI IN PIJAČA, BOGAT SREČOLOV.

GLASBENA MATICA - GORICA

ŠOLSKO LETO 1997/98

35 LET ŠOLE

GLASBENE MATICE V GORICI

Kulturni dom - Gorica, v četrtek, 11. junija 1998, ob 20. uri.

VLJUDNO VABLJENI!

PESTER PRAZNIK ŠPARGLJEV

Zadnjo soboto in nedeljo v maju je potekal v Štandrežu, v župnijskem parku med lipami, prvi del Praznika špargljev, ki ga že vrsto let prireja PD Štandrež. Na sobotnem popoldnevu se je zbralo 50 otrok od vrtca do srednje šole, ki so se pomerili v ex-tem-poreju. Nedeljski program je odprl zbor štandreške osnovne šole Fran Erjavec, ki je pod vodstvom učitelja Martina Srebrniča (na sliki) lepo zapel vrsto ljudskih pesmi. Na harmoniji je zbor spremljala Tiziana Zavadlav. Pod mentorstvom Metke Miška se je predstavila mlajša ritmična skupina osnovne šole M. Štrukelj iz Nove Gorice, ki je sproščeno odplesala venček iz zakladnice slovenskih ljudskih motivov. Skupina je sklenila nastop z gibi na moderne motive avtomobila in robotka. Predstavil se je tudi otroški

zbor iz Štmavra, ki je pod vodstvom Nadje Kovic pogumno zapel sklop narodnih.

Praznik špargljev se bo nadaljeval v soboto, 6., in nedeljo, 7. junija.

PRAZNIK REPUBLIKE

Ob državnem prazniku republike je bil na goriški prefekturi 2. junija slovesen sprejem, ki ga je priredil prefekt dr. De Matteis. Sprejema se je udeležilo lepo število udeležencev iz cele goriške pokrajine; med njimi so bili župani in predstavniki dežele in pokrajine, generalni vikar msgr. Cocolin, predstavniki vojaških oblasti, organizacij in tiska ter javnega življenja sploh. Na vrtu vladne palače je nastopil orkester Glasbene ustanove iz Gorice, ki je zaigral nekaj priljubljenih skladb.

POGOVOR Z BENEŠKO SLIKARKO

LIRIČNA IDEALIZACIJA BENEČIJE IN BENEČANOV V SLIKAH LORETTE DORBOLO'

ERIKA JAZBAR

V najlepši čedajski cerkvi, poimenovani posv. Frančišku, je bila od 16. do 24. maja na ogled razstava beneške umetnice Lorette Dorbolo. Slikarka je po rodu Slovenka, živi pa skoraj tri desetletja blizu Modene (Concordia sul Secchia). Lani je proslavila 20-letnico svojega slikarskega delovanja, zato so domači kulturno-prosvetni delavci odločili, da počastijo rojakinjo z razstavo, ki bi obsegala njeno dvajsetletno ustvarjanje. V Špetru so tudi predstavili monografsko delo *La luna e i falò*, zelo prikupno publikacijo, s katero spoznamo ob slikarstvu še nekatere vtise in misli, ki jih je Loretta oblikovala ob slikah. Obiskali smo jo na razstavi in se z njo pogovorili.

O sebi nam je povedala naslednje: "Rodila sem se blizu Špetra, vasi, ki je takrat štela enajst družin, med katerimi je bila naša najštevilnejša, saj nas je bilo skupno sedemnajst. V teh lepih dolinah sem dorasčala do svojega dvajsetega leta; po babičini smrti se je namreč naša velika družina razpršila in smo se s starši in sestrami preselili v Špeter, kjer sem ostala do svojega dvajsetega leta. Medtem sem maturirala na učiteljsko in se zaposlila na osnovni šoli. Spoznala sem bodočega moža, ki je doma iz Modene, in sem mu sledila v zame nove kraje. Na začetku mi je bilo precej težko pri

srcu, kajti navajena sem bila na raznoliko pokrajino, na svoje hribe in doline, medtem ko sta me v Emiliji sprejeli neskončna ploščata nižina in megla. Začutila sem močno domotožje po svoji zemlji, ljudem, naravi, hribih in Nadiži. Počutila sem se samo, brez družine, in nelagodje se je stopnjevalo. Najbolj naravno zdravilo proti takemu duševnemu stanju mi je postalo slikarstvo. Poiskala sem staro škaflo s temperami, ki sem jo prinesla s sabo, in začela upodabljati svojo zemljo.

Kako pa ste začeli pred dvajsetimi leti?

V šolskih letih sicer nisem prejela posebnih odlikovanj, nisem bila ravno med najboljšimi, čeprav sem nagnjenje za slikarstvo čutila že kot otrok. Sem samouk, kajti sistematično sem se začela ukvarjati s slikarstvom, ko sem se preselila v Modeno, kjer sem obujala spomine na svojo zemljo z barvami in podobami, ki so bile močne in žive. Marsikdo je približal moje slikarstvo naif, po slogu in temah, kajti motivi so predvsem pri-

ŽIVLJENJE JE OTROK... SVETILKA KJE JE? (DETALJ), 1979. OLJE

povedni in vezani na otroštvo, nostalgijo, na domače beneške ljudi, ki sem jih na platnu čutila bliže.

Sedem let sem ustvarjala brez posebnih načrtov, sploh nisem pomislila na razstavo ali na prodajo. Svoje slike sem v glavnem darovala prijateljem, kajti do svojega dela nisem čutila posebne navezanosti. Pomemben je bil le trenutek, ko sem z barvami in v svoji domišljiji doživljala toplo vzdušje beneških ljudi, domov, hribov, senjmov na vasi, zabav, plesov, kostanjev in sena. Slikarstvo je zame predvsem vračanje in spominjanje.

Leta 1977 sem pokazala slučajno svoje delo osebi, ki se je navdušila in mi predlagala skupinsko razstavo, vendar s takimi imeni, ki niso bila ravno nepoznana. Istega leta

sem nato imela v Reggio Emiliji tudi svojo prvo samostojno razstavo. Tako se je začelo pred enajdvajsetimi leti.

Katere so glavne tematske vaših slik?

O nekaterih sem že spregovorila: otroštvo, zemlja, hribovi, kmečka kultura in življenje, bogata ljudska tradicija, ljubezen, objemi; niso pa vse take. V nekaterih slikah vlada popolnoma drugačno vzdušje, barve se temnije in izgubljajo na življenju, prevzema jih žalost. Evolucija je seveda tudi vsebinska, kajti polagoma sem začela z opazovanjem okolja, ki me je obdajalo in zagledala sem ljudi, ki drviijo stalno bogve kam, začutila sem pomanjkanje tiste pristne "arhaične" ljubezni, videla sem veliko osamljenosti; zdelo se mi je, da se ljudje

skrivajo pod temnimi dežniki, tudi ko ni dežja, si napolnijo življenje z nepotrebnimi stvarmi, samo imeti, imeti; nisem več našla tistega vzdušja, ki je vladalo pri nas posebno ob praznikih ali v večernih urah, ko smo sedeli v širokem krogu in poslušali starejše, se zabavali in čutili si, kako izžarevajo čustva in ljubezen.

Kako doživljate slovensko Benečijo danes?

V Benečijo prihajam zelo pogosto, zlasti ob praznikih in v poletnih mesecih. Rada se vračam v domače kraje, ker imam rada harmoniko, ples, vaše praznike, ljudi. Prepričana sem, da imam o svoji zemlji idealizirano podobo, kajti obiskujem svoje ljudi takrat, ko je vzdušje najbolj prijetno in je narava najlepša. Zavestno bi rada ohranila takšno idealno podobo svoje zemlje. Obenem pa opazujem beneške ljudi, ko se zagledajo v moje slike, in očitno je, da tudi oni čutijo toplino v srcu, ko prepoznajo lirične trenutke in lepoto, ki je v vseh nas.

SEZONA NA SV. VIŠARJAH OD 13. JUNIJA DALJE

Uradni začetek letošnje poletne sezone na Sv. Višarjah je žal preložen za teden dni. Zaradi nujnih popravil na žičnici bo sezona odprta od sobote, 13. junija, dalje. Žičnica bo obratovala 13. in 14. t.m., od 20. junija do 13. septembra pa vsak dan. Ob koncu sezone bo obratovanje spet osredotočeno na soboto in nedeljo, vse do prve nedelje v oktobru. Žičnica bo vozila letos od 9. ure do 17.15 (ob delavnikih) in od 8.30 do 18.15 (ob nedeljah in praznikih).

Svetišče na višini 1850 metrov, za katerega bo od letos skrbel novi žabniški župnik msgr. Dionizij Mateuči, ponuja romarjem možnost za spoved in sv. mašo vsak dan ob 12. uri. V številnih gostinskih obratih na vrhu Sv. Višarij pa je kot po navadi poskrbljeno za primeren sprejem obiskovalcev.

PRIROČNIK ZA V ŠOLO IN DRUŽINO

IZŠEL JE PRVI REZIJSKI UČBENIK PO NÁS

Knjigo *Po nás* bodo predstavili v petek, 5. junija, ob 11.15 na šoli v Reziji. V Trstu bo predstavitev v soboto, 13. junija, ob 19. uri v okviru knjižne prireditve Trg Gutenberg. Na slovenski kulturi posvečenem dnevu bo učbenik predstavil dr. Livio Sossi.

V prejšnjih dneh je iz tiskarne Graphart v Trstu izšel prvi učbenik v rezijanskem narečju z naslovom *Po nás*. Knjigo je izdala občina Rezija s podporo dežele Furlanije-

Julijske krajine in je nastala po uspešnem izidu podobnega učbenika v terskem narečju *Po našin*, ki ga je za občino Bardo uredil prof. Pavle Merku.

Kot piše v uvodu, je prof. Merku od vsega začetka z dragocenimi nasveti stal ob strani tudi pri projektu rezijanskega učbenika, ki so ga uredili Luigia Negro in Silvana Paletti, ki sta prispevali besedilo, ter prof. Roberto Dapit in Han Steenwijk, ki sta besedilo pregledala in popravila. Učbenik, ki je namenjen najmlajšim, je seveda zato tudi bogato ilustriran, za kar je poskrbela Jasna Merku.

Vsebinska knjige je seveda primerna mladosti uporabnikov: opisane in ilustrirane so namreč različne teme, ki jih otroci spotoma lahko pogledajo: hiša, posoda, gozd, živali, vas, človek, letni časi, prazniki itd. Na koncu je nekaj prostora, namenjenega morebitnim dodatkom oz. variantam rezijanskega narečja, ki jih bodo otroci lahko prispevali. Tako knjiga ni samo učbenik, ampak, če bodo uporabniki to želeli, tudi zvezek.

Kot je v uvodu napisala Luigia Negro, učbenik *Po nás* ni namenjen le šolskemu pouku oz. vsakoletnim tečajem rezijanskega narečja, ampak je uporaben tudi v družinskem okviru, saj prav v njem otrok raste in se lahko spontano nauči narečja. V krajši spremni besedi pa je župan Rezije Luigi Paletti poudaril pomen novega učbenika za ohranjanje stoletne rezijanske tradicije in kulture.

KANALSKA DOLINA / POMEMBEN DOGODEK

ZAKLJUČNI NASTOP IN 20-LETNICA GLASBENE ŠOLE "HOLMAR"

V soboto, 6. junija, bo ob 18. uri v Občinskem kulturnem centru na Trbižu v Kanalski dolini zaključna produkcija gojencev glasbene šole Tomaž Holmar za šolsko leto 1997/98. Hkrati bo to priložnost za praznovanje 20. obletnice slovenske glasbene vzgoje v Kanalski dolini. Prvi tečaji so bili vzpostavljeni pred natanko dvajsetimi leti pod okriljem tržaške Glasbene matice. Od leta 1995 je šola samostojna in je sestavni del Slovenskega kulturnega središča Planika v Kanalski dolini. Vključena je v Glasbeno matico dežele Furlanije-Juljske krajine z imenom Glasbena šola Tomaž Holmar. Čeprav je glasbena šola skromnega obsega, saj ima letno okrog dvajset slušateljev, je njeno delo vendarle izredno pomembno, saj mladim pod vodstvom visoko usposobljenih mentorjev posreduje glasbeno znanje v slovenskem jeziku in ima s tem v slovenski skupnosti Kanalske doline prav posebno mesto.

ANTON SIVEC, TAJNIK

ga doprinosi francoski kulturi. Na take "etnične pomote" kaže že smešna anekdota iz Napoleonovih časov. Ko so njegovi vojniki vkorakali v valonski predel, je Napoleon ukazal poiskati... holandske prevajalce, da bi se lahko sporazumeval s krajevnim prebivalstvom (ki je bilo, prav tako kot on sam, francosko-govoreče...).

Francoski jezik in njegov svetovni ugled sta "kriva" tudi za današnje veliko vabljevošlo flamsko delovno moč pred valonsko. Valonci se namreč zelo neradi uče holandskega jezika, "saj je francoščina tako in tako svetovni jezik"... Flamci pa so povsem povsem dvojezični. In v taki državi, kot je Belgija, kjer je prestolnica uradno dvojezična in zato zahteva popolnoma dvojezični kader, imajo Flamci nedvomno prednost.

Valonski del Belgije je v različnih ozirih manj enoten od flamskega. Razlike so vidne že v sami narodnosti: sliki predela; veliko število rudnikov premoga je prišlo na tisoče italijanskih priseljencev (katerih je danes do 5% celotnega valonskega prebivalstva), pa še pripadnikov drugih narodov v taki meri, da v nekaterih mestih sega priseljeniški delež prebivalstva kar do 25%.

Razlika obeh delov belgijskega prebivalstva je vidna tudi v samem značaju ljudi. Valonci so bili v zgodovini imenitni trgovci in pomorščaki, Flamci pa so bili v veliko večji meri zasidrani na domačih tleh in povečini predani kmetijskim opravilom. Prav zaradi različne zgodovine so danes Flamci, ki so katoličani, politično bolj konzervativni, nacionalistično usmerjeni ter bolj pragmatični od kalvinističnih Valoncev.

DALJE

EVROPA NARODOV (21)

VIDA VALENČIČ

FLAMCI IN VALONCI: MIT O IDILIČNEM SOŽITJU?

Belgija je pravzaprav ena tistih držav, o katerih ne vemo kaj dosti, pa čeprav nam ni geografsko tako oddaljena. Najbolj je seveda znana zaradi svoje prestolnice, vseevropskega centra odločanja: Bruslja. Razen te evropske prestolnice pa je Belgija le malokrat v središču medijske pozornosti, če izvajamo grozljiva policijska odkritja, ki so škrlala vso Evropo.

Včasih sem slišala človeka, ki je Belgijce označil kot "neko čudno mešanico francoskega in holandskega". Ta definicija mogoče ni tako oddaljena od resnice.

Belgijsko stvarnost je zame predstavljala večja flamska družina, s katero priateljujem že vrsto let. Kar me najbolj preseneča, je pravzaprav neverjetno znanje jezikov teh ljudi. Tekoče govorijo flamsko (različica holandskega jezika), francosko in skoraj vsak obvlada še nemščino in angleščino. Že pri tem je opaziti posebnost te države: pretakanje iz enega v drug jezik. V državi obstaja nekakšna jezikovna dvojnost: na eni strani so t.i. Flamci, približno šest milijonov holandsko govorečih državljani, na drugi pa Valonci, približno tri milijone francosko govorečih prebivalcev južnega dela Belgije. Jezikovna meja, ki deli francosko govoreče Belgijce od holandsko govorečih državljani-

nov, je obenem tudi zgodovinska meja, ki deli romanske jezike od germanskih že iz rimskih časov.

Belgija je samosvoja država. Državna enota ni bila nikoli močan katalizator čuta pripadnosti. Belgijci se namreč čutijo najprej Flamci ali Valonci, šele zatem Belgijci. In to je razvidno prav v vsem. Struktura vsedržavnih političnih strank je tako posebna, da je vredna omembe: stranke namreč niso samo decentralizirane podobno kot v drugih državah, pač pa se nekako cepijo na dvojce: na flamski in valonski del. Vsak del deluje samostojno, koordinacija pa je v rokah nekakšnega vsedržavnega komiteja. Nekatere stranke imajo celo dva tajnika: enega za Flamce, drugega pa za Valonce. Seveda politična slika ni tako enostavna; tu so še stranke, ki se v celoti nanašajo na eno ali drugo narodnostno skupnost: taka je npr. flamska nacionalistična stranka *Volkswaer* (ki je bila soudeležena pri različnih demonstrativnih in provokativnih manifestacijah; tu ne gre le za običajne (!) izbruhe nasilja, pač pa tudi za čisto posebne provokativne "akcije", kot je bila npr. glasna študentska molitev rožnega venca v holandsčini med slovesno francosko mašo v 60. letih...) ter valonski *Rassemblement Wallon*.

Tako flamska kot valonska narodnostna skupnost sta v določenem zgodovinskem trenutku občutili podrejenost. Flamci so

bili v prejšnjem stoletju podrejeni moči francoskega jezika, katerega so govorili vsi vodilni sloji in je zato postal edini uradni jezik v državi. Pa čeprav je večina prebivalstva govorila holandsko... Kolo zgodovine pa je počasi krenilo v drugo smer. T.i. "Flamsko gibanje" je preraslo v močno politično silo, ki se je borila za pravice holandsko govorečega prebivalstva, predvsem pa je ustvarila v njem čut pripadnosti flamskemu "narodu", točneje geografskemu območju, imenovanemu *Flanders*. V prejšnjem stoletju je francoščina res prevladovala na političnem in ekonomskem področju, belgijsko kolo pa je privedlo do nove situacije v 50. in 60. letih tega stoletja, ko so valonski rudniki zašli v globoko krizo in je flamska industrija postala gonilna ekonomska sila v državi. Med flamsko in valonsko identiteto obstaja velika razlika, za katero je "kriv" prav svetovni ugled francoskega jezika. Njena raba ni bila nikoli prepovedana, prav zaradi velikega pomena v svetovni trgovini; poleg tega se je francoska kultura v Belgiji razpoževala v večji meri v francoski državi kot pa v samem belgijskem predelu Valoniji. V tem je tudi ironija. Francoska kultura v Belgiji je zelo močna, vendar celotna svetovna javnost jo vedno enači s kulturo, ki pripada francoski državi. Dogaja pa se tudi, (v upravičeno) veliko razočaranje francosko govorečih Belgijcev, da se celotna belgijska umetnost simplicitično enači s flamsko kulturno zakladnico, medtem ko se večkrat gladko pozablja pomen valonskega umetniške-

V NOVI GORICI POSVETOVANJE O POSLOVANJU Z JUGOSLAVIJO

GOSPODARSTVO OPOZARJA NA NUJNOST VZPOSTAVITVE ODNOSOV Z JUGOSLAVIJO

MARJAN DROBEŽ

Slovenija in Zvezna republika Jugoslavija na politični in diplomatski ravni občutno zaostajata za težnjami gospodarstev v obeh državah, ki si prizadevata za povečanje medsebojnih blagovnih izmenjav oz. trgovanja.

To ugotovitev pogosto podarjajo predstavniki podjetij oz. gospodarskih družb; prevladovala pa je tudi na posvetovanju, ki ga je v Novi Gorici v četrtek, 28. maja, priredila Gospodarska zbornica Slovenije s sodelovanjem Območne gospodarske zbornice za Goriško. Udeleženci pa so že v začetku posvetovanja postali nejevoljni, ker so med politiki iz Slovenije in Zvezne republike Jugoslavije nastale polemike o tem, katera država naj bi bila kriva za napetosti v političnih odnosih, ki onemogočajo vzpostavitev vsaj najbolj nujnih odnosov na diplomatski-konzularni ravni. Kategoričen je bil Života Stevič, predsednik Odbora za mednarodne odnose Gospodarske zbornice Srbije. Obširno je pojasnjeval in utemeljeval sedanjo politiko Srbije in Jugoslavije, potem pa je Slovenijo pozval, naj spremeni svoja stališča glede kontinuitete Jugoslavije in do krize na Kosovu, "kar bi omogočilo vzpostavitev diplomatskih odnosov med državama in odpravo ovir pri gospodarskem sodelovanju." Odgovorila sta mu Jelko Kacin, predsednik Odbora za mednarodno sodelovanje državnega zbora Slovenije, in

Štefan Cigoj, državni podsekretar v zunanjem ministertvu. Oba sta pojasnila znana slovenska stališča o odnosih z Jugoslavijo in do krize na Kosovu. Kacin je menil, "da Srbiji in Jugoslaviji nihče v tujini ne more toliko škodovati, kot jima lahko škodujejo sami Srbi in Črnogorci." Stališča in usmeritve Slovenije, ki sta jih pojasnjevala Kacin in Cigoj, je v celoti zavrnil poslanec Zmago Jelinčič, v svoji repliki pa se mu je pridružil tudi srbski predstavnik Života Stevič.

Udeleženci so potek posvetovanja preusmerili izključno v obravnavo stanja in možnosti za izmenjave in gospodarsko sodelovanje. Navajali so težave, ko trgovanje ni varno in ko blagovne izmenjave potekajo po t.i. sivih poteh, ki so sporne in negotove. V Srbiji oz. v Jugoslaviji Slovenci ne morejo ustanovljati svojih podjetij ali obratov, tako da trgovanje povečini poteka s posredovanjem slovenskih podjetij v Italiji, Nemčiji in v drugih evropskih državah. Spriči najrazličnejših problemov in ovir medsebojne izmenjave le počasi naraščajo. Medtem ko je leta 1991 skupni obseg izmenjav znašal 2 milijardi 123

milijonov ameriških dolarjev, je lani dosegel samo nekaj nad 154 milijonov dolarjev. Jugoslavija je zdaj komaj petnajsti zunanje-trgovinski partner Slovenije.

POMEMBEN DELEŽ PODJETIJ IZ PRIMORSKE

V Sloveniji je okrog 1.025 gospodarskih družb, ki poslujejo z Jugoslavijo. Pri tem pa je izvoz v Jugoslavijo precej večji od uvoza. Od skupne blagovne izmenjave lani je, denimo, na slovenski izvoz odpadlo 73%, medtem ko je delež uvoza iz Jugoslavije znašal samo 27%. Med desetimi največjimi izvozniki v Jugoslavijo je lani z znatnim deležem bila tudi Industrija avtoelektričnih izdelkov Iskra iz Šempetra pri Novi Gorici. Med srednje velikimi podjetji je udeležena tovarna otroške obutve Ciciban družine Petjan iz Mirna, ki proda v Jugoslavijo 40% svoje proizvodnje, to je okoli 80 tisoč parov otroške obutve letno.

Tudi med glavnimi uvozniki blaga iz Jugoslavije jih je nekaj iz Primorske. To so družba Primet iz Nove Gorice, Živilska industrija Fructal iz Ajdovščine, Industrija avtoelektričnih izdelkov Iskra iz Šempetra pri Novi Gorici in gospodarska družba Kemiplas iz Dekanov. V gospodarsko sodelovanje med državama pa se je vključila tudi družba Intereuropa iz Kopra.

morejo vložiti v popravilo lastnih sredstev in bodo to opravili s posojilom, ne bodo več v celoti njihova last. Če bi imeli denar, bi morali te hiše še enkrat kupiti! Tudi brezbriznost javnosti je vzrok, da so na Bovškem stisko ljudi izrabili mešetarji in pripomogli k širitvi "odrešilne" ideje o oddaji poškodovanih domačij ali stanovanj v "najem" tujcem za 99 let.

Ker je potres na Bovškem prizadel središče občine, je nastal posebno neugoden psihološki vzvod. Tudi tista mladina, ki je doslej v tem krajuš videla neke možnosti zase, sedaj o tem noče ničesar slišati in starše dodatno spodbuja k prodaji. O razvojnih načrtih na osnovi novonastale situacije pa itak nihče ne govori.

Vse to zadeva tudi potencialne goste in turizem nasploh. Na Bovškem pa ne manjka le turistična infrastruktura, kar je bilo doslej večkrat rečeno. Predvsem je bilo spregledano ali zamolčano, da manjka kompletna servisna in druga infrastruktura drobnega gospodarstva.

To so nekateri hudi problemi, ki jih je nedavni potres zapustil v zgornji Soški dolini.

V BRDIH O EVROPI

IGOR DEVETAK

Meseca maja 1930 je Ljudevit Zorut zapisal v goriški mesečnik Družino: "Od Kozane čez Lazno po obrastlih obronkih do Vipolže se Brda razkažejo v lepih pokrajinskih slikah, ki nas spremljajo do vipolškega gradu. Ob njegovi razvalini v senci veličastnih cipres se nam razgrne preteklost Brd: s plemiči, vitezi, oglejskimi patriarhi, goriškimi grofi, cesarji, kralji, gospodarji naših ljudi..." Vipolže sodijo po omembah v zgodovinskih virih med najstarejše vasi v Brdih. Stari grad sega najbrž še v 11. stoletje, toda danes propada in domačini vedo, da bi pomoč iz tujine omogočila njegovo obnovo. Približno pred tremi leti so začeli razmišljati o drugačni usodi zanj. Dobil naj bi novo, za široko ozemlje pomembno vlogo: postal naj bi evropsko študijsko središče. Kraj, ki sodi v preteklost, bo pripravil prihodnost.

Više, nad Vipolžami, stoji Dobrovo, "kjer se v zvezdi stikajo briške ceste. Lep grad grofov Baguerjev straži to vas, ki je srce briške deželice". Grad Dobrovo je bil v prejšnjem stoletju rezidenca grofa Silverija de Baguerja Corsi Ribaz, španskega veleposlanca v Vatikanu in na Dunaju. Danes delujeta v njem restavracija in muzej-galerija Zorana Mušiča pod okriljem Goriškega muzeja. Ker je vipolški grad neuporaben, ga je za posvetovanje po njem imenovanega študijskega središča zamenjal prav dvorec na Dobrovem.

Dne 28. maja t.l. je v njem potekal na pobudo deželne vlade in parlamenta Solnograške celodnevni posvet o ohranjanju nacionalne identitete v Evropski zvezi. Posebna tema razprave je bila Uveljavljanje regionalnih in nacionalnih interesov v EZ: avstrijska izkušnja. Častna pokroviteljica sta bila predsednik slovenskega parlamenta Podobnik in glavar dežele Salzburg Schausberger, posvetovanje pa so podprli avstrijski veleposlanstvo v Sloveniji, salzburška deželna vlada, ljubljanska izpostava Avstrijskega inštituta za vzhodno in jugovzhodno Evropo, občina Brda in slovensko ministrstvo za pravosodje. Zaman pa bi iskali med pokrovitelji vidnejšo omembo slovenskega ministrstva za evropske zadeve. Cela vrsta slovenskih poznavalcev problematike se žal srečanja ni udeležila. Prisoten pa je bil predsednik slovenske parlamentarne komisije za evropske zadeve Lojze Peterle.

V dopoldanskem delu posveta so razpravljali poskušali odgovorjati na izzivalno nastavljen vprašanje, "ali je potrebno v EZ domovino zaščititi pred razprodajo". Vprašanje nepremičninske zakonodaje je, kot znano, ena najbolj žgočih tem pri vključevanju manjših držav v EZ. Slovenija bo morala na poti v Evropo pristati na njena načela, med katerimi je prepoved vsa-

kršne diskriminacije med državljani Zveze. Solnograška izkušnja pa uči, da obstaja širok manevrski prostor za podrobnejšo ureditev zaščite teritorija. Gostje iz Salzburga so podrobno opisali zakonski instrumentarij, s katerim so svoje ozemlje obranili pred divjim priseljevanjem tujcev, pokupom najlepših predelov in izri-

VIPOLŽSKI GRAD LETA 1914

vanjem domačinov. Solnograško deželno pravo dodeljuje namreč občinam strateške pristojnosti za dobo desetih let pri urejanju tako priseljevanja kot tudi namembnosti posameznih občinskih področij. Navedeni vzorec pa bi težko uporabili na Slovenskem zaradi neprimerne upravne ureditve in - po ocenah nekaterih, ki so posegli v razpravo - nezadostne decentralizacije ali pa, nasprotno, prevelike razdrobljenosti občin.

Uveljavljanje regionalnih in nacionalnih interesov pri pogajanjih o vključitvi v EZ je bila naslovna tema popoldanskega dela programa. Slišali smo, da EZ ne pomeni razpada za narod, temveč pridobitev. Država kandidatka mora svojo zakonsko ureditev uskladiti z evropskimi pravili, hkrati pa mora primerno urediti tista vprašanja, s katerimi se EZ sama ne ukvarja in jih po načelu subsidiarnosti prepušča posameznim državam, na primer vrednotenje jezika in kulture. Padel je tudi predlog, da bi morale pridružitvene članice krepke sodelovati. Dobrodošla mora biti vsaka priložnost, ki Slovence poučuje o tem, kar bodo morali upoštevati za vstop v evropsko družino. Veliko lahko prispejajo prav izkušnje mlajših članic EZ, na primer Avstrije, Finske in Švedske, ki so v marsičem sorodne s Slovenijo. Pri obravnavanju manjšinskega vprašanja pa bi lahko priskočile Sloveniji na pomoč tudi njene manjšine, ki že živijo v okvirih EZ, kot so Slovenci v Italiji in Avstriji. Vprašanje o usodi manjšin se Evropa namreč premalo posveča. Ko bo Madžarska vstopila v EZ, se bo morala odreči vezem s svojo številčno veliko manjšino v Romuniji?

Sicer se Slovenija že pripravlja na evropski korak in v ta namen vzpostavlja mrežo regionalnih pisarn, preko katerih naj bi prihajali na pristojno ljubljansko ministrstvo navsveti o usmeritvah za učinkovito uveljavljanje regionalnih interesov. Stik z ljudmi na vsem ozemlju naj bi jamčil, da ne bo EZ razosebljena politična ali še prej ekonomska tvorba, temveč družba samostavnih narodov, pripravljenih na kulturno sožitje tako v mestnih središčih kot na depro pristati na njena načela, med katerimi je prepoved vsa-

veruje v Evropo regij. Četrtekov simpozij v Brdih - ki izstopa iz množice podobnih posvetov - je tako pokazal na potrebo, da se o evropskih zadevah izrekajo tudi na obrobjih in ne le v prestolnicah.

Občini Brda, ki je poskrbela za organizacijo hvalavredne pobude in gostoljubnost, naj gre priznanje za delavnost, predvsem pa za "evropsko" željo in pogum pri preseganju lastnega ozemelskega obzorja.

SENATOR VOLČIČ V NOVI GORICI

Dne 30. maja je občino Nova Gorica obiskal goriški senator v italijanskem parlamentu Mitja Volčič. Iz uradnega poročila o obisku in razgovorih s predstavniki občine izhaja, da je bil govor o stikih in sodelovanju med obmejnima mestoma. Senator Volčič je v tem okviru poudaril željo po izboljšanju sodelovanja organizacij slovenske narodnosti v Gorici z matično državo posebno na gospodarskem področju. V ta namen bo v kratkem organiziral sestanek, na katerega bodo vabljeni podjetniki z obeh strani meje, da bi predstavili konkretne programe. Senator je zagotovil, da bo vse programe, ki jih imajo občine na obeh straneh meje, predstavil tudi podtajniku v italijanskem zunanjem ministrstvu Pieru Fassinu, ki je obiskal Ljubljano ob odprtju nove zgradbe italijanskega veleposlaništva.

V poročilu je še poudarjeno, "da je senator Volčič v Novi Gorici izrazil zadovoljstvo, da so se odnosi med Slovenijo in Italijo v zadnjem času zelo izboljšali, in poudaril, da se bo v italijanskem parlamentu v kratkem začela pričakovana razprava o sprejemu zaščitnega zakona za slovensko narodno skupnost v Italiji." /M.

OBVESTILA

V CERKVI NA KOSTANJEVI: pri Novi Gorici se bo na drugem koncertu iz ciklusa Glasba z vrtov sv. Frančiška - za Posočje v petek, 5. junija, ob 20.30 predstavil mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič. S svojim bogatim programom slovenske pesmi in izborom slovenske glasbene literature, polifonskih in sodobnih skladb je zbor že večkrat odlično nastopal tako doma kot v tujini in bil deležen najvišjih priznanj. Tako je na slovenskem zborovskem tekmovanju Naša pesem v Mariboru osvojil zlato plaketo in prvo mesto v kategoriji mešanih zborov poleg drugih posebnih odlikovanj.

KULTURNI DOM Nova Gorica: v ponedeljek, 15. junija, bo v veliki dvorani nastopal New Swing Quartet. Za informacije tel. 065-25608

PROBLEMI POTRESNEGA PODROČJA

MIRAN MIHELIČ

Vladna seja o interventnem zakonu v zvezi s popotresno sanacijo je pred časom potekala v Bovcu, s čimer je hotela vlada pokazati solidarnost in socialni čut. Vladni zakon za intervencije na potresnem področju pa je vzbudil velike kritike in negodovanja.

Kot kaže, bodo ljudje svoje domove lahko popravili le pod pogojem, da bodo ti ostali pod hipoteko (recimo občine). To pa praktično pomeni neke vrste razlastitev. Bati se je še bolj množičnih izselitev kot po prvi svetovni vojni. Takrat so se revni ljudje zadolžili za obnovo svojih domov in so se morali, potem ko je začel peti boben, umakniti čez lužo.

Takoj po sprejetju predloga interventnega zakona je vlada pooblastila ministra za okolje in prostor, da je podpisal pogodbo o ustanovitvi Državne tehnične pisarne med vlado republike Slovenije in izvajalcem Gradbenim inštitutom iz Ljubljane ter fakulteto za arhitekturo univerze v Ljubljani in projektom Nova Gorica d.d. Za bovško občino, kjer je največji del hujše poškodovanih objektov, je bila medtem ustanovlje-

na Tehnična pisarna v Bovcu, za občino Kobarid in Tolmin pa v Kobaridu. Iz pripravljene ga zakonskega gradiva je razvidno, da se bo predvidoma v prvi fazi opravila rekonstrukcija poškodovanih objektov do zime. Druga faza, gradnja nadomestnih objektov, naj bi bila zaključena do zime naslednjega leta. Obnovo porušanih objektov v letu 1998 bodo financirali tako, kot to ureja interventni zakon, medtem ko bodo v letu 1999 sredstva zagotovljena s proračunom za to leto.

Kljub lepemu zunanemu videzu solidarnosti pa zakon in vlada nista v celoti pozitivno odgovorila v prid reševanja sprotnih stisk in problemov prizadetega prebivalstva. Navzlic začasnim naseljem z zabojniki je zlasti na Bovškem ostala nerešena celo začasna nastanitvena. Tisti, ki so morali zapustiti domove in so bili nameščeni v večini primerov v Kaninski vasi, do danes še ne vedo zanesljivo niti, ali bodo vsi lastniki privolili v podaljšanje bivanja v turistični sezoni in kako bo s plačili visoke najemnine, če jim bo dano, da lahko ostanejo.

Kako pa bo z domovi? Na kratko povedano: domovi tistih, ki iz socialnih razlogov ne

NA SEJMU V LJUBLJANI TUDI NAŠA VINA

Vinski sejem v Ljubljani, ki prireja tudi mednarodno ocenjevanje pod pokroviteljstvom Mednarodnega urada za trto in vino OIV iz Pariza, se je zaključil pred nekaj dnevi in mnenja o letošnji, 44. izvedbi, so deljena. Po eni strani je bil obisk precej bolj skromen kot sicer, kar nekateri pripisujejo tudi strožjemu prometnemu zakonu v Sloveniji, po drugi strani pa nekateri prav ob tem nižjem obisku menijo,

da dokazuje, da je bil narejen kakovosten korak, tako da so na sejem prišli zgolj predstavniki stroke, gostinci in poznavalci vin, ki jim je pri srcu kulturni način pitja.

Letošnje 44. mednarodno ocenjevanje vinskih vzorcev se je končalo 25. maja in šest petčlanskih komisij je ocenilo skoraj 1200 vzorcev iz 28 držav, skoraj polovica (551) pa je bilo slovenskih vin. Komisije, ki jih je vodil dr. Julij Nemančič, niso imele lahkega dela, saj so se pri ocenjevanju držale najnovejšega pravilnika OIV, ki predvideva, da lahko komisija podeli odličja največ 30% vzorcev. Kriteriji so torej zelo strogi in vina, ki so na sejmu dobila odličja, dejansko spadajo v sam svetovni vrh. Pokušnja vin je bila razvrščena po kategorijah. Tako so ocenjevali bela vina nearomatičnih sort, nadalje rose vina in še rdeča vina nearomatičnih sort. Sledile so kategorije vin aromatičnih sort, specialna vina, likerska vina in aromatizirana vina. Zanimivo je, da so peneča vina vključili med omenjene prve štiri kategorije.

Letos so podelili štiri naslove šampiona, ki so šli v Južno Afriko, Avstrijo, Argentino in na Madžarsko. Podelili so tudi šest velikih zlatih medalj. Od tega sta dve šli Avstriji, dve Nemčiji, po ena pa Japonski in Sloveniji. Slovensko veliko zlato medaljo je osvojil Renski rizling letnik 97, ki ga proizvaja Hančik - kmetija Dobrovnik. Slovenski vinogradniki so nato dobili še 44 zlatih medalj, 98 srebrnih in 402 pisni priznanji. Kot je v navadi, so tudi letos podelili priznanje prvaka vsaki posamezni sorti.

Tudi letos so nekaj vzorcev na mednarodno ocenjevanje poslali tudi slovenski zamejski vinogradniki. Najvišje se je uvrstil sauvignon kmetije Figelj z Oslavja, ki je dosegel zlato medaljo, Izidor Prinčič z Jazbin je dobil srebrno za sivi pinot, medtem ko ostali - Edi Keber iz Cegla pa tudi Parovel iz Mačkolj, Andrej Milič iz Zagradca, Ladi Milič iz Saleža, Benjamin Zidar iz Praprota in Franko Terpin iz Valerišča - niso dobili priznanj.

Ljubljanski sejem je tudi letos v sodelovanju s tednikom Kmečki glas priredil drugo ocenjevanje slovenskih vinskih kleti, bodisi večjih - zadružnih ali zasebnih. Ocenjevalna komisija, ki je kleti ocenjevala po vinorodnih okolišjih, je ob koncu menila, da letos pri splošni in funkcionalni urejenosti ter možnosti uporabe v promocijske in turistične namene prednjačijo kleti primorskih vinogradnikov. Končna ocena je pokazala, da je slovenski prvak v kategoriji večjih kleti postala klet Vina Brežice, v kategoriji manjših kleti pa je slovenski prvak in prvak primorske vinorodne dežele postal hram Borisa Lisjaka iz Dutovelj.

Obisk vinskega sejma je vsekakor zanimiv za vino-

gradnika, vinarja, a tudi gostinca in vsakogar, ki ceni kakovostno vino. Splošen vtis je bil, da se ob večjih kletah tudi na Slovenskem vse bolj uveljavljajo vina malih vinogradnikov, ki pa skušajo dati čimbolj osebni pečat vinu, ki ga ponujajo. Ob tem je tudi zanimivo ugotovljati, da se tudi slovenski vinogradniki vse bolj usmerjajo v ponudbo starih vin. Na sejmu je bilo precej barriquesov, uveljavljajo pa se mirna, suha vina. Ob tej prisotnosti malih proizvajalcev iz vseh okolišev je precej izstopalo dejstvo, da med njimi ni bilo malih proizvajalcev iz Istre. Nekatere druge dežele pa so s proizvodnjo vin zasebnih vinogradnikov skoraj presegle ponudbo večjih kleti.

Kot običajno so tudi letos priredili na sejmu več strokovnih posvetov in okroglih miz, nadalje vodene pokušnje vin, ki so bila na tekmovanju. Zanimivo je bilo tudi ugotovljati, da se slovenski vinogradniki zavedajo pomena ovrednotenja domačih, avtohtonih vinskih sort. Ob teranu in cvičku, ki sta mogoče najbolj poznana, so na sejmu z veliko pozornostjo Vipavci predstavljali svoja vina zelen, pinelo in poljšakico. Dolenjci npr. modro frankinjo in Brici rebulo. Tako je npr. tudi Kmetijska zadruška Goriška Brda nastopala na sejmu samo z briško rebulo, in sicer so ponujali različne variante tega vina, ki ob nizki obremenitvi trsov in pravilni vinifikaciji dosega izredno kakovostno raven.

Ob vinskem sejmu v Ljubljani bi bilo mogoče povedati še marsikaj in še bolj predstaviti vinogradnike in vina, ki so jih ponujali. Gotovo pa časopisno poročilo ne more ustvariti tistega lepega vzdušja, ki vlada ob pogovoru z vinogradniki in okušanju vin, ki so jih pridelali. Ti pogovori namreč navadno na zelo osebni način razkrivajo odnos, ki ga imajo ti vinogradniki do vina in zemlje, ki jo obdelujejo, kar se odraža tudi v odnosu z ljudmi.

SR

MONOGRAFIJA O CVIČKU, SLOVENSKI VINSKI POSEBNOSTI

Rdeče vino cviček, ki ga pridelujejo le v delu Dolenjske in bi ga ne mogli pridelovati nikjer drugje ne v Sloveniji ne v svetu, velja podobno kot kraški teran za zdravilno vino. To čudovito vino, ki ga je letos neko ljubljansko trgovsko podjetje sicer poskušalo ponarediti, odslej lahko spoznavamo tudi v novi barvni monografiji z naslovom Cviček, ki jo je izdala zasebna založba Magnolija in jo uredil Ivo Kuljaj. O zgodovini in značilnostih cvička so prispevali zapise znani slovenski vinogradniki, vinarji, medicinski, gostinski in gospodarski strokovnjaki. Posebni poglavji sta namenjeni cvičku in zdravju ter cvičku in prehrani. Po mnenju piscev prikupne monografije naj bi bil cviček vino sodobnega človeka.

NEPROFITNE ORGANIZACIJE: DO 30. JUNIJA PRILAGODITEV STATUTOV

DAMJAN HLEDE

Netrgovinske ustanove (*enti non commerciali*) in ustanove ONLUS (organizacije prostovoljcev, nevladne organizacije, socialne zadruge; ustanove, katerih dejavnost je namenjena prikrajšanim osebam; ustanove, katerih dejavnost spada v sektorje socialne ali zdravstveno-socialne pomoči, dobrotelnosti, varstva in zaščite umetniških in zgodovinskih spomenikov, varstva okolja, znanstvenega raziskovanja, promocije kulture in umetnosti, ki jih podpira osrednja državna uprava) morajo za koriščenje novih olajšav, ki jih je uvedel zakon št. 460/97, do 30. junija prilagoditi svoje statute načelom, ki jih določa isti zakon.

1. NETRGOVINSKE USTANOVE

Zanje uveljavlja reforma samo nov sistem forfaitarnega določanja dohodkov in njihovega obdavčenja, ki pa je ugodnejši samo za ustanove, ki imajo več kot 120 milijonov dohodkov. Za manjše ustanove se še vedno splača sistem zakona 398/91, ki velja tako za neposredne davke kot za davek lva.

Poleg tega pa zakon določa še nekatere olajšave, namenjene sledečim ustanovam združevalne narave (torej raznim združenjem, ne pa fundacijam in komitejem):

a) politična sindikalna in kategorijska združenja, religiozna združenja, asistencialna, kulturna, športna diletantska združenja, združenja za socialno promocijo in združenja za izvenšolsko formacijo (ministrska okrožnica je - z zelo majhnim občutkom za jasnost! - določila, da ne spadajo med slednja tista združenja, katerih prvenstvena dejavnost obstaja v organiziranju tečajev, ampak le tista, ki skrbijo "za intelektualno rast posameznika, usmerjeno k celostnemu razvoju njegove osebe", to pa z izjemo "profesionalne formacije, ki teži po posredovanju specifičnega znanja in je v funkciji vključevanja v delo in v specializirani poklic."

Njihovi servisi ali predaje dobrin, ki spadajo v institucionalno dejavnost in so izvedeni proti plačilu v prid članom ali udeležencem, bodo imeli po zakonu zagotovljeno netrgovinsko naravo.

b) Združenja za socialno promocijo: oznako netrgovinske boste imela organiziranje turističnih izletov (tudi za politična, sindikalna, kategorijska in religiozna združenja) in organiziranje bifejev znotraj sedežev.

c) Politična, sindikalna in kategorijska združenja: netrgovinske narave bo predaja publikacij in asistenca na področju delavskih pogodb in delavske zakonodaje.

Zgornje olajšave bodo lahko zainteresirana združenja koristila samo pod pogojem, da do 30. junija letos (razen strank, sindikatov in kategorijskih združenj, za katera je čas do 31. decembra) prilagodijo svoje statute naslednjim načelom:

- 1 izredna prepoved razdelitve aktiva in priostankov uprave;
- 2 prenos premoženja, v primeru nehanja ustanove, drugim ustanovam s sorodnimi cilji;
- 3 prepoved časovno omejenega članstva in aktivna volilna pravica polnoletnih članov;
- 4 nujnost letnega obračuna;
- 5 načelo svobodnih volitev upravnih organov, edinega volilnega glasu, suverenosti občnega zbora in prozornosti ter javnosti obračunov in sestankov organov;
- 6 načelo neprenosnosti deleža, razen v primeru smrti člana.

KONEC PRIHODNJIČ

KRATKE

ODPRTE KLETI V DEŽELI FURLANJI- JULIJSKI KRAJINI

Deževno vreme v nedeljo, 24. maja, so mnogi izkoristili za krajše izlete v vinorodne predele v deželi Furlaniji-Juljski krajini, kjer je bil, podobno kot drugod v Italiji, a tudi po svetu, dan odprtih kleti. Gre za še tradicionalno turistično ponudbo, ki želi ljubiteljem žlahtnega vina približati vinogradnike in njihovo delo, da bi tako še bolj cenili vina, ki jih pridelujejo. Letos je k pobudi pristopilo kakih 70 vinogradnikov iz raznih krajev dežele F-Jk. Kot poročajo, je bil obisk kleti kar zadovoljiv. Zanimivo je, da so se pri vinogradnikih ob domačih ljubiteljih zgledali tudi obiskovalci iz Avstrije in Nemčije, kar potrjuje, da si vina iz naše dežele lepo utirajo pot na tržišča v nemško govorečih deželah.

NAJBOLJŠE OCENJE- NI VINI NA OBMOČJU AJDOVŠČINE

Na območju Ajdovščine že nekaj let izbirajo najboljša vina, ki jih potem uvrstijo med t.i. protokolarna vina. V posebnih steklenicah ustekleničena in z izvirnimi etiketami pridelovalcev jih občinski svet daje kot darilo pomembnejšim obiskovalcem Ajdovščine. Komisija je med vzorci lanskega pridelka ocenila, da sta med belimi sortami najboljša pinela in chardonnay vinogradnikov Antona Ferjančiča in Petra Ferjančiča s Planine pri Ajdovščini, med rdečimi vini pa cabernet sauvignon Jožeta Lična iz vasi Brje. S takšnim ocenjevanjem vin bodo v kratkem začeli tudi v Vipavi.

OBČNI ZBOR SEKCIJE TRGOVINE
NA DROBNO PRI SDGZ

O VLOGI SLOVENSKIH TRGOVCEV V TRSTU

V ponedeljek, 1. junija, je v Prosvetnem domu na Opčinah potekal občni zbor sekcije za trgovino na drobno pri Slovenskem deželni gospodarskem združenju.

Iz poročil predsednika in tajnika sekcije Ervina Mezgeca (na sliki) in Egona Medena je izhajalo, da se je v zadnjem triletnem mandatu od občnega zbora leta 1995 do letos sekciji uspelo stoodstotno vključiti v delovanje tržaškega mesta, tako glede stikov z občinami in drugimi javnimi upravami kot tudi glede odnosov z ostalimi sorodnimi združenji. To dokazuje upoštevanje prisotnosti, delovanja in predlogov slovenskih trgovcev kot tudi prisotnost njihovih predstavnikov v raznih komisijah občin, trgovinske zbornice in drugih ustanov. To velja zlasti za tržaško občino, s katero je imela sekcija najbolj pogoste stike: tu gre omeniti npr. sodelovanje s konzorcijem Congafi, prisotnost v odboru Trieste commercio e turismo, sodelovanje pri pobudi Trieste City Club itd. Omeniti gre tudi stike s Slovenskim gospodarskim združenjem iz Gorice in Obrtno zbornico Slovenije.

Pri tem pa ne gre zanemariti nujnosti, da se povečajo strokovnost, specializacija in identiteta v odnosu do standardne ponudbe velike distribucije, saj je to edino jamstvo za obstanek na tržišču in za razvoj. To lahko zmore le operater, ki teži vsak dan po rasti bogatosti ponudbe, v izostrenosti poklica in v kvaliteti servisa, ki jih utegne ponuditi kupcem oz. potrošnikom, katerih vloga vedno bolj narašča. Trgovci bodo morali biti pripravljeni tako na reforme italijanske zakonodaje za trgovino (v prvi vrsti je mišljen seveda odlok ministra Bersanija) kakor tudi na vstop Slovenije v Evropsko zvezo.

Ravnatelj SDGZ Vojko Kocjančič je v svojem posegu orisal glavne značilnosti t.i. odloka Bersani o trgovinah: novosti so zlasti v (ne)podeljevanju dovoljenj za odprtje obratov, v preureditvi kategorij trgovin (odslej bosta le kategoriji jestvinskih oz. nejestvinskih trgovin) in sprostitev urnikov odprtja trgovin. Trenutno odlok Bersani ni v veljavi v Furlaniji-

FOTO KROMA

Juljski krajini in v bližnji prihodnosti verjetno tudi ne bo obveljal. V nasprotnem primeru bi posledice za trgovce ne smele biti travmatične: povečala bi se fleksibilnost in prilagodljivost razmeram, prevladali bi profesionalnost in donosnost, največjo zmedo pa bi prinesli urniki. Kocjančič je tudi naštel nekaj olajšav, ki pridejo v poštev za trgovce, kot npr. 20%-ni davčni kredit za investicije do 250 milijonov lir v naslednjem triletnem (prošnje je treba oddati na sedežu trgovinske zbornice do 1. julija letos), deželno financiranje prestrukturiranja osebja in refinanciranje nekaterih deželnih zakonov. Trgovci bodo imeli tudi nekatere nove obveznosti v zvezi s predelavo, pripravo ali vsakršnim "manipuliranjem" jestvin. O teh obveznostih, znanih pod siglo HACCP, bo SDGZ pripravilo za svoje člane vrsto tečajev za sestavo seznamov, ki pridejo v poštev.

Prisotne je pozdravil tudi predsednik SDGZ Marino Pečenik, ki je med drugim napovedal, da Združenje prireja v ponedeljek, 8. junija, v Gregorčičevi dvorani v Trstu z začetkom ob 20. uri srečanje o projektu Trst prihodnosti: gosti bosta project manager projekta dr. Lucio Susmel in predsednik tržaških industrijcev Federico Pacorini.

Pred tem pa se bo sestal novi 20-članski odbor sekcije za trgovino na drobno, ki so ga izvolili na ponedeljkovem občnem zboru, da podeli funkcije. Udeleženci občnega zbora so tudi potrdili članarino, ki bo še dalje znašala 150.000 lir letno. Novi mladi člani bodo v prvem letu oproščeni članarine.

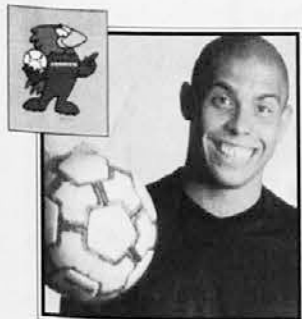
IŽ

NOGOMET

SVETOVNO PRVENSTVO PRED VRATI

S tekmo Brazilija-Škotska se bo v sredo, 10. t.m., ob 17.30 v Franciji začelo svetovno nogometno prvenstvo, najpomembnejša letošnja športna prireditev.

Največ pričakovanja vlada prav za južnoameriško reprezentanco, v vrstah katere izstopa Fenomen - Ronaldo (na sliki). Svetovna nogometna elita nam bo kratila čas vse do 12. julija, ko bo sredi Pariza veliko finale, na katerem bodo podelili naslov svetovnih prvakov. Favoriti za končno zmago so običajni: prvaki Brazilije, Nemčija, gostiteljica Francija, morda tudi Italija. Vsakič pa na tako pomembnih tekmovanjih pride do kakšnega presenečenja, torej kakaj ne bi bilo lahko tako tudi tokrat? Slovenije, kot znano, v Franciji ne bo, z območja bivše Jugoslavije pa bi znali vloga protagonistov odigrati selekciji Hrvaške in Zvezne Republike Jugoslavije (Srbije in Črne gore), ki imata v svojih vrstah nekaj izvrstnih posameznikov (ekipa s šahovnico na dresu bo sicer igrala brez svojega skritega asa - poškodovanega Boksiča), le če ju ne bo tudi tokrat izdal balkanski temperament oz. odnos do igre.

V Italiji smo bili v tem predmudalskem času priča pravi telenoveli okrog Azzurrov tržaškega trenerja Maldinija: najprej farsa poškodbe največje osebnosti žogobarske Italije - Alessandra Del Piera med, za nekatere, presenetljivim sklicem in reprezentanco (doma sta npr. ostala Zola na mesto Roberta Baggia in Chiesa namesto Del Piera), debatiranje okrog čudežnega zdravljenja Viagra med pripravami v Covercianu, na koncu pa veliko resnejša poškodba vratarja Peruzzija, ki je tako prepustil mesto zadnjega branilca izkušnemu Pagliuci. Kaj se bo še vse dogajalo do polovice julija v Franciji okrog zbranih državnih vrst, bomo še videli, ko se bo cirkus začel...

NASTOJAJOČE REPREZENTANCE: Skupina A: Brazilija, Škotska, Maroko, Norveška. B: Italija, Čile, Kamerun, Avstrija. C: Francija, J. Afrika, Saudska Arabija, Danska. D: Španija, Nigerija, Bolgarija, Paragvaj. E: Holandska, Belgija, J. Koreja, Mehika. F: Nemčija, ZDA, Jugoslavija, Iran. G: Romunija, Kolumbija, Velika Britanija, Tunizija. H: Argentina, Japonska, Jamajka, Hrvaška.

V osmino finala se bosta uvrstili prvi dve uvrščeni ekipi vsake skupine.

- ERIK DOLHAR

ŠPORT

JADRANJE

DEŽEVNO VREME POGOJEVALO REGATO

TRIESTE TRST BRIONI 1998

Jaro Furlani (Čupa) na evropsko prvenstvo razreda optimist

V petek, 29. maja zvečer, je izpred sedeža Tržaškega pomorskega kluba Sirena na barkovljanskem nasipu startala že tradicionalna, 13. regata Trst - Brioni (na sliki).

Na startu regate, ki jo je barkovljansko društvo že trinajstič priredilo v sodelovanju s hrvaškim jadrnim klubom Vega, se je predstavilo 40 posadk iz petih držav: Italije, Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Nemčije. Zamejska kluba prirediteljev Sirene in seslanske Čupe sta se udeležila regate z dvema oz. štirimi jadrnicami, kar je morda preskromno število. Zaradi tega so bili or-

ganizatorji tudi nekoliko razočarani, ker niso presegli rekordnega števila vpisanih jadrnic. Zaradi slabega, deževnega vremena je naslednjega jutra do istrskega otočja priplulo le 25 posadk, od katerih je prvi prečkal ciljno črto Franco Benussi na ja-

dnici Cattivik. Zelo dobro so se odrezali tudi naši predstavniki, še zlasti Čupini jadranci: Andrej Križnič je s svojo Kimo osvojil 4. končno mesto in bil prvi v 1. kategoriji. Takoj za njim se je uvrstil prav tako Čupin jadrlec Frandolič na Isadri, ki je bil dru-

gi v 4. kategoriji. Na 8. mestu pa je pristal Tomšič (Sirena) na jadrnici Selce, ki je v 4. kategoriji osvojil 3. mesto.

Na nedeljo je bila na sporedu še druga regata okrog Brionov, za katero bi lahko trdili, da je bila bolj izletniško obarvana, saj so udeleženci lahko uživali v končno sončnem vremenu vso lepoto brionskega otočja.

Preselimo se za trenutek na Comsko jezero, kjer je bil pred kratkim sklepni del državnih selekcij razreda optimist za nastop na svetovnem in evropskem prvenstvu. Prvi zastavljeni cilj je od naših jadrancev dosegel le perspektivni mladi jadrlec Čupe Jaro Furlani (na sliki), ki bo tako avgusta v Splitu zastopal Italijo na evropskem prvenstvu. Jaro je

zasedel končno 9. mesto in tako dokazal, da sodi v sam vrh najboljših jadrancev v Italiji. Drugega Čupinemu jadrncu Danielu

Piculinu je uvrstitev za las spodletela, saj je pristal na 12. mestu. Svetovnega prvenstva se namreč udeležijo prvih pet uvrščenih jadrancev, druga peterka, v katero sodi tudi naš Jaro, pa evropskega prvenstva.

ED

ODBOJKA / IZJAVA: PROF. IVAN (JOŽI) PETERLIN (1.)

PRI SLOGI DAJEJO OBRAČUN

Kot znano, sta obe Slogini članski ekipi, ženska Koimpexa NTKB in moška Koimpexa, letos izpadli iz B2 lige. Po končanem prvenstvu nam je Slogin tehnični vodja prof. Ivan (Joži) Peterlin najprej podal obračun opravljenega dela.

"Lagal bi se, če bi rekel, da smo na začetku sezone pričakovali tak razplet dogodkov. To vsekakor ni res! Dejstvo je, da smo zelo razočarani nad celotnim potekom prvenstev, kajti naše načrtovanje je šlo v bistveno drugačno smer. Prepričani smo namreč bili, da se bomo tako z moško kot z žensko ekipo rešili najhujšega, se pravi izpada iz lige. Prva ocena je tako kajpada negativna. Seveda bo treba sedaj poiskati vzroke tako pri igralcih kot pri tehničnem kadru in seveda tudi pri samih odbornikih: ko stvari ne gredo v pravo smer, krivda ni samo na eni ali drugi strani. Gre očitno za sklop stvari, ki niso prinesle zaželenih sadov. Seveda smo razočarani, ker smo bili, mogoče naivno, prepričani, da imamo ekipi, ki bosta v B2 ligi kos vsem naporom in ostalim tekmečem. Še danes pa sem prepričan, da sta bili obe ekipi kar dobro sestavljene; res ne tako, da bi lahko rekli, da smo med protagonisti v ligi, ampak prav tako tudi gotovo ne, da sta bili ekipi taki, da bi morali izpasti iz nje. Malo me čudi dejstvo, da smo imeli žensko ekipo, ki je bila sad dogovorov med nami in Odbojgarskim društvom Bor. Šlo je skratka za združeno ekipo, v kateri je

nastopalo vse najboljše, kar premore slovenska odbojka. No, in vse to najboljše je potegnilo krajši konec!"

"Pri fantih smo resda v primerjavi z lanskim letom izgubili kakšnega izrazitega igralca, kot je bil Matteo De Cecco, vendar smo pridobili Bertocchi in odličnega podajalca Colauttija.

Skratka, bili smo prepričani, da je bila ta kompenzacija dobra, vendar rezultati kažejo v obratno smer."

ED / DALJE

DEKLETA OLYMPIE OSVOJILA SVOJ TURNIR

Goriško športno združenje Olympia je v Slovenskem športnem centru priredilo mednarodni ženski turnir, ki ga je nepričakovano osvojila domača postava Kmečke banke. V soboto, 30. maja, so dekleta Olympie najprej premagala Latisano s 3-1 (na sliki), v nedeljskem finalu pa po

petih nizih še močno šesterko Castenetta. Na tretje mesto se je uvrstila Latisana, ki je v malem finalu premagala koprski Kemiplas.

VELIK PRAZNIK TRŽAŠKE ODBOJKE

V soboto, 30. maja, je bila pri Domju na Tržaškem svečanost ob praznovanju 50-letnice odbojke na Tržaškem. Na njej je sodelovalo več kot 200 bivših odbojkaric in odbojkarjev, skoraj polovica katerih je bila naših predstavnikov, ki so imeli na voljo tudi fotografsko razstavo. Bivši reprezentanti, Borovci Sonja Pernarčič, Claudio, Sergij in Walter Veljak ter Učo Jurkič so kot zaslužni odbojgarski delavci prejeli priznanje.

ni sekciji, zlasti po zaslugi načelnika Silvestra Korena, uspešno brez večjih investicij zgledno urediti nogometno igrišče in strukture ob njem, pa tega ne moremo trditi za občinsko telovadnico, ki nujno potrebuje popravila, še zlasti v slačilnicah. V odboru so si zamislili podpis dolgoročne pogodbe z občinsko upravo (namesto sedanje enoletne), "ker samo z večletno pogodbo lahko ŠD Breg direktno konkurira pri pridobivanju sredstev iz proračunov Dežele in CONI-ja ter posameznih federacij," je med drugim povedal Salvi in pristavil, da bi lahko s takojšnjo zamenjavo vrat in oken športnega centra bistveno znižali stroške ogrevanja in čiščenja.

ED

NAMIZNI TENIS

KRAS V FINALU ZA DRŽAVNI NASLOV

Ženska ekipa Krasa Generali se je 3. t.m. v Zgoniku pomerila v prvi finalni tekmi za osvojitve državnega naslova s prvaki Castellane. Povratno srečanje bo v soboto, 6. t.m., v Castelgoffredu (MN), morebitno tretje (v primeru izenačenega rezultata), pa vedno v Lombardiji 10. t.m.

Da se športnemu krožku Kras ni treba bati za prihodnost, pa potrjujejo rezultati, ki prihajajo iz ženskega mladinskega državnega prvenstva v Terniju. Krasovke so osvojile eno zlato, dve srebrni in 4 bronaste kolajne. V ekipnem tekmovanju za mladinke je Kras v soboto, 30.

maja, osvojil državni naslov z Vanjo in Nino Milič ter Dašo Bresciani. Vanja je osvojila srebro tudi med posameznicami po rahli poškodbi v finalu, 2. mesto pa je zasedla tudi v dvojici z Dašo Bresciani. Med najmlajšimi je Kras v postavi Luisa Ridolfi in Mateja Križmančič ter Eva Kralj in Paola Zavadlal zasedel tretje mesto, ravno tako kot dvojica naraščajnic Martina Milič / Martina Tretjak, naraščajnica Martina Milič (posamezno) in ekipa naraščajnic v sestavi Martina Milič, Martina Tretjak in Roberta Ridolfi.

MLADINSKA KOŠARKA

NARAŠČAJNIKI BORA DEŽELNI PODPRVAKI

Bor Friulexport je pod taktirko trenerja Matije Jogana v sobotnem velikem finalu za osvojitve deželne naslova v kategoriji naraščajnikov žal izgubil proti čedajski peterki Longobardi, čeprav so Borovci vodili večji del srečanja. Po prvem polčasu jim je kljub, kot običajno, zelo slabemu in protislovenskemu pristranskemu sojenju uspelo obdržati 9 točk prednosti, v nadaljevanju pa so povsem izgubili glavo v obrambi in dovolili prisebnejšim Benečanom, da so jih prehiteli in osvojili deželni naslov.

Na kadetskem turnirju v Fiumicellu pa je Kontovel, predvsem po zaslugi razigranega Doglie, v nedeljo, 31. maja, igral v finalu proti domači peterki in izgubil z 80 proti 72 ter tako osvojil drugo mesto.

ŠAH

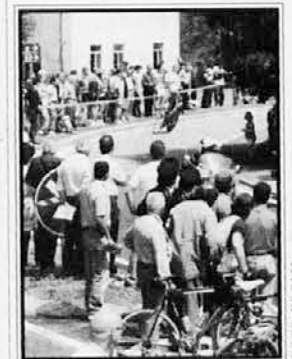
ZMAGALA FAVORITA

V drugem krogu finalnega četverboja za naslov letošnjega zamejskega šahovskega prvaka v soboto na Opčinah sta mojstra Pino Lakovič in Jan Bednarik pričakovano premagala Nevena Franka in Danila Ukmarja. Tretje in zadnje kolo finala zamejskega šahovskega prvenstva, ki šteje tudi za 9. memorial Zlatka Jelinčiča,

bo v soboto, 9. junija, v Trstu ob odprtju novega sedeža Združenja slovenskih športnih društev v Italiji v ul. Cicerone, ko bo po dvoboju med vodilnim Lakovičem in zasledovalcem Bednarikom padla končna odločitev o letošnjem zamejskem šahovskem prvaku.

KOLESARSTVO

"GIRO" V NAŠI DEŽELI

Krožna kolesarska dirka po Italiji, vsem znana kot Giro, se je konec prejšnjega tedna za tri dni mudila po cestah naše dežele. Iz Veneta se je karavana kolesarjev najprej povzpela na Piancavallo, na sončno nedeljo po 17 letih povsem ohromila promet v Trstu in okolici (na sliki v Sesljanu), v ponedeljek pa so Italijan Pantani, Slovenec Hvastja in ostali zasledovali roza majico v Trstu neverjetno hitrega (skoraj 54 km/h srednje hitrosti) vodilnega Švicarja Zülleja proti Dolomitom, kjer je Pantani tudi prevzel vodstvo.

FOTO KROMA

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

od 1. do 30. junija
izredna ponudba

PRIMORSKI SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON

je v prodaji s 50% popustom

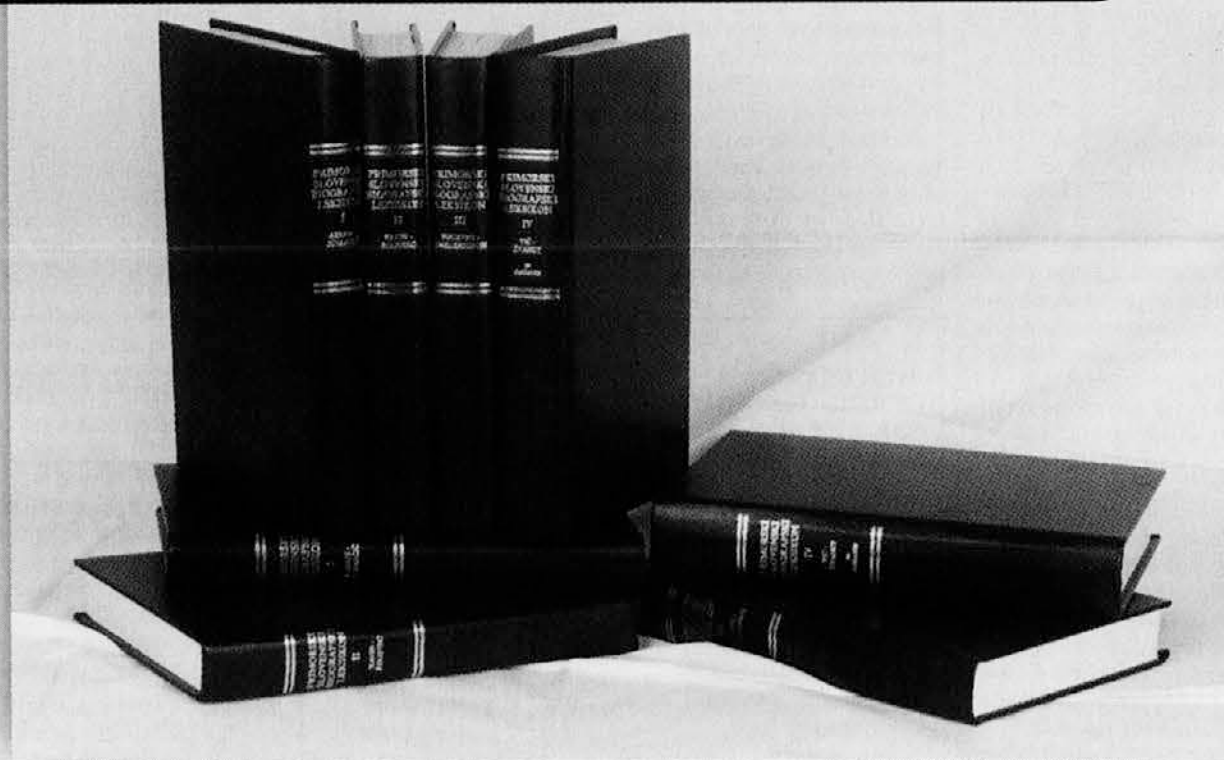

FOTO BUMBACA

Neprecenljivo enciklopedično regionalno delo, ki je izhajalo 20 let, na svojih 2.811 straneh zaobsega življenjsko oznako 4.429 primorskih kulturnih delavcev.

**Na vseh ostalih knjigah Goriške
Mohorjeve družbe dobite 30% popust.**

Knjige Goriške Mohorjeve družbe dobite v slovenskih knjigarnah v Gorici in Trstu ali na sedežu Goriške Mohorjeve družbe v Gorici, Placuta št. 18 - tel. 0481-533177.